

T.C.

BARTIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BABY BOOMERS KUŞAĞININ ÖĞRENME VE
KUŞAKLARARASI ÖĞRENME DURUMLARININ
İNCELENMESİ

BİRTAN KICIRDAR

DANIŞMAN
DOÇ. DR. HÜSEYİN KAYGIN

BARTIN-2024

T.C.

**BARTIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI**

**BABY BOOMERS KUŞAĞININ ÖĞRENME VE KUŞAKLARARASI ÖĞRENME
DURUMLARININ İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Birtan KICIRDAR

BARTIN-2024

BEYANNAME

Bartın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre Doç. Dr. Hüseyin KAYGIN danışmanlığında hazırlamış olduğum “BABY BOOMERS KUŞAĞININ ÖĞRENME VE KUŞAKLARARASI ÖĞRENME DURUMLARININ İNCELENMESİ” başlıklı yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

16.08.2024

Birtan KICIRDAR

ÖNSÖZ

Bu tezin hazırlanmasında ve tamamlanmasında desteklerini esirgemeyen birçok kişi ve kuruma teşekkür etmek istiyorum.

Öncelikle, tez danışmanım Doç. Dr. Hüseyin KAYGIN'a, değerli bilgi ve deneyimlerini benimle paylaştığı, sabır ve anlayışla her aşamada bana rehberlik ettiği için teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca, araştırma sürecinde bana destek olan Bartın Üniversitesi'ndeki tüm hocalarıma, katkıları ve geri bildirimleri için teşekkür ederim.

Bu süreçte moral ve motivasyon kaynağım olan sevgili aileme, her zaman yanımda oldukları ve bana inandıkları için minnettarım. Özellikle annem Nuray Kıcırdar, babam İsmail Kıcırdar ve kardeşim Beyza Kıcırdar'a gösterdikleri sabır ve anlayış için teşekkür ederim.

Ayrıca, arkadaşlarım Bahadır Ünal, Cihat Ersin Aydın, Dursun Mert Kuş, Ramazan Ay ve Yasemin Kemik'e, birlikte geçirdiğimiz güzel zamanlar ve destekler için teşekkür ederim. Sizlerin varlığı, bu süreci daha katlanabilir ve keyifli hale getirdi.

Son olarak, yüksek lisans sürecimde bana verdikleri sonsuz destek için değerli mesai arkadaşlarıma ve sevgili Safranbolu Belediyesi Aktif Yaş Alma Merkezi ailesine teşekkürü borç bilirim.

Birtan KICIRDAR

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

BABY BOOMERS KUŞAĞININ ÖĞRENME VE KUŞAKLARARASI ÖĞRENME DURUMLARININ İNCELENMESİ

Birtan KICIRDAR

Bartın Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Hüseyin KAYGIN

Bartın-2024, sayfa: 94

Bu çalışmada öğrenme ve kuşaklararası öğrenme sürecini deneyimleyen Baby Boomers kuşağının öğrenme ve kuşaklararası öğrenme durumlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Öğrenme; hayat boyu süren, kuşaklararası aktarılan, formel ve informal yollarla devam eden bir süreçtir. İleri yaştaki bireylerin öğrenme ihtiyaçlarına hazırlıklı olmak, Türkiye gibi yaşlanmakta olan bir ülke için oldukça önemlidir. Bu konuda farkındalık sahibi olmayan kişilerin, ileri yaştaki bireylere öğrenme sürecindeki davranışları bilinçsiz olabilmektedir. Çok büyük bir öneme sahip olan öğrenme süreci, ileri yaştaki bireylerin hayat kalitelerini arttırmada kritik rol oynamaktadır. Mevcut araştırmada, Türkiye’de Baby Boomers kuşağı mensubu bireylerin öğrenme ve kuşaklararası öğrenme deneyimleri incelenerek ulusal literatürde önemli bir boşluğu doldurmak amaçlanmaktadır.

Bu araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik yöntem kullanarak Baby Boomers kuşağının öğrenme ve kuşaklararası öğrenme durumları incelenmiştir. Araştırma, belirli özelliklere sahip kişilerle yürütüldüğü için çalışma grubunu seçerken amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme tekniği kullanılmıştır. Katılımcılar, Baby Boomers kuşağı mensubu olan, öğrenme ve kuşaklararası öğrenme süreçlerini deneyimleyen

bireyler arasından seçilerek araştırmaya dâhil edilmiştir. Araştırmaya Karabük'ün Safranbolu ilçesinden 8 kadın, 8 erkek olmak üzere 16 kişi katılmıştır. Veri toplama sürecinde demografik bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Formlar hazırlanırken farklı uzman görüşlerine başvurulmuş ve gerekli düzenlemeler yapılarak son hali oluşturulmuştur. Katılımcılarla yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Ses kaydına alınan görüşmeler deşifre edilerek belli kategori ve kodlara ayrılmıştır. Ardından verilerin yorumlanması aşamasına geçilmiştir. Daha sonra veri analizi kısmında içerik analizi yöntemi kullanılmıştır.

Araştırmaya dair bulgular gözden geçirildiğinde, Baby Boomers kuşağı için eskiden daha çok kullanılan kitap, gazete ve ansiklopedi gibi eski öğrenme kaynaklarının yerini internet ve sosyal medya gibi yeni öğrenme kaynaklarının aldığı görülmüştür. Öğrenme sürecinde herhangi bir engelle karşılaşan katılımcı sayısı az olsa da çeşitli sağlık problemlerinin, maddiyatın, öğretmen tavrının ve öğrenme ortamının öğrenmeye engel olabileceği anlaşılmıştır. Baby Boomers kuşağı için bilgi alışverişi yapılan kişinin cinsiyetinin öğrenmeye hiçbir etkisi olmadığı görülmektedir. Bilgi alışverişi yapılan kişinin tutum ve davranışlarının öğrenme sürecine etkisi, Baby Boomers kuşağı için çok önemli olduğu anlaşılmaktadır. Baby Boomers kuşağının kendisinden küçük kuşaklarla öğrenme durumları arasında fark olduğu görülmektedir. Bu farkların, dönemin sahip olunan imkânları, sağlık sorunları ve eğitim durumları gibi etkenlerle doğru orantılı olduğu görülmektedir. Kuşaklararası öğrenme ortamları; ev, iş, okul ve sosyal ortamlar olarak görülmektedir. Baby Boomers kuşağı için tercih edilen ortamlar kişiden kişiye göre değişiklik göstermektedir. Kişi, kendisini nerede daha çok öğrenmeye motive hissediyorsa o ortamı seçmektedir. Bilgi alışverişi kuşaktan kuşağa gerçekleşirken, kişilerin tercih ettiği kuşaklar olabilmektedir. Baby Boomers kuşağı için bilgi alışverişi yapılan kişinin mensup olduğu kuşak önemli olmamıştır. Önemli olanın, ihtiyaç duyulan bilginin niteliği olduğu görülmektedir. Baby Boomers kuşağının kendisinden küçük olan kuşaklarda beğendiği ve eleştirdiği yönleri bakıldığında eğitimsel ve kişisel olarak beğeni ve eleştiriler ön plana çıkmıştır. Ayrıca, Baby Boomers kuşağının genel olarak öğrenmeyi ve öğretmeyi birbirinden ayırmadan ikisini de tercih ettiği görülmektedir. Çalışma sonuçlarından hareketle Baby Boomers kuşağının öğrenme ve kuşaklararası öğrenme faaliyetleri birbirinden farklı olarak devam ettiği ve bu farklılıkların normalleşebilmesi için ilköğretimden üniversiteye kadar bütün eğitim

kademelerinde; yaşı, yaşlanma ve yaşlılık konularına değinilmesi, , öğrenme ve kuşaklararası öğrenme süreçlerini deneyimlemeyen bireylerle çalışma yapılması, yaşı eğitiminde rol alacak kişilerin gerontolojik ve geragojik bakış açıları güçlendirilmesi için çeşitli eğitim planlamaları yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Baby Boomers, öğrenme, kuşaklararası öğrenme, yaşı.

ABSTRACT

M. Sc. Thesis

INVESTIGATION OF LEARNING AND INTERGENERATIONAL LEARNING SITUATIONS OF BABY BOOMERS GENERATION

Birtan KICIRDAR

Bartın University

Graduate School

Department of Educational Sciences

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Dr. Hüseyin KAYGIN

Bartın-2024, pp: 94

In this study, it is aimed to examine the learning and intergenerational learning situations of the Baby Boomers who experience the learning and intergenerational learning process. Learning is a lifelong process that is transferred between generations and continues through formal and informal ways. Being prepared for the learning needs of older individuals is very important for an ageing country like Turkey. The behaviours of people who are not aware of this issue may be unconscious in the learning process of older individuals. The learning process, which is of great importance, plays a critical role in improving the quality of life of older individuals. In the present study, it is aimed to fill an important gap in the national literature by analysing the learning and intergenerational learning experiences of Baby Boomers in Turkey.

In this study, the learning and intergenerational learning situations of the Baby Boomers generation were examined using phenomenological method, one of the qualitative research methods. Since the research was conducted with people with certain characteristics, criterion sampling technique, one of the purposeful sampling methods, was used to select the study group. The participants were selected among the individuals who are members of the Baby

Boomers generation and who experience learning and intergenerational learning processes. Sixteen people (8 women and 8 men) from Safranbolu district of Karabük participated in the study. Demographic information form and semi-structured interview form were used in the data collection process. While preparing the forms, different expert opinions were consulted and the final version was created by making the necessary arrangements. Face-to-face interviews were conducted with the participants. The audio-recorded interviews were transcribed and categorised into certain categories and codes. Then, the stage of data interpretation was started. Then, content analysis method was used in data analysis.

When the findings of the research are reviewed, it is seen that the old learning resources such as books, newspapers and encyclopaedias, which were used more for the Baby Boomers generation, have been replaced by new learning resources such as the internet and social media. Although the number of participants who encountered any obstacle in the learning process was low, it was understood that various health problems, materialism, teacher attitude and learning environment could be an obstacle to learning. For the Baby Boomers generation, it is seen that the gender of the person with whom information is exchanged has no effect on learning. It is understood that the effect of the attitude and behaviour of the person with whom information is exchanged on the learning process is very important for the Baby Boomers generation. It is seen that there is a difference between the learning situations of the Baby Boomers generation and the younger generations. It is seen that these differences are directly proportional to factors such as the possibilities of the period, health problems and educational status. Intergenerational learning environments are seen as home, work, school and social environments. The preferred environments for the Baby Boomers generation vary from person to person. The person chooses the environment where he/she feels more motivated to learn. While information exchange takes place from generation to generation, there may be generations that people prefer. For the Baby Boomers generation, the generation of the person with whom information is exchanged is not important. It is seen that what is important is the quality of the information needed. When we look at the aspects that the Baby Boomers generation liked and criticised in the younger generations, educational and personal likes and criticisms came to the fore. In addition, it is seen that Baby Boomers generally prefer both learning and teaching without separating them from each other. Based on the results of the study, it can be suggested that the learning and

intergenerational learning activities of the Baby Boomers generation continue to be different from each other, and in order to normalise these differences, it is recommended to address the elderly, aging and aging issues at all educational levels from primary education to university, to conduct studies with individuals who do not experience learning and intergenerational learning processes, and to make various training plans to strengthen the gerontological and geragogical perspectives of those who will take part in elderly education.

Keywords: Baby Boomers, learning, intergenerational learning, elderly.

İÇİNDEKİLER

BEYANNAME	ii
ÖNSÖZ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	x
TABLolar DİZİNİ.....	xiii
EKLER DİZİNİ	xiv
KISALTMALAR DİZİNİ.....	xv
1. GİRİŞ.....	1
1.1 Problemin Tanımı	1
1.2 Araştırmanın Amacı	2
1.3 Araştırmanın Önemi.....	2
1.4 Sayıtlılar.....	3
1.5 Sınırlılıklar	3
1.6 Tanımlar	3
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	5
2.1 Yaşlılık ve Yaşlanmaya İlişkin Tanımlar	5
2.2 Yaşlanma Çeşitleri.....	7
2.2.1 Kronolojik Yaşlanma.....	7
2.2.2 Biyolojik Yaşlanma	8
2.2.3 Sosyolojik Yaşlanma	8
2.2.4 Ekonomik Yaşlanma	8
2.3 Kuşak Kavramı ve Sınıflandırmaları	9
2.3.1 Sessiz Kuşak (1900-1945).....	10
2.3.2 Baby Boomers (Bebek Patlaması) Kuşağı (1946-1964)	10
2.3.3 X Kuşağı (1965-1980).....	11
2.3.4 Y Kuşağı (1981-1999).....	12
2.3.5 Z Kuşağı (2000 ve sonrası)	13
2.4 Kuşaklararası Öğrenme	14
2.4.1 Kuşaklararası Öğrenme Çeşitleri.....	17
2.4.1.1 Ailede Kuşaklararası Öğrenme.....	17

2.4.1.2 Okulda/Örgütte Kuşaklararası Öğrenme	17
2.4.1.3 Çıracılık Eğitimleri	19
2.4.1.4 Mentörlük/Danışmanlık.....	19
2.4.2 Kuşaklararası Öğrenmenin Faydaları	21
2.4.2.1 Toplumsal Açidan Kuşaklararası Öğrenmenin Faydaları.....	21
2.4.2.2 Yaşlılar ve Gençler Açısından Kuşaklararası Öğrenmenin Faydaları	21
2.4.3 Türkiye’de Kuşaklararası Öğrenme Uygulamaları.....	22
2.4.3.1 Aktif Yaşam İçin Nesiller Arası Etkileşim Modeli Projesi (AYNA)...	22
2.4.3.2 Tazelenme Üniversitesi Projesi	22
2.4.3.3 Akbank “Switch” Programı	23
2.4.3.4 Anadolu Vakfı “Mentörlük” Projesi	23
2.4.4 Kuşaklararası Öğrenme ile İlgili Yapılan Çalışmalar	23
2.4.4.1 Yurt İçinde Yapılmış Çalışmalar	24
2.4.4.2 Yurt Dışında Yapılmış Çalışmalar	24
3. YÖNTEM	26
3.1 Araştırmanın Modeli	26
3.2 Çalışma Grubu	27
3.3 Verilerin Toplanması.....	28
3.4 Verilerin Analizi.....	29
3.5 İnanırcılık ve Teyit Edilebilirlik.....	29
4. BULGULAR	31
4.1 Baby Boomers Kuşağının Öğrenme Sürecinde Kaynak Tercihlerine İlişkin Görüşleri	31
4.2 Baby Boomers Kuşağının Öğrenme Sürecinde Karşılaştığı ve Karşılaşabileceği Engellerle İlgili Görüşleri	35
4.3 Baby Boomers Kuşağının Öğrenme Sürecinde Cinsiyet Tercihlerine İlişkin Görüşleri	39
4.4 Baby Boomers Kuşağının Öğrenme Sürecinde Bilgi Alışverişi Yaptığı Kişinin Tutum ve Davranışlarının Öğrenme Sürecine Etkisine İlişkin Görüşleri.....	42
4.5 Baby Boomers Kuşağının Kendisinden Küçük Kuşaklar İle Öğrenme Durumları Arasındaki Farklara İlişkin Görüşleri	45

4.6 Baby Boomers Kuşağının Öğrenme Sürecinde Ortam Tercihlerine İlişkin Görüşleri	49
4.7 Baby Boomers Kuşağının Öğrenme Sürecinde Kuşak Tercihlerine İlişkin Görüşleri	53
4.8 Baby Boomers Kuşağının Kendisinden Küçük Kuşaklardan Öğrendiği Ortamlarda Beğendiği Yönleri İlişkin Görüşleri	57
4.9 Baby Boomers Kuşağının Kendisinden Küçük Kuşaklardan Öğrendiği Ortamlarda Eleştirdiği Yönleri İlişkin Görüşleri.....	61
4.10 Baby Boomers Kuşağının Öğrenme Ve Öğretme Tercihlerine İlişkin Görüşleri	65
5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	70
5.1 Sonuç ve Tartışma	70
5.2 Öneriler.....	81
KAYNAKLAR.....	82
EKLER	91

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo No	Sayfa No
2.1: Araştırmada kullanılan kronolojik kuşak sınıflandırması	9
3.1.1: Katılımcılara ait kişisel demografik bilgiler	27
4.1.1: Baby Boomers kuşağının öğrenme sürecinde kaynak tercihlerine ilişkin bulgular	31
4.2.1: Baby Boomers kuşağının öğrenme sürecinde karşılaştığı veya karşılaşılabileceği engellere ilişkin bulgular	36
4.3.1: Baby Boomers kuşağının öğrenme sürecindeki cinsiyetin etkisine ilişkin bulgular.....	39
4.4.1: Baby Boomers kuşağının öğrenme sürecinde bilgi alışverişi yaptığı kişinin tutum ve davranışlarının öğrenme sürecine etkisine ilişkin bulgular.....	42
4.5.1: Baby Boomers kuşağının kendisinden küçük kuşaklar ile öğrenme durumları arasındaki farklara ilişkin bulgular.....	46
4.6.1: Baby Boomers kuşağının öğrenme sürecindeki ortam tercihlerine ilişkin bulgular.....	49
4.7.1: Baby Boomers kuşağının öğrenme sürecindeki kuşak tercihlerine ilişkin bulgular.....	54
4.8.1: Baby Boomers kuşağının kendisinden küçük kuşaklardan öğrendiği ortamlarda beğendiği yönlerle ilişkin bulgular	58
4.9.1: Baby Boomers kuşağının kendisinden küçük kuşaklardan öğrendiği ortamlarda eleştirdiği yönlerle ilişkin bulgular.....	61
4.10.1: Baby Boomers kuşağının öğrenme ve öğretme tercihlerine ilişkin bulgular .	65

EKLER DİZİNİ

Ek	Sayfa
No	No
EK 1: Sosyal ve beşeri bilimler etik kurul onay belgesi	91
EK 2: Bilgilendirilmiş gönüllü onam formu	92
EK 3: Yarı yapılandırılmış görüşme formu	93

KISALTMALAR DİZİNİ

TDK	: Türk Dil Kurumu
DSÖ	: Dünya Sağlık Örgütü
BM	: Birleşmiş Milletler
GeroAtlas	: Türkiye Gerontoloji Atlası

1. GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın; problem tanımı, amacı, önemi, sayıtları, sınırlılıkları ve tanımlar yer almaktadır.

1.1 Problemin Tanımı

Türkiye’de yaşlı nüfusun artması ile hayat boyu öğrenme kavramının önemi de artmıştır. Hayat boyu öğrenme, bireylerin hayatları süresince bilgi ve deneyimlerini devamlı olarak geliştirmelerini hedefleyen bir süreçtir. Bu süreç, yalnızca genç kuşakların değil, aynı zamanda yaşlı kuşakların da kişisel, sosyal ve mesleki gelişimlerini desteklemektedir. Hayat boyu öğrenme sürecinde, öğrenmenin sürekli devam ettiği ve kuşaktan kuşağa bilgi aktarımı gerçekleştiği görülmektedir. Dolayısıyla ileri yaştaki bireylerin öğrenme ve kuşaklararası öğrenme durumlarının önemli olduğu düşünülmektedir. Araştırmada ileri yaştaki bireylerin öğrenme ve kuşaklararası öğrenme durumlarının incelenmesi istenmiştir. Bu nedenle hem kendisinden küçük kuşaktan hem de kendisinden büyük kuşaktan karşılıklı bilgi aktarımı gerçekleştirebilecek kuşağın Baby Boomers kuşağı olabileceği düşünüldüğünden, örneklem grubu Baby Boomers kuşağındaki bireyler olarak seçilmiştir. Bu hedeflerle Baby Boomers kuşağının öğrenme ve kuşaklararası öğrenme durumlarının incelenmesi araştırmanın ana problemidir. Araştırmanın alt problemi ise şunlardır:

1. Baby Boomers kuşağının öğrenme sürecindeki kaynak tercihleri nelerdir?
2. Baby Boomers kuşağının öğrenme sürecinde karşılaştığı veya karşılaşılabileceği engeller nelerdir?
3. Baby Boomers kuşağının öğrenme sürecindeki cinsiyet tercihleri nelerdir?
4. Baby Boomers kuşağının öğrenme sürecindeki bilgi alışverişi yaptığı kişinin tutum ve davranışlarının öğrenme sürecine etkisi var mıdır?
5. Baby Boomers kuşağı ile daha küçük kuşaklar arasında öğrenme durumları arasında fark var mıdır?
6. Baby Boomers kuşağının öğrenme sürecindeki ortam tercihleri nelerdir?
7. Baby Boomers kuşağının öğrenme sürecindeki kuşak tercihleri nelerdir?
8. Baby Boomers kuşağının öğrenme sürecinde kendisinden daha küçük kuşaklarda beğendiği yönler nelerdir?

9. Baby Boomers kuşağının öğrenme sürecinde kendisinden daha küçük kuşaklarda eleştirdiği yönler nelerdir?
10. Baby Boomers kuşağının öğrenme ve/veya öğretme tercihleri nelerdir?

1.2 Araştırmanın Amacı

Araştırma; bilgi, beceri ve tecrübelerin kuşaklar arasında aktarıldığı bir öğrenme sürecinde yer alan Baby Boomers kuşağındaki bireylerin deneyimlerinin incelenmesini amaçlamaktadır. Bu süreçlerin amacı, hem bireysel hem de toplumsal düzeyde ileri yaştaki bireylere farklı yararlar sağlamaktadır. İleri yaştaki öğrenme süreci; kişisel gelişimi, hayata uyum sağlamayı, yaratıcılık ve yenilikçiliğin artmasını ve sosyal katılımı desteklemeyi amaçlamaktadır. İleri yaştaki kuşaklararası öğrenme süreci ise; bilgi ve tecrübelerin aktarılmasını, kültürel devamlılığın sağlanmasını, karşılıklı saygının ve anlayışın devam etmesini, yenilik ve gelenek arasındaki dengenin korunmasını amaçlamaktadır. Dolayısıyla, Baby Boomers kuşağının deneyimlerinin incelenmesi sonucunda hayatının her anında bu süreçlere tanık olacak insanların bilinçlendirilmesi hedeflenmiştir.

1.3 Araştırmanın Önemi

İnformal öğrenme, ileri yaştaki bireylerin, değişen fiziksel, biyolojik ve sosyal şartlara uyum sağlaması açısından önem taşımaktadır. Bunun sebebi ilerleyen yaş ile birlikte karşı karşıya kalınan emeklilik süreci, sağlık problemleri, ölüm, barınma ve finansman gibi durumların üstesinden gelmeleri için bazı becerilere ihtiyaç duymalarıdır (Duay ve Bryan, 2008). Yaşam boyu öğrenmenin sayesinde, ihtiyaç duydukları yeni becerileri öğrenirler ve sahip oldukları teknikleri geliştirirler (Kurt, 2008). İleri yaştaki bireylerin hayata aktif katılımları için yaşam boyu öğrenme oldukça önemlidir. Bilgi ve becerilerin diğer kuşaklara aktarılması ile kuşaklar arasındaki dayanışma ve etkileşim ortaya çıkmaktadır (ENIL, 2012).

İleri yaştaki bireylerin eğitimi ile ilgili çalışmalar oldukça fazladır. Bu araştırmalar incelendiğinde öğrenme ve kuşaklararası öğrenme genel olarak ele alınmıştır. Yaptığımız araştırmada bu süreci deneyimleyen bireyler kısıtlanarak daha spesifik bir halde sunulmuştur. Bu araştırma, Baby Boomers kuşağının öğrenme ve kuşaklararası öğrenme sürecini inceleyen çalışmaların sayısının az olması sebebiyle önem taşımaktadır.

Öğrenme ve kuşaklararası öğrenme süreçleri, bireylerin ve toplumların gelişimine büyük katkı sağlamaktadır. Bilgi ve tecrübelerin devamlı olarak güncellenmesi, kültürel değerlerin korunması ve kuşaklar arasında köprüler kurulması, toplumsal refahı ve dayanışmayı artırır. Bu çalışma; bireylerin daha bilinçli olması, uyumlu ve yaratıcılıklarını ortaya çıkarması konusunda insanların farkındalığının artmasının hedeflenmesini nedeniyle önem arz etmektedir.

1.4 Sayıtlar

Bu araştırmanın sayıtları aşağıdaki gibi sunulmuştur:

1. Katılımcılar araştırmaya gönüllülük esasına göre katılım göstermiştir.
2. Katılımcılar yarı yapılandırılmış görüşme formundaki kendilerine yöneltilen soruları içtenlikle yanıtlamışlardır.

1.5 Sınırlılıklar

Bu araştırmanın sınırlılıkları aşağıdaki gibi sunulmuştur:

1. Araştırma Baby Boomers kuşağının deneyimleri ile sınırlıdır.
2. Araştırma öğrenme ve kuşaklararası öğrenme sürecini deneyimleyen Baby Boomers kuşağı ile sınırlıdır.
3. Araştırma Safranbolu’da yaşayan Baby Boomers kuşağındaki bireyler ile sınırlıdır.

1.6 Tanımlar

Bu bölümde araştırmanın temel kavramlarını ve terimlerini netleştirmek, çalışmanın kapsamını belirlemek ve araştırma sürecinde anlam bakımından nasıl kullanıldığını açıklamak için kısaca tanımlamaları yapılmıştır.

Yaşlı: Yaşlılık genellikle 65 yaş ve üzeri için kullanılan bir terimdir. Bu sınırlamalar çoğu ülkelerde emeklilik yaşı ile örtüşmektedir. Kişide meydana gelen biyolojik, ekonomik ve sosyal değişimler göz önünde bulundurularak belirlenmiştir (Hutton, 2008).

Yaşlanma: Biyolojik, psikolojik ve sosyal değişimlerin bir sonucudur. Bu süreç, doğumdan ölüme kadar devam etmektedir. Bireylerde; bilişsel, fiziksel ve sosyal olarak değişikliklerin meydana geldiği bir süreçtir (Birren ve Schaie, 2001).

Kuşak: Belli bir zaman diliminde doğan ve benzer toplumsal, kültürel, ekonomik ve politik olayları yaşayan bireyler topluluğudur (Mannheim, 1952).

Kuşaklararasılık: Farklı kuşaklardan bireylerin bir arada olma durumudur.

Öğrenme: Tecrübe ve eğitim yolu ile bilgi, beceri, tutum, davranış ve değerlerde kalıcı değişikliklerin meydana gelebilmesi durumudur (Schunk, 2012).

Kuşaklararası Öğrenme: Farklı kuşaktan bireylerin, bilgi, beceri ve değerler öğrendikleri, karşılıklı etkileşim içinde oldukları ve tecrübeler paylaştığı bir süreçtir (Newman ve Hatton - Yeo, 2008).

Andragoji: Yetişkinlerin öğrenmesini ve bu öğrenmelerin prensiplerini inceleyen bir teoridir. Öğrenme ihtiyaçlarının karşılanması için geliştirilen yöntemleri içerir (Merriam ve Bierema, 2013).

Geragoji: İleri yaştaki bireylerin ayrı bir eğitim teorisini gerektirecek kadar farklı olduğunu savunmaktadır (Yeo, 1982).

Gerontoloji: Yaşlanma sürecinin ve yaşlılık döneminin sosyal, sağlık ve psikolojik yönlerini inceleyen multidisipliner bir bilim dalıdır (Hershey ve Himmelfarb, 2016).

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1 Yaşlılık ve Yaşlanmaya İlişkin Tanımlar

Günümüzde önemli bir sorun olarak görülen yaşlılık, yaşlanma olgusunu kapsayan çok uzun bir dönemdir. Çünkü yaşlanma rahimde başlar ve insanın son nefesini verene dek devam eder. Yunanca “Geras” yaşlılık, “İatros” ise bakım hizmeti anlamına gelmektedir. “Geriatrid” yaşlı kişilerin tedavisi ve bakımı anlamına gelirken “Gerontoloji” ise yaşlanma sürecinin bilimsel olarak ele alınmasını ve bu sorunlara çözüm yolları aranmasını içermektedir (Güler, 1998). Gerontoloji ve geriatri dallarında sıklıkla kullanılan “yaşlanma” ve “yaşlı” terimleri genellikle birbirleri ile karıştırılmaktadır (Duyar, 2008). Aralarında keskin ayrımlar olmayan bu iki kavramı açıklayan birden fazla tanım bulunmaktadır.

İnsanların dünyaya gelmesi ile başlayan hayat sürecinde; çocukluk, ergenlik, yetişkinlik ve yaşlılık dönemlerini kişi deneyimler. Bu evreler herkes için farklı bir şekilde ilerler ve kimin “yaşlı” özelinde nitelendirileceği kültür, zaman ve topluma göre farklılık göstermektedir. Bazı toplumlar, kişileri bulundukları yaşa göre “yaşlı” sınıfına alırken, bazıları ise kişinin fiziksel yeterliliği ve sağlık problemlerine göre bu sınıflandırmayı yapmaktadır (Müftüler, 2018).

Yaşlanma süreci, kişinin sadece doğum ve ölüm arasındaki yaşam süresini ifade etmez. Bu süreçte meydana gelen fiziksel, zihinsel ve organizmik değişiklikler yaşlanmanın olumsuz sonuçlardır. Ayrıca, bireyin genetik özelliklerindeki değişimler ve yaşadığı toplum ile kültürel çevreyle olan ilişkisi, bu sürecin kişisel ve sosyal olarak önemli olmasına neden olur (Zengin, 2015). Ülkemizde yaşlılık, genellikle hastalık ve düşkünlük olarak tanımlanır ve bu dönem kayıplar dönemi olarak da adlandırılmaktadır (Tufan, 2014).

Yaşam döneminin sonuna doğru ilerleme sürecini yaşlanma olarak açıklarken bu evrenin sonundaki kısmı yaşlılık olarak açıklayabiliriz (Akçay, 2011). Yaşlılık; fiziksel, zihinsel, sosyal olarak zayıflama dönemi olan bir süreç olsa da kişinin hayatını ne derecede olumlu veya olumsuz yönde yaşadığına göre de değişmektedir. Bu sebeple yaşlanma dönemi ve yaşlılık kişiseldir (Kırdı vd., 2009).

Yaşlanma sürecini çevreye adapte olmakta güçlük çekilmesi olarak da tanımlayabiliriz. Karşılaşılan güçlükler genellikle hücre kayıpları ile alakalıdır. Bu sebeple yaşlılığın bazı sorunları gözle görülebilir hale gelmektedir (Erzeybek, 2012).

Bir tanıma göre yaşlılık; morfolojik, fizyolojik ve patolojik değişikliklerin olumsuz yönde seyretmesi, çeşitli hastalıkların ortaya çıkması, fiziksel ve zihinsel yeteneklerin azalması şeklinde açıklanmaktadır (Aksüllü, 2002). Başka bir tanıma göre, yaşlılık; bir kişinin fiziksel ve zihinsel işlevlerinde bir düşüş, sağlık, gençlik, güzellik, cinsel hayat, gelir seviyesi ve sosyal hayatın daha önceki durumlarından farklı olarak ilerlemesi sonucunda yaşa özgü pek çok sorun ile karşılaşılan kayıplar dönemidir (Konak ve Çiğdem, 2005). Diğer bir tanıma göre, ortalama yaşı 60'ı aşan, bedensel, bilişsel, psikolojik ve sosyal olarak yeteneklerinde eksiklikler ve bozulmalar yaşayan kişiler yaşlıdır (Tomambay, 2002).

Türk Dil Kurumu yaşlıyı; yaşı ilerlemiş, kocamış, ak saçlı, kart kimse olarak tanımlamıştır (TDK, 2023a). Yaşlanma kavramını Dünya Sağlık Örgütü; “Maddesel ve hücresel düzeyde hasarın aşamalı olarak birikmesi, biriken bu hasarın fizyolojik kaynaklarda aşamalı olarak azalmaya neden olması, bunun sonucunda da birden fazla hastalığın meydana gelmesi ve ölüm riskinin artması” olarak açıklamıştır (DSÖ, 2015). Dünyaca kabul gören en genel anlamda ise: “65 yaş ve üzeri yaştaki bireylerin tecrübe edindiği süreç” olarak açıklanmaktadır (DSÖ, 2017).

Aristoteles'e göre; “Hastalık zamansız bir yaşlılık, yaşlılık ise doğal bir hastalıktır”. Goethe de yaşlılığı, kişinin yaşantısında sahip olduğu tecrübelerin mirası olarak açıklamaktadır. Goethe, yaşlılıkla birlikte ortaya çıkan bazı kısıtlamalara karşı çıkmıştır. Aksine yaşlılık dönemini yeni bir dönem olarak kabuk edip bu döneme adapte olunması gerektiğini savunmuştur (Ursula, 1994). Platon ve Cicero ise yaşlı kavramını “bilgelik” olarak açıklamışlardır (Öçal, 2017).

Gelişmiş ülkelerde 65 yaş yaşlılığın başlangıcı olarak kabul edilmektedir. DSÖ'ye göre de genç yaşlılık: 65-74 yaş, orta yaşlılık: 75-84 yaş, ileri yaşlılık ise 85 yaş ve üstü olarak sınıflandırılmaktadır (Yumurtacı, 2007). Yalnız gerontologların birçoğu bu sınıflandırmaların belirleyici olmasını sorgulamaktadır. Çünkü yaşlılık her yaşlı birey için ortak bir sınıflamaya dâhil edilecek bir dönem değildir. Her yaşlı birey için farklı bir anlam ifade etmektedir (Schuetz, 2009)

Dünya yaşlı nüfusundaki hızlı artış, doğum oranındaki artış ve ölüm oranlarındaki düşüş, sağlık sektöründeki gelişmeler ve doğumda beklenen yaşam süresindeki artış ile açıklanabilir (TÜİK, 2022). Dünyada ortalama beklenen yaşam süresini DSÖ (2021) ortalama 73 yıl olarak açıklamıştır. Kadınlar genellikle erkeklerden daha uzun yıllar yaşamaktadır. Kadınların ortalama beklenen yaşam süresi 76 yıl iken erkeklerde bu süre 71 yıldadır (DSÖ, 2021).

BM'nin 2020'ye ilişkin verilere göre, 65 yaş üstü küresel nüfusun 2020'de yüzde 9,3 iken 2050'de yüzde 16,0'a yükselmesi beklenmektedir. En büyük artışın ise Doğu ve Güneydoğu Asya'da olması beklenmektedir (UN, 2020).

Türkiye'de yaşlı nüfus olarak adlandırılan 65 yaş üstü nüfus, 2021 yılında önceki beş yıla göre %22,6 artışla toplamda 8 milyon 451 bin 669 kişi olmuştur. Yaşlı nüfus oranının toplam nüfusa oranı ise 2021 yılında %9,9 olarak kayıtlara geçmiştir. Bu nüfusun %55,6'sı kadın yaşlılardan, %44,4'ü ise erkek yaşlılardan oluşmaktadır. Türkiye'de yaşlı nüfus oranı tahminlerine göre; 2030 yılında %12,9, 2040 yılında %16,3, 2060 yılında %22,6 ve 2080 yılında %25,6 olacağı öngörülmektedir (TÜİK, 2022).

2.2 Yaşlanma Çeşitleri

İnsanlar hayatları boyunca dünyaya gelir, yaş aldıkça büyür ve en sonunda hayatlarının sonuna gelmektedir. Yani yaşlanma süreci bütün insanların yaşadığı ve yaşayacağı doğal bir süreçtir. Bu doğal süreç çok fazla insanı kapsadığından dolayı farklı sınıflandırma boyutları oluşmuştur.

2.2.1 Kronolojik Yaşlanma

Kişinin dünyaya geldiği andan itibaren almış olduğu yaşın sayısı cinsinden ifade edilme durumudur. Takvim yaşı olarak da tanımlanabilmektedir. Günümüzde 65 yaş yaşlılığın başlangıcı olarak kabul edilmektedir (Akın, 2006).

Hayat tarzı, sosyal varsayımlar ve değerler toplumdan topluma değişmektedir. Bu sebeple kronolojik yaşın kesin bir tanımı yoktur. Örnek olarak; eskiden herkesin kabul ettiği evlenme

yaşı günümüzde farklılaşmıştır. Bunun gibi yaşlılığın kronolojik değeri de zamanla değişebilmektedir (Şentürk, 2018).

2.2.2 Biyolojik Yaşlanma

İnsan vücudundaki organların gerilemesi, doku ve hücrelerin tahrip olması sonucu meydana gelen süreçtir. Başka bir deyişle bireyin bedensel ve psişik sağlığında yaşanan tahribat değişimleridir. Bunların arasında saçların beyazlaması, dişlerin dökülmesi, kamburluk, cildin kırıışması, işitme ve görme yetisinin zayıflaması ve unutkanlıklar sayılabilir. Yaşlanma sürecinde hareket ve motor becerilerinde de bir azalma ve kayıp söz konusudur (Kalınkara, 2016).

Bağıışıklık sisteminin yavaşlaması, bireysel organizmanın bozulması ve hücrelerin yenilenme yeteneğinin bozulması sonucunda yaşlanma meydana gelir. Organizmada her hücrenin belli sürelerde görevlerinin yerine getirebilmeleri için programlanmış bir biyolojik saat vardır. Hücrelerin kendini yenileyebilme ve onarabilme yeteneğinin tahribata uğraması sonucunda biyolojik saat olarak hücrelerin artık ölme noktasına geldiğini göstermektedir (Arıoğul vd., 2008).

2.2.3 Sosyolojik Yaşlanma

Sosyolojik yaşlanma, toplumun belirli yaş grubundan beklediği davranışlar ve bu yaş grubuna yüklediği değerler ile ilgilidir. Herkes ait olduğu grubun kültürel normları içinde bir statüye sahiptir. Bu statüler bireyin sosyal hayattaki yaşlarını tanımlamaktadır ve bireyin kimliğinin oluşmasına olanak sağlamaktadır. Yaşa göre belirlenen bu statüler yaş ile ortaya çıkabilecek kayıplarla birlikte yaşlıların topluma entegrasyonunda önemli sorunlara yol açmaktadır. Farklı sosyal grupların topluma entegre olduğu toplumlar birbirini desteklerler. Sağlıklı entegrasyonun olduğu toplumlarda yaşlı bireylerin daha sağlıklı bir yaşlanma süreci geçireceği kaçınılmazdır (Arpacı, 2005).

2.2.4 Ekonomik Yaşlanma

Ekonomik yaşlanma, emeklilik sonucunda ve yaşam koşullarındaki değişiklikler nedeniyle işlerinden ayrılan bireylerde kendini gösterebilir (Akin, 2006). Aktif çalışma hayatının sona

ermesi demek olan emeklilik; bireyin sosyal yaşamdan soyutlanması, eski sosyal çevresinden ve ilişkilerinden uzaklaşması ve yalnızlaşması problemlerini de beraberinde getirmektedir (Danış, 2009).

Kişinin ilerleyen yaşından ötürü çalışma yaşamının sona ermesi sebebiyle topluma hiçbir ekonomik katkısının olmaması durumudur. Emeklilikte kişinin önceki günlerine kıyasla daha düşük gelirin olması, yaşam giderlerini aldığı emekli maaşının düşük olması sebebiyle karşılayamaması ve ileri yaş ile birlikte artan sağlık sorunları sebebiyle aldığı maaşın çoğunun sağlık giderlerine gitmesi yaşlı bireyleri olumsuz yönde etkilemektedir (Canatan, 2008).

2.3 Kuşak Kavramı ve Sınıflandırmaları

Kuşaklara ilişkin birbirinden farklı tanımlamalar vardır. TDK kuşağı; “Yaklaşık aynı yıllarda doğmuş, çağın şartlarını, dolayısıyla birbirine benzer sıkıntıları, kaderleri paylaşmış, benzer ödevlerle yükümlü olmuş kişilerin topluluğu” olarak tanımlamaktadır (TDK, 2023b).

Literatürde birçok kuşak sınıflandırması yapılmış ve her kuşak için farklı zaman dilimleri verilmiştir. Bu durum, farklı toplumların benzer dönemleri farklı zamanlarda yaşamış olmaları ya da benzer olayların etkilerini farklı şekillerde tecrübe etmiş olmaları ile açıklanabilir. Bu araştırmada, ülkemizin sosyal ve kültürel yapısı göz önünde bulundurulduğunda, Lancaster ve Stillman’ın (2002) ortaya koyduğu kuşak sınıflandırmasının kullanılması tercih edilmiştir.

Tablo 2.1: Araştırmada kullanılan kronolojik kuşak sınıflandırması

Kuşak Adı	Kronolojik Kuşak Sınıflandırması
Sessiz Kuşak	1900-1945
Baby Boomers (Bebek Patlaması) Kuşağı	1946-1964
X Kuşağı	1965-1980
Y Kuşağı	1981-1999
Z Kuşağı	2000 ve sonrası

2.3.1 Sessiz Kuşak (1900-1945)

1900-1945 yılları içerisinde dünyaya gelen sessiz kuşak, gelenekselciler olarak da tanımlanmaktadır. Ait oldukları dönemde yaşanan savaşlar nedeniyle de “savaş kuşağı” şeklinde de adlandırılmaktadır. İkinci Dünya Savaşı ve söz konusu dönemdeki ekonomik bunalım, kötüleşen ekonomik koşullar ve savaş ortamı, bu kuşağın üyelerinin karakterini etkilemiştir (Göksel ve Güneş, 2017).

Sessiz Kuşak adını, bu kuşağın içe dönük, temkinli ve sessiz doğasını yansıttığından dolayı almıştır. 1951 tarihli Time dergisindeki bir makalede şu şekilde açıklanmıştır; “Genç kuşağın en şaşırtıcı gerçeği sessizliği. Bazı nadir istisnalar dışında, gençlik kürsü yakınında hiçbir yerde değildir. Babalarının ve annelerinin alevli gençliği ile karşılaştırıldığında, bugünün genç kuşağı durgun küçük bir alevdir. Manifesto vermez, konuşmaz veya poster taşımaz.” (Time, 1951).

Sessiz kuşaktaki bireyler, çalıştıkları yerlere bilgelik ve kurumsal deneyim getirirler. Kurumun hiyerarşik yapısına saygı duyar ve kurallara uymaya meyillidirler. Bu kişilerin organizasyondaki görevlerinin yöneticiler tarafından netleştirilmesi, kişiyi güçlendirmek için yeterli sayılabilir. Diğer kuşaklara kıyasla bu kuşak yazılı iletişimi tercih eder. İletişimi teknoloji ile kurma yoluna gitmez ve bundan rahatsız olurlar. Bu kuşak, işverenlerine oldukça bağlıdır; çünkü işlerini hayatları boyunca sürecek bir kariyer olarak görürler (AHA, 2014). Otoriteye fazla inandıkları için üstlerinden talimat beklerler. Geleneklerine bağlı bireyler olup, denge ve düzenden yanadırlar. Kıdemi yaş ile ilişkilendirirler (Cengiz Bilgin, 2010).

2.3.2 Baby Boomers (Bebek Patlaması) Kuşağı (1946-1964)

“Boomers” adını, İkinci Dünya Savaşı sonrası 1960’lı yılların ortalarında yaşanan doğum oranındaki artıştan dolayı almıştır (Edge, 2014). 1946-1964 yılları arasında dünyaya gelen bu çok büyük kuşak, tanımlanan kuşaklar arasında en kalabalık olan kuşak olarak öne çıkmaktadır. Sayıca fazla olmaları nedeniyle toplumun şekillenmesinde rol oynayan kuşak olarak da tanımlanmaktadır (Berkup, 2014).

Baby Boomers kuşağındaki bireyler ferdiyetçidir; özgürlüklerine bağlıdırlar ve yaşamın tadını sonuna kadar çıkarmak isterler. Bununla birlikte, hedef odaklı, yeniliklere açık ve olumlu bir tutuma sahiptirler. Ayrıca, kadın-erkek ilişkilerinde muhafazakâr, yüksek

derecede sosyal sorumluluk sahibi ve çalışkandırılar (Altuntuğ, 2012). Sosyo-kültürel, siyasi ve ekonomik olaylar; İkinci Dünya Savaşı, Soğuk Savaş, Sivil Haklar Hareketi, ABD Başkanı John F. Kennedy'nin öldürölmesi, ilk uzay uçuşu, aya ilk seyahat, 1993'teki petrol krizi ve Vietnam Savaşı; Baby Boomers kuşağı üyelerinin kişisel özellikleri bakımından diğer kuşaklardan farklı olmalarının nedenleri olmuştur. (Berkup, 2014). Bu nesil, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra bugün toplumda hüküm süren terörizm, kirlilik, insan kaçakçılığı ve genel kötümserlikten uzak, çok müreffeh bir ortamda büyümüştür (Crampton ve Hodge, 2009).

Baby Boomers kuşağının mensupları; sıkı çalışma, sorumluluk ve adalet ile karakterize edilir. Diğer kuşakların önündedirler ve saygıya onlardan daha fazla değer verirler. Diğer tüm kuşaklardan daha az şüphecidirler. Sadakat ve geleneğe en çok önem veren kuşak oldukları söylenmektedir. (Özer vd., 2013). Aynı zamanda bu neslin insanları iyi bir hayat standartlarının çok çalışarak mümkün olduğuna inanmakta ve “şimdi çok çalışırsan gelecekte karşılığını alırsın” sloganına göre çalışmaya devam etmişlerdir (Acılioğlu, 2015).

Baby Boomers kuşağındaki bireyler, kişinin işine olan bağlılığı kaynaklı bir hak duygusu ile karakterize edilir. Çok çalışmaya ve hak ettikleri paranın karşılığını almaya inanırlar. Kararlıdırılar, her ortama uyum sağlayabilirler, çevrelerine karşı olumlu bir tutum sergilerler ve genellikle çatışmadan uzak dururlar. En fazla istedikleri şey ise sürekli büyüyen bir kariyer ve bu kariyerde çok iyi başarılar elde etmektir. Büyüme ve kendini geliştirme arayışı, ekip çalışması, para, mevki, rahat çalışma saatleri; Baby Boomers kuşağının çalışma hayatındaki dinamikleridir (Toruntay, 2011).

Baby Boomers kuşağının öne çıkan diğer özelliklerinden biri, harika bir mentör olmasıdır (Hart, 2006). Emekliliği yaklaşan veya emekliliği geçmiş olan Baby Boomers kuşağındaki bazı bireylerden halen işlerine devam etmeleri istenmektedir. İş hayatına yeni dâhil olan daha genç kuşaklara mentörlük desteği sağlanması, bunun en net örneğidir (Dereli ve Toruntay, 2015).

2.3.3 X Kuşağı (1965-1980)

Literatürde GenX veya GenXers olarak da anılan X kuşağı 1965-1980 yılları arasında doğmuştur. Büyüme çağları ise 1970'li ve 1980'li yılları kapsamaktadır. X kuşağının

ebeveynleri olan Baby Boomers kuşağı toplu halde işgücüne katıldığından dolayı, X kuşağı, okul sonrası saatleri evde tek başlarına vakit geçirmek durumunda kalmıştır. Ergenlik çağını evde yalnız başına geçiren bu kuşak “kapıcı kuşağı” olarak da adlandırılmaktadır. X kuşağı aynı zamanda “sandviç kuşağı” ya da “tembel kuşak” olarak da anılmaktadır. Tek ebeveynli ailelerin, müzik, videolarının ve bilgisayarların ortaya çıkmasıyla şekillenen X kuşağında bireyler, bağımsız ve kendi kendine yetebilen kuşak olarak görülmektedir (Edge, 2014).

X kuşağı, “Büyük Bebek Patlaması” kuşağının gölgesinde büyümüş ve bu kuşağın özelliklerini yansıtmaktadır. Ancak bu kuşaktan farklı olarak, kendi ihtiyaçlarına daha çok odaklanmaktadır. Bu nedenle kendilerine olan güvenleri oldukça yüksektir ve bireysellik ön plandadır. Çalışma hayatlarına bağlıdırlar, toplumsal problemlere karşı hassastırlar ve kişisel hayatlarında yetingendirler (Fındık, 2013).

Muhteris ve özgür olan X kuşağı, AIDS, boşanma ve suç gibi artan sorunlardan etkilenmiştir; çalışmaktan ziyade dinlenmeyi daha önemli buldukları için “tembel” olarak da nitelendirilmiştir; kendilerine olan bağlılıklarını, patronuna olan bağlılıklarından daha önemli görmüşler ve yaşam tarzlarına büyük önem vermişlerdir (LaBan, 2013). X Kuşağı temsilcileri iş, aile ve özel yaşam arasında sürekli bir denge arayışına büyük önem vermektedir (Gursoy vd., 2008).

X kuşağının yaşadığı dönemde ilk kişisel bilgisayarlar satışa sunulmuş ve teknolojik alışkanlıkların temelleri atılmıştır. X kuşağının çalışma hayatında lider konuma gelmesiyle birlikte, bilgi ve iletişim teknolojileri önem kazanmıştır. Bu durum, kuşaklar arasındaki önemli farklılıkları ortaya çıkarmıştır (Göksel ve Güneş, 2017). Teknoloji geliştikçe, bilgisayar sistemlerindeki değişikliklere ve bu doğrultuda iş yapış şekillerine uyum sağlamaya çalışmışlardır. X kuşağının en sevdiği iletişim araçları SMS ve e-posta olmuştur. (Ünal, 2017).

2.3.4 Y Kuşağı (1981-1999)

1980’ler ve 2000’lerin hemen öncesinde doğan Y kuşağı veya milenyum kuşağı, “Nexters”, “Ys” ve “Echo Boomers” olarak da isimlendirilmektedir (Edge, 2014). Y kuşağı, yaşamın her alanında yerine getirmek zorunda oldukları yükümlülükleri sorgulayan, irdeleyen ve eleştiren yapılara sahip olduğu için adını İngilizce "why" kelimesinden, yani “neden”

anlamından almıştır (Aka, 2018). Bu kuşağın karşı karşıya kaldığı olaylar arasında 11 Eylül Olayları, Columbine Katliamı, çok kültürlülük, küreselleşme, internet, 7/24 haber ve televizyona ulaşma gerçekliği bulunmaktadır. Y kuşağı, bilgisayar, dizüstü bilgisayar, internet erişimi ve sosyal ağların yaygın kullanımı nedeniyle teknolojiye çok aşinadır (Edge, 2014).

Y kuşağı, bilgisayar, cep telefonu ve internet teknolojileriyle büyümüştür. Bu sebeple, bu kuşak “teknoloji bağımlısı” olarak da nitelendirilmektedir. Y kuşağı, bilgisayarlarla büyümüş ve çoğunlukla interneti kullanmıştır. Büyük bir çoğunluğu sosyal medyayı aktif olarak kullanmaktadır (AHA, 2014). Dolayısıyla Y Kuşağı, teknolojiye güçlü bir şekilde yönelmiş bir kuşaktır. Bu kuşakta doğan insanlar, eğlenceyi çalışmaya tercih etmekte, otoriteden hoşlanmamakta ve agresif bir tavır sergilemektedir. Y Kuşağı üyelerini memnun etmek kolay olmasa da; sürdürülebilirlik, etik ve sosyal sorumluluk konularına ilgi duymaktadırlar (Göksel ve Güneş, 2017).

Y kuşağının iş tatmini; eğitim ve gelişim fırsatları, esnek çalışma saatleri ve yaptıkları işin takdir edilmesi gibi maddi olmayan ödüllerle sağlanabilmektedir (Haserot, 2011). Grup etkinliklerinde ve iletişimde başarılı olan bu nesil, çalışma ortamlarında geri bildirim almayı bekler (Gursoy vd., 2008). Y kuşağı, zihinleriyle ve teknolojiyle çalışmaya daha yatkındır ve teknolojinin kendilerini daha etkili hale getirdiğine inanır. Projelerini daha kısa sürede bitirmelerine olanak sağlayan teknoloji sayesinde, bilgiye ve haberleşmeye ulaşmanın vakitlerini almayacağını düşünürler (Reilly, 2012).

Y kuşağının çalışma ortamlarında gösterdikleri davranışlar arasında eğlence ve tutku beklentisi, taleplerinin mümkün olduğunca çabuk karşılanması, takım çalışması, iş-yaşam dengesi ve iş hayatında çabucak yükselme beklentisi yer almaktadır (Mengi, 2011). Ayrıca, Y kuşağı insanları aile hayatına değer verir ve aile ilişkileri uğruna finansal değerlerden fedakârlık yaparlar (Kane, 2019).

2.3.5 Z Kuşağı (2000 ve sonrası)

2000 yılı ve sonrasında dünyaya gelen ve iş hayatına daha yeni adım atmış olan Z kuşağı, teknolojinin içinde doğmuş ve büyümüştür. Liberal, seçici, girişimci, düşük organizasyonel bağlılığa sahip ve sınırsız bir kariyer anlayışına sahiptirler. Hareketi ve esnekliği benimseyen

Z kuşağı, hiyerarşinin görece az olduğu ve iş ile hayat dengesinin ön planda olduğu yerlerde çalışmaktan hoşlanan bir nesil olarak karakterize edilebilmektedir (Arar, 2016). Teknolojik bir ortamda büyümenin sonuçlarından biri de fiziksel ve dijital arasındaki sınırların kaybolmasıdır. Z kuşağı için her fiziksel faktörün dijital bir karşılığı vardır. Bu durum alışverişten eğitime kadar pek çok alanda etkisini göstermektedir. Z kuşağındaki bireylere kişiliklerini ortaya çıkarma şansı verildiğinde verimlilik sağlanmaktadır. (Stillman ve Stillman , 2018).

Z kuşağındaki bireyler, teknolojik gelişmeler ve akıllı cihazların yaygın bir biçimde kullanılması sebebiyle tek bir konuya odaklanmada güçlük yaşamaktadır. Birçok işlemi çevrimiçi olarak halledebildikleri için tembelliğe meyilli oldukları söylenebilir. Aynı anda birden fazla iş yapabilmektedirler; bu durum kendi kuşakları arasında bir yetenek olarak nitelendirilse de, başka kuşaklar tarafından da saygısızlık olarak algılanabilmektedir (İnce, 2018).

2.4 Kuşaklararası Öğrenme

Öğrenme, insanların çevrelerinde hayatta kalmak ve yaşamlarından tatmin olmak için ihtiyaç duydukları bilgi, tecrübe, davranış, yetenek ve eylemleri edinme süreci olarak tanımlanabilir. İnsan doğadaki diğer canlılardan akıl sahibi olması ve düşünebilmesi sebebiyle ayrılır. Ancak bu baskın ve bariz üstünlük, yalnızca sistematik ya da alışkanlığa dayalı öğrenme ile ortaya çıkabilir. Çünkü insanın doğuştan getirdiği içgüdüsel davranışlar, yok denecek kadar azdır ve bu davranışlar çevreye uyum sağlamada yetersiz kalır. Bu nedenle insanların yaşamları boyunca bazı bilgileri öğrenmeleri gerekmektedir (Selçuk, 1999).

Öğrenme, sosyal, psikolojik, fiziksel ve çevresel faktörler gibi birçok faktörden etkilenen ve bu faktörleri eş zamanlı olarak etkileyen bir süreçtir. Öğrenme hem bir süreç hem de bir ürün olarak görülmektedir. Öğrenmenin bir süreç olması, süreklilik arz etmesi, belirli bir zaman dilimi içerisinde belirli aşamalardan ve adımlardan geçmesi anlamına gelir. Bu nedenle yukarıda bahsedilen unsurlar bireyi etkilediği ölçüde öğrenmeye, yani yeni davranış, tutum, tavır, beceri ve bilgi edinilmesine katkıda bulunur (Topses, 2006).

Kuşaklararası öğrenme, farklı kuşaklardaki insanların arasında, bir veya her iki kuşağın da öğrendiği etkileşimli bir süreçtir. Kuşaklararası öğrenme, nesiller arasındaki ilişkileri güçlendirmeye, engelleri yıkmaya ve kuşaklar arasındaki olumsuz klişelerin üstesinden gelmeye yardımcı olur (Patricio ve Osorio, 2016). Ayrıca, kuşaklar arasında gerçekleşen bir tür bilgi alışverişi ve öğrenme biçimi olarak tanımlanır. Dolayısıyla bunun karşılıklı bir zenginleşme aracı olduğu söylenebilir (Cabanillas, 2011). Bilgi, yetenek ve kıymeti yakalamak için birbirinden farklı kuşakların içinde gerçekleşen karşılıklı bir ilerleme olarak da açıklanır (Ropes, 2013).

Öğrenmeye kuşaklararası bir yaklaşımı ciddi olarak düşünmek, daha kapsayıcı, eşitlikçi ve akışkan bir öğrenme yaklaşımın kapısını açmak demektir (Bjursell, 2015). Kuşaklararası öğrenme, öğrenme sürecinin yalnızca yaşlılardan gençlere değil, aynı zamanda da gençlerden yaşlılara doğru da gerçekleştiği, interaktif ve karşılıklı bir süreçtir. Genç kuşaklar, bu süreçte gelenekler, değerler, hayat boyu gerekecek yetenekler ve kültürü öğrenirken; yaşlı kuşaklar da farklılaşan sosyal unsurlar, geleneklerin anlaşılması, yeni değerlerin aktarımı ve yeni teknolojiler üzerinde bilgi edinirler (Newman ve Hatton - Yeo, 2008).

Toplum içindeki farklı kuşaklarla temas sonucunda gerçekleşen öğrenme, kuşaklararası öğrenme olarak ifade edilebilir (Brennan ve Clarke, 2011). Kuşaklararası öğrenme, tüm farklı yaşlardaki insanlar arasındaki karşılıklı bir bilgi alışverişi olarak görülebilir. Bu nedenle kuşaklar; kültür, çevre, sosyallik, eğitim, boş zaman aktiviteleri, bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı gibi konular hakkında bilgi edinebilirler (ENIL, 2012). Kuşaklararası öğrenme, insanların daha uyumlu topluluklar oluşturmalarına katkıda bulunur ve kuşaklar arasında daha fazla saygı ve anlayışı teşvik eder. İnsanları karşılıklı fayda sağlayan faaliyetlerde bir araya getirmeyi hedefleyen bir uygulama olarak açıklanabilir (Wermundsen, 2007).

Kuşaklararası öğrenme, yaşa göre tabakalandırılmış veya içi içe geçmiş bir düzene sahip kuruluşlarda önemli bir kurumsal öğrenme süreci olarak tanımlanabilir. Bu, işgücünün gençlerden daha deneyimli olan bilgi çalışanlarına kadar çeşitli kuşaklardan oluştuğu kuruluşları ifade eder. Kuşaklararası öğrenme, daha yüksek bilgi düzeyine sahip bir kuşaktan daha düşük bilgi düzeyine sahip bir kuşağa bilgi aktarımını ifade eder (Bratianu ve Leon,

2015). Kuşaklararası öğrenme, kıdem olarak yüksek nesillerin ve acemi nesiller ile karşılıklı etkileşim olanağı bulunan bir ortamda buluşma süreci olarak da açıklanabilir.

Kuşaklararası öğrenme, etkileşimli bir öğrenme ve bilgi alışverişi süreci olduğundan, kuşaklararası öğrenme yaklaşımının, örgütlerdeki yaş çeşitliliğinin fazla olmasından kaynaklanan ihtiyaçların karşılanmasında faydalı olabileceği varsayılmaktadır (Bjursell, 2015). Örgütlerde kuşaklararası öğrenmenin hem kişi için hem de örgüt için faydalı olduğu görülmektedir. Kişisel olarak faydalarına bakıldığında, yaşlı kuşaktaki kişilerin topluma ve gençlere fayda sağlamaktan hoşnut oldukları; genç kuşaktaki kişilerin ise özsaygı ve özgüvenlerinin arttığı, yaşlılara yönelik anlayışlı bir tavır sergiledikleri görülmektedir. Buna ek olarak bütün kuşaklara mensup insanlar; değer verilmekten, tanınmaktan, saygı görmekten, anlamlı bilgi ve beceriler geliştirmekten, özgüven sahibi olmaktan ve kuşaklararası ilişki geliştirmekten fayda sağlamaktadır (Newman ve Hatton - Yeo, 2008). Örgütler, çalışanlarının bilgi ve yeteneklerini arttırarak, yeni bilgi yaratılmasını teşvik ederek veya örgütsel süreçleri iyileştirerek örgütsel kapasiteyi geliştirme hedeflerine ulaşmak için kuşaklararası öğrenmeden faydalanmaya çalışırlar (Ropes, 2013).

Örgütteki farklı kuşaklardan insanlar, diğer kuşaklara karşı önyargılara sahip olabilir; bu durum, kuşaklararası öğrenmenin engellenmesine sebep olabilmektedir (Polat vd., 2016). Örgütlerde kuşaklararası öğrenmeyi engelleyebilecek bazı etmenler de öne çıkmaktadır. Bunlar kişisel, ilişkisel ve yönetsel etmenlerdir. Sahip olunan bilginin ve tecrübenin üstün bir güç olarak görülmesi ve işe karşı isteğin azalması kişisel etmenler olarak sıralanmaktadır. Bunlara ek olarak, yaşanan iletişim sorunları ilişkisel etmen, alınan desteğin kifayetsiz kalması ve motivasyonun sağlanmamasını ise yönetsel etmenler olarak sayılmaktadır (Polat ve Yılmaz, 2020).

Kuşaklararası öğrenme özelinde, motivasyon, yaşlanmanın gelişen bir olgu olduğu ve yaşa göre tabakalaşmış bir yapının bulunduğu kurumlarda güdüleyeci bir etkene dönüşmektedir. Ayrıca, kuşaklararası öğrenme, çalışanlar emekli olduktan sonra bile, aktarılan bilginin daima örgütün içinde kalmasına olanak sağlamaktadır (Bratianu, 2014).

Kuşaklararası öğrenmenin artması için gereken destekler arasında şunlar yer almaktadır: İnsanları bir arada toplayacak bir amaç, örgüte rehberlik edecek bir lider, ulaşılabilir bir plan, yeterli finansman, paylaşılan kaynaklardan yararlanmak için finansal ve beşeri sermaye

arasında bir anlaşma ve farklı perspektiflerden siyasi destek (Newman ve Hatton - Yeo, 2008).

2.4.1 Kuşaklararası Öğrenme Çeşitleri

Bu başlıkta, kuşaklararası öğrenmenin çeşitleri olan; aile, okul/örgüt, çıraklık eğitimleri ve mentörlük/danışmalık dört ayrı başlık altında incelenmiştir.

2.4.1.1 Ailede Kuşaklararası Öğrenme

Kuşaklararası öğrenmenin tarihine bakıldığında, ilk olarak ailede başladığı söylenebilir. Bu öğrenmeler, karşılıklı öğrenmelerdir. Çocuklar ve ebeveynler arasında, kardeşler arasında, büyük ebeveynler ve torunlar arasında kuşaklararası öğrenme gerçekleşmektedir. Ailedeki öğrenme, bütün kuşaklar için faydalıdır. Birlikte öğrenme ve aile üyeleri arasında bilgi alışverişiyle birlikte “öğrenen aile” profili ortaya çıkmaktadır. Yaşam boyu öğrenme açısından, aile içerisinde kuşaklararası öğrenme, kuşakları öğrenme durumu açısından uyararak büyük bir etki sahibi olmaktadır. Anne ve babanın öğrenmeye bakış açısı, genç kuşağın yaşam boyu öğrenmeye karşı algılarını da değiştirmektedir. Genç kuşağın kendinden büyük kuşakları kendisine bir örnek olarak görmesi, yaşam boyu öğrenme açısından önemlidir. Büyük olan kuşaklar, öğrenmeye motive olduklarını genç kuşaklara hissettirirse, genç kuşaklar da öğrenmeyi kabul etmeye meyil gösterirler (Ho, 2010).

Birçok genç kuşak için büyükanneleri ve büyükbabaları bilge insanlardır. Onların tecrübelerinden, yani yaşanmışlıklarından faydalanabilmek, büyük bir artıdır. Dolayısıyla, kuşakların birlikte vakit geçirmeleri, deneyim elde etme açısından önemlidir (Jane ve Robbins, 2007).

2.4.1.2 Okulda/Örgütte Kuşaklararası Öğrenme

Tüm dünyada öğretmenlerden beklentiler artıyor. Örneğin, öğrenci çıktıları konusunda daha fazla sorumluluk almaları beklenmekte, sınıflarında daha fazla çeşitlilikle karşılaşmakta ve uygulamalarında yeni pedagojik gelişmeleri ve didaktik uygulamaları hayata geçirmek zorunda hissetmektedirler. Beklentilerin artması sebebiyle, öğretmenlerin kariyerleri boyunca mesleki gelişimlerini sürdürmeleri giderek daha önemli hale gelmektedir

(Hammond, 2006). Bunu sağlamının bir yolu da okullarda kuşaklar arası öğrenmeyi deneyimlenmesini sağlamaktır.

Kuşaklararası öğrenme, farklı kuşaklardan öğretmenlerin birbirlerinin deneyimlerinden yararlanma süreci olarak tanımlanabilir. Bu etkileşimler sadece kişiler arası düzeyde değil, aynı zamanda kurumsal olarak okul düzeyinde veya okul içindeki bireysel gruplar düzeyinde de gerçekteşebilir. Okullarda kuşaklararası öğrenme kavramı, öğretmenlerin farklı öğretmen kuşaklarının üyeleri olarak kendilerini algıladıkları etkileşimlere dayanır ve bunun yansıması olarak en az bir öğretmende kalıcı bir dönüşümün meydana geldiği süreç olarak tanımlanabilir (Novotný ve Brücknerová, 2014).

Kuşaklararası öğrenme yeterliliğine ulaşmış bir okulda, yaşlı kuşaktaki öğretmenlerin bilgi, beceri ve niteliklerini genç kuşaktaki öğretmenlere aktardığı zaman motivasyonlarının yükseleceği düşünölmekte ve bu durumun, yaşlı öğretmenler için de bir öğrenme ortamı oluşturacağı varsayılmaktadır. Ayrıca kuşaklararası öğrenme, yaşlı öğretmenlerin özgürlüklerini ve sağlıklarını sürdürmelerinde katkı sağlar. Buna karşılık olarak yaşlı kuşak öğretmenler, genç kuşak öğretmenler için örgüt içinde yetenek kazanmaları ve genel eğitim alabilmelerine yardımcı olmaktadır (Newman ve Hatton - Yeo, 2008).

En geniş anlamda, farklı kuşaktan insanlar iş yerlerine değerler, görüşler ve beklentiler getirirler. Bu insanların genellikler birbirlerinden farklı önceliklere, davranışlara, iletişim şekillerine, yaşlıları ile bağlantı kurma yollarına sahiptir ve bu da ortak bir anlayış ve iş performansını etkileyen tasarımları beraberinde getirir. Bu farklılıkları göz ardı etmek, örgütün kendisini göz ardı etmesi anlamına gelebilir ve bu da örgüt için zararlı olabilir. (AHA, 2014). Yaşlı çalışanlar (hem Sessiz kuşak hem de Baby Boomers kuşağı) iş yerlerine özgü çok olumlu bir tutum sergiler. Kendilerini genç çalışanlara kıyasla şirkete çok daha bağlı, daha üretken ve daha güvenilir olarak görmekte-dirler (James vd., 2007).

Kuşaklararası öğrenme, karşılıklı öğrenmeyi kolaylaştırmak için mükemmel bir yöntemdir. İnsanlar gözlem, taklit ve modelleme gibi süreçler aracılığıyla farklı kuşaklardan öğrenir. Kuşaklararası programların geliştirilmesi, önemli oranda bilgi alışverişine olanak tanır ve davranışlarda değişiklikler yaratır. Ayrıca, kuşaklararası ve kültürler arası dayanışma, kuşaklararası programların geliştirilmesi aracılığıyla teşvik edilmektedir (Corrigan vd., 2013).

2.4.1.3 Çıraklık Eğitimleri

Çırak, bir meslekte çıraklık sözleşmesi esaslarına uygun olarak mesleği ile ilgili tüm bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını geliştiren kişidir. Usta, bir mesleğin gerektirdiği bilgi ve becerileri kazanmış, bu bilgileri iş hayatında kabul görececek düzeyde mal ve hizmet üretiminde analiz edebilen, düşüncelerini yazılı, sözlü ve resimli olarak açıklayabilen ve üretimle ilgili pratik hesaplamaları yapabilen kişidir. Eğitim sistemi, toplumun kalkınmasına katkı sağlayacak yetkin bir işgücü yetiştirmekle yükümlüdür. Bu sorumluluğun bir parçası olarak, eğitim sistemi öğrencileri üretken vatandaşlar olarak görür ve onları hayata, çalışma hayatına veya yükseköğrenime hazırlar. Eğitim sisteminin bu görevi, mesleki eğitim merkezlerinde eğitim gören çırak, kalfa ve ustalar tarafından yerine getirilir. Bu kurumlar aynı zamanda mevcut işgücü piyasası için yardımcı işçi sağlayan kurumlardır (Alkan, 2001).

Usta-çırak ilişkisi, geleneksel mesleklerin devamlılığında önemli bir rol oynamaktadır. Genellikle eski kuşaktan ustalar, mesleğe yeni insanlar kazandırmak ve böylece sürdürülebilir bir işgücünü güçlendirmek amacıyla genç kuşaktan bir çırağın eğitimini üstlenirler. Geleneksel Türk toplumuna daha yakın olan usta-çırak ilişkilerinde “eti senin kemiği benim” gibi ifadeler ön plana çıkmaktadır. Bu ilişki, baba-oğul ilişkisine benzetilmektedir. Aileler, çocuklarını bir mesleğe yönlendirebilmek için kuşaklar arası öğrenme programı diyebileceğimiz bir yola başvururlar. Ailelerin ustalara olan aşırı güveni, ustaların “emanetçi”, çırakların ise “emanet” olarak algılanmasına yol açmaktadır (Aksoy, 2018).

Çıraklık eğitimleri, tarihin çok eskilerine dayanmaktadır ve sürekli gelişerek farklı şekillerde karşımıza çıkmıştır. Dönüşen toplum ve gelişen teknoloji ile birlikte, kökeni usta-çırak ilişkisine dayanan birçok kuşaklar arasında öğrenme stilleri gelişmiştir.

2.4.1.4 Mentörlük/Danışmanlık

Yeteneklerini ve yetkinliklerini bir başka kişiye aktararak onu motive eden kişiye mentör (akıl hocası) denir. Sahip olunan roller duruma göre değişiklik gösterebilir, ancak “mentee” (akıl hocalığı yapılan kişi)’nin ihtiyaçlarına göre gündem belirlenir. Bu durum kesinlikle terapist-hasta ilişkisiyle karıştırılmamalıdır. Mentörün temel amacı, mentee ile arkadaş gibi olmak ve onunla deneyimlerini ve yeteneklerini paylaşmaktır. Bahsedilen ortam yalnızca

mentee ve mentörün birlikte geçirdikleri zamanda oluşur. Mentörlük doğası gereği bir kuşaklararası öğrenme sürecidir. Kuşaklararası mentörlük, genç ve yaşlı kuşağın çift yönlü olarak birbirlerine değer kattığı bir süreç olarak değerlendirilir (Bratianu, 2014). Tüm kuşaklara eğitim veren, yol gösteren, tavsiyelerde bulunan rollerden sadece biri mentörlüktür. Kişiye akıl hocalığı yapmanın yanı sıra, bir topluluk içinde uyumlu çalışılmasına, yaratıcılığın geliştirilmesine katkı sağlar, aynı zamanda kişisel gelişim, öğrenme ve eğitim konularında da destek olur (Govekar-Okoliş, 2010). Mentörlük ve koçluk uygulamaları, günümüz dünyasındaki örgütlerde kuşak çeşitliliği fazla olduğu için, maksimum verim sağlamak amacıyla kullanılabilir (Mendez, 2009).

Akademik dünyada çoğu kişi için, mentörlük programları aracılığıyla öğrenme faaliyetlerini uygulamak önemlidir. Bir yükseköğretim kurumunda mentörlük programı aracılığıyla gerçekleştirilen kuşaklararası öğrenme faaliyetlerinin başarısı için önemli parametreler şunlardır:

1. Mentörlük uygulamaları başlatılmalı ve ilgili herkes arasında yüksek düzeyde bir duyarlılık sağlanmalıdır.
2. Kuşaklararası öğrenmeyi teşvik etmek ve desteklemek için üniversite düzeyinde stratejiler geliştirilmelidir.
3. Tüm profesörlerin genç meslektaşları için iyi mentörler olmalarını teşvik etmek için bir ödül ve teşvik sistemi oluşturulmalıdır.
4. Genç öğretim görevlileri, bir mentör ile birlikte akademik kariyerleri için uzun vadeli bir vizyon geliştirmelidir (Bratianu, 2014).

Klasik mentörlük uygulamalarına bir örnek vermek gerekirse: Baby Boomers kuşağı çalışanlarının hala belirli bir toplulukta çalışmaya devam etmeleri ve o topluluğa yeni katılan çalışana danışmanlık hizmeti sunmaları beklenmektedir. Buna karşılık daha genç kuşaktan bir çalışanın daha yaşlı kuşaktan bir başka çalışana son moda ve teknolojik gelişmeler gibi konularda tavsiyelerde bulunması kuşaklar arası mentörlüğün en önemli örneklerinden biri olarak görülebilir (Dereli ve Toruntay, 2015).

2.4.2 Kuşaklararası Öğrenmenin Faydaları

Bu başlıkta, kuşaklararası öğrenmenin faydaları; toplumsal, yaşlılar ve gençler açısından incelenmiştir.

2.4.2.1 Toplumsal Açıdan Kuşaklararası Öğrenmenin Faydaları

Kuşaklar arası faaliyetlere katılım, sosyalleşme imkânı çok kısıtlı olan yaşlı insanların izolasyonunu azaltır. Yaşlı bireyler, bu tür faaliyetleri; diğer insanlarla tanışmak, yaşlılarla arkadaş olmak veya evden dışarı çıkmak için bir fırsat olarak görürler. Yaşlıların, birlikte çalıştıkları gençler tarafından toplumda ve okulda tanınmaları durumunda gurur ve tatmin duygusu hissettiklerine dair emsaller de bulunmaktadır (Martin vd., 2010).

Kuşaklararası öğrenme; beceri, bilgi ve değerlerin nesilden nesile aktarılmasını sağlar ve sosyal uyumun daha geniş hedeflerini desteklemek için karşılıklı anlayışın geliştirilmesine imkân tanır. Ayrıca, sivil toplumdaki problemleri çözmeye, nesiller arası anlayışı arttırmaya, ayrımcılığı azaltmaya ve sosyal entegrasyonu teşvik etmeye yöneliktir; sosyal entegrasyonun iyileştirilmesinde önemli bir araç olarak kabul edilir. Genç ve yaşlı kuşaklar için, öğrenme faaliyetleri, birbirlerinin hayatları hakkında fikir sahibi olmalarını sağlamakta ve birbirlerine karşı olumlu bir bakış açısını teşvik etmektedir (DTI, 2012).

2.4.2.2 Yaşlılar ve Gençler Açısından Kuşaklararası Öğrenmenin Faydaları

Kuşaklararası öğrenme, karşılıklı ilişki ve işbirliğine dayanmaktadır. Geleneksel öğrenme ve öğretme şekilleri sosyal yaşamın farklı alanlarında (aile, okul, örgüt, toplum) düzenlendiğinde, gençler yaşlılardan öğrenmektedir. Kuşaklar arasındaki işbirliği ve eğitim, kuşaklar arasında çeşitli düzeylerde güçlü bağlar kurulmasına yol açmaktadır (Krašovec ve Kump, 2010). Kuşaklar genellikle büyük ölçüde çocukluk tecrübeleri ve yaşlıları ile olan sonraki davranışları tarafından şekillendirilen belli özellikler ve davranışlar edinir ve bu davranışları iletir. Bilinçli veya bilinçsiz olarak önceki kuşakların uygulamalarını ve davranışlarını ya kabul etmekte ya da reddetmektedir (Yee, 2008).

Gençler (torunlar); belirli sosyal özellikler, giyim tarzı, stil ve müzik zevki aracılığıyla birbirleriyle ve kendilerinden daha büyük kuşaklarla ortak bir kimlik geliştirebilir. Yaşlı

insanlar (büyükanne ve büyükbabalar) da giyim, tarz, dil kullanımı vb. konulardaki görünür benzerlikler aracılığıyla bir kimlik oluşturabilir (Alfano, 2008). Kuşaklararası öğrenmenin hem kısa hem de uzun sürede olumlu etkileri ve faydaları bulunmaktadır. Paylaşımlı veya tamamlayıcı nitelikte olan kuşaklararası öğrenme, hem yaşlı hem de genç öğrenciler tarafından kullanılabilir. Yaşlı öğrenciler için faydalar arasında genç kuşağı daha iyi anlamak ve topluma olan katkılarından duyulan memnuniyet yer alır. Genç öğrenciler için faydalar ise özsaygı ve özgüvenin artması, büyüklerini daha iyi anlamaları gibi unsurlardır. Hem yaşlı hem de genç kuşaklar için ortak faydalar, artan değer duygusu, tanınma, saygı, bilgi ve becerilerde artış ve kuşaklararasıdaki artan anlamlı ve güvene dayalı ilişkiler olarak açıklanabilir (Newman ve Hatton - Yeo, 2008).

2.4.3 Türkiye’de Kuşaklararası Öğrenme Uygulamaları

Bu başlıkta, Türkiye’deki kuşaklararası öğrenme uygulamalarından; AYNA, Tazelenme Üniversitesi, Akbank “Switch” ve Anadolu Vakfı “Mentörlük” uygulamaları incelenmiştir.

2.4.3.1 Aktif Yaşam İçin Nesiller Arası Etkileşim Modeli Projesi (AYNA)

Ülkemizde, yaşlılar ve gençlerin bir araya gelmeleri ve sosyal hayatın içinde yer almaları teşvik edilmektedir. T.C. Kalkınma Bakanlığı Ankara Kalkınma Ajansı tarafından finanse edilen ve Sistem&Generasyon Derneği tarafından yürütülen bu proje, Ankara Üniversitesi Yaşlılık Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı, Engelliler ve Yaşlılar Genel Müdürlüğü, HÜSSAM ve yerel yönetimler tarafından desteklenmektedir. Proje kapsamında Keçiören, Altındağ ve Çankaya ilçelerindeki gençlere ve yaşlılara yönelik gönüllülük esasına dayalı çeşitli etkinlikler sunulmaktadır. Bu etkinlikler arasında birlikte seyahat etme, yürüyüş yapma, konserlere gitme ve alışveriş yapma gibi sosyal aktiviteler bulunmaktadır. Bu model, kuşaklar arasındaki uçurumu azaltmayı, yaşlıların toplumdaki aktif rollerini güçlendirmeyi ve gençler arasında sosyal sorumluluk duygusunu teşvik etmeyi amaçlamaktadır (URL-1, 2013).

2.4.3.2 Tazelenme Üniversitesi Projesi

Ülkemizde yürütülen örnek projelerden biri de Akdeniz Üniversitesi Gerontoloji Bölümü tarafından yürütülen Tazelenme Üniversitesi Projesi’dir. GeroAtlas araştırmasından elde

edilen bulgulara dayanan bu örnek proje, 2016 yılında 60 yaş ve üzeri 350 öğrenci ile eğitim kurslarına başlamış ve Türkiye genelinde birçok üniversiteye örnek olmuştur. Bu proje, insanların hayat boyu öğrenmesine katkı sağlayan bir sosyal sorumluluk projesidir ve öğretim görevlileri gönüllülük esasına dayanarak çalışmaktadır. Tazelenme Üniversitesi'nin amaçlarından biri, kampüste farklı kuşakları bir araya getirerek kuşaklar arası öğrenme ortamları yaratmaktır. (URL-2, 2024).

2.4.3.3 Akbank “Switch” Programı

Akbank, 2014 yılında "Switch" adlı bir programla tersine mentörlüğe başlamıştır. Altı aylık bir süreç olarak tasarlanan program, yönetim kurulu üyelerinin gönüllü katılımıyla başlamıştır. Sürece hazırlanmak için hem genç mentörler hem de yaşça büyük menteler program başlamadan önce duygusal ve teknik içerikli eğitimler almıştır (URL-3, 2024).

4.3.3.4 Anadolu Vakfı “Mentörlük” Projesi

Anadolu Vakfı, bursiyerlerinin okulda aldıkları eğitimin yanı sıra, onları hayata ve istedikleri kariyer alanına hazır bireyler haline getirmeyi hedeflemektedir. 2012-2013 eğitim öğretim yılından itibaren mentörlük programı ile bursiyerlerine destek olmaktadır. Mentörlük, yararlı deneyim, bilgi, beceri veya uzmanlık sahibi bir kişinin başka bir kişiye danışmanlık, bilgilendirme ve rehberlik yaparak kişisel ve mesleki gelişimine katkıda bulunması olarak tanımlanır. Bu çerçevede Anadolu Grubu liderlerinin gençlerle birlikte yaşam becerileri ve kariyer planları açısından strateji ve hedeflerine odaklanmalarını sağlamak, karşılaşılabilecekleri zorlukların üstesinden gelmelerine yardımcı olacak motivasyon sağlamak, sosyal ve kültürel yetkinliklerini geliştirmek ve etkili iletişim becerilerini arttırmak amaçlanmaktadır (URL-4, 2024).

2.4.4 Kuşaklararası Öğrenme ile İlgili Yapılan Çalışmalar

Bu başlıkta, kuşaklararası öğrenme ile ilgili yapılan çalışmalar, yurt içinde yapılmış çalışmalar ve yurt dışında yapılmış çalışmalar olarak iki ayrı başlık altında ele alınmıştır.

2.4.4.1 Yurt İçinde Yapılmış alışmalar

elik'in (2019) yaptığı araştırmada, öğretmenlerin kuşaklararası bilgi paylaşımı ile kuşaklararası öğrenmeye ilişkin algı düzeylerinin saptanması ve aralarındaki ilişkiyi ortaya koymak amaçlanmıştır. İlişkisel (korelasyonel) bir betimsel çalışma olan araştırmanın, örneklem grubu 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Kocaeli ili Gebze ilçesindeki kamu, ilkokul, ortaokul ve ortaöğretim okullarında görev yapan 464 öğretmen oluşturmuştur. "Kuşaklararası Bilgi Paylaşımı Ölçeği" ve "Kuşaklararası Öğrenme Ölçeği" kullanılarak araştırmanın verileri elde edilmiştir. Frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma, t-testi ve varyans analizi, regresyon ve korelasyon analizleri yapılmıştır. Analizler sonucunda, öğretmenlerin kuşaklararası bilgi paylaşımına ilişkin algılarının yüksek düzeyde, kuşaklararası öğrenmeye ilişkin algı düzeylerinin ise çok yüksek düzeyde olduğuna ulaşılmıştır. Buna ek olarak, kuşaklararası bilgi paylaşımı ile kuşaklararası öğrenme arasında pozitif yönlü yüksek düzey ilişki tespit edilmiştir.

Hiçyılmaz (2021) araştırmasında, öğretmenlerin kuşaklararası alan, kuşaklararası dayanışma, kuşaklararası bilgi paylaşımı ve kuşaklararası öğrenme kavramları hakkındaki görüşlerini alarak, bu değişkenler arasındaki ilişkiyi ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırmada nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı karma yöntem kullanılmıştır. Araştırmada nitel bölüm 31 gönüllü sınıf öğretmeninden oluşurken, nicel bölüm ise 72 resmi okulda görevli olan ve gönüllü 479 sınıf öğretmeninden oluşmuştur. Nitel veriler içerik analizi ile analiz edilirken, nicel veriler ise; SPSS 21 ve LISREL 8.70 programı ile analiz edilmiştir. Analizlerin sonunda nitel ve nicel verilerin sonuçları ayrı ayrı değerlendirilip sonrasında bütüncül bir şekilde yorumlanmıştır. Sonuçlar ışığında "Kuşak Dostu Okul Modeli" geliştirilmiştir. Araştırma sonucunda, kuşaklararası alanın tek başına kuşaklararası öğrenmenin gerçekleşebilmesinde etkili olmadığı; kuşaklararası bilgi paylaşımı ve kuşaklararası öğrenmeyi etkileyebildiği; kuşaklararası dayanışmanın ve kuşaklararası bilgi paylaşımının kuşaklararası öğrenme üzerinde etkili olduğu, kuşaklararası bilgi paylaşımının gerçekleşmesinde kuşaklararası dayanışmanın etkili olduğuna ulaşılmıştır.

2.4.4.2 Yurt Dışında Yapılmış alışmalar

Ho'nun (2010) yaptığı çalışmada, X kuşağı ebeveynler ve Y kuşağındaki çocuklar arasındaki kuşaklararası öğrenme davranışlarını incelenmesi amaçlanmıştır. Katılımcılardan kişisel

olarak kuşaklararası öğrenme deneyimlerini içeren hikâyeler anlatmaları istenmiştir. Sonuçlar, katılımcıların %80'inin ailelerinin “öğrenen aile” olduğunu ve kuşaklararası öğrenme sürecinin keyifli ve çift yönlü bir deneyim olduğunu göstermiştir. Olumlu bir öğrenme ortamı, özellikle Y kuşağının X kuşağından kuşaklararası öğrenmesini kolaylaştırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, öğrenme metodolojilerinin, toplumsal değişimler ve kuşaklararası farklılıklar nedeniyle farklılık gösterdiği öne çıkmıştır.

Aemmi ve Karimi Moonaghi (2017) yaptığı araştırmada, kuşaklararasıdaki; bilgi, beceri, yetkinlik, bilgelik, norm ve değerlerin aktarılmasının eğitimin amaçlarından biri olduğunu vurgulanmıştır. Kuşaklararası öğrenme programlarının bu amacı sağladığını ve yaşam boyu öğrenmenin kuşaklararası bilgi ve deneyim paylaşımı için fırsatlar sunduğunu belirtilmiştir. Araştırmada genel olarak, kuşaklararası öğrenme programlarının, çocuklar ve yaşlı yetişkinler için faydalarının sağlık sistemine uygulanması amaçlamaktadır. Temmuz 2016'ya kadar PubMed aracılığıyla Magiran, SID, Scopus, EMBASE ve Medline gibi bazı çevrimiçi veri tabanlarında kapsamlı bir literatür taraması yapılmış ve dahil edilme kriterlerini karşılayan Farsça ve İngilizce yayınlar incelenmiştir. İnceleme sonucunda, kuşaklararası öğrenme programlarının harika bir şekilde sağlanabileceği sonucuna varılmıştır. Çocukların ve yaşlı yetişkinlerin, sosyal ve duygusal gelişimleri için kaynaklar ve sağlık bakım sistemlerinde özellikle hemşireler tarafından bakım, eğitim ve takip için kullanılabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırmanın çalışma grubu, veri toplama araç ve teknikleri, verilerin toplanması, verilerin analizi ile inandırıcılık ve teyit edilebilirliklerine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1 Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, nitel araştırma yaklaşımlarından biri olan fenomenolojik desene göre kavramsallaştırılmıştır. Nitel araştırma, insanların sırlarını çözmek ve kendi algılarıyla şekillenen sosyal sistemlerin derinliklerini ortaya çıkarmak için kullanılan bilgi üretim yöntemlerinden biridir (Özdemir, 2010). Nitel araştırma, bireylerin sorun çözme potansiyellerini gerçekleştirmek ve istekle ortaya çıkan sosyal yapı ve sistemlerin derinliklerini keşfetmek için geliştirdikleri bilgi üretim biçimlerinden biridir. Nitel araştırma yöntemleri kullanılarak yapılan incelemeler, araştırılan olay ya da olgunun derinlemesine algılanmasını sağlamaya çalışır (Morgan, 1996). Nitel bir yaklaşımla tasarlanan araştırmalar, bir konu hakkında derinlemesine bilgi edinmeyi amaçlar. Keşfedici doğası sayesinde nitel araştırma, az araştırılmış konuların ortaya çıkarılması ve aydınlatılması için çok faydalıdır (Neuman, 2012).

Fenomenoloji (olgubilim), gündelik hayatta karşılaştığımız ve hakkında detaylı bilgiye sahip olmadığımız deneyim, olay veya durumların derinlemesine incelenmesine katkı sağlayan bir nitel araştırma biçimidir. Fenomenolojik tasarımda veriler, fenomeni birebir deneyimleyen veya üzerinde düşünen bireylerden veya gruplardan toplanır (Cropley, 2002). Fenomenolojik bir çalışma, farkında olduğumuz ancak derinlemesine bir anlayışa sahip olmadığımız olguların detaylı bir şekilde incelenmesi olarak tanımlanır. Ayrıca veri kaynakları, araştırmanın odaklandığı olguyu yaşayan ve bu olguyu ifade edebilen ya da yansıtabilen gruplardır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Baby Boomers kuşağı mensubu yaşlı bireylerin görüşme sorularına verdikleri cevaplardan yola çıkarak öğrenme ve kuşaklararası öğrenme deneyimlerini derinlemesine ve ayrıntılı bir şekilde ortaya koymak için bu çalışmada fenomenolojik desen kullanılmıştır.

3.2 Çalışma Grubu

Çalışma; Safranbolu’da yaşayan, Baby Boomers kuşağı mensubu, öğrenme ve kuşaklararası öğrenme süreçlerini deneyimlemiş veya deneyimleye devam eden bireylerden oluşmaktadır.

Amaçlı örnekleme, bilgi açısından zengin olduğu düşünülen durumların derinlemesine incelenmesine olanak tanımaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Çalışma belirli özelliklere sahip kişilerle yürütüldüğü için çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme tekniği ile belirlenmiştir. Ölçüt örnekleme, gözlem birimleri arasından belirlenen ölçütleri karşılayan birimlerin, yani belirli özelliklere sahip kişilerin, olayların, nesnelerin veya durumların seçildiği bir örnekleme prosedürüdür (Büyüköztürk vd., 2017). Çalışmaya katılan bireylerin kimlikleri ile ilgili herhangi bir bilgiye yer verilmemiş olup katılımcılar K1, K2, K3...K16 şeklinde kodlanmıştır.

Tablo 3.1.1: Katılımcılara ait kişisel demografik bilgiler

Katılımcı	Cinsiyet	Yaş	Medeni Durum	Öğrenim Durumu	Meslek
K1	Kadın	70	Dul	Üniversite	Öğretmen
K2	Kadın	65	Evli	Üniversite	Öğretmen
K3	Kadın	69	Evli	Üniversite	Öğretmen
K4	Erkek	69	Evli	Üniversite	Öğretmen
K5	Erkek	67	Evli	Lise	İşçi
K6	Kadın	65	Dul	Lise	Gazeteci
K7	Erkek	69	Evli	Üniversite	Öğretmen
K8	Kadın	68	Bekâr	Üniversite	Mühendis
K9	Kadın	74	Dul	Lise	Ev Hanımı
K10	Erkek	70	Evli	İlkokul	İşçi
K11	Erkek	75	Evli	İlkokul	İşçi
K12	Erkek	69	Evli	Üniversite	Öğretmen
K13	Erkek	68	Evli	Üniversite	Öğretmen
K14	Erkek	72	Evli	Üniversite	Memur
K15	Kadın	68	Evli	Lise	Ev Hanımı
K16	Kadın	77	Dul	Üniversite	Öğretmen

3.3 Verilerin Toplanması

Nitel araştırmada veriler çeşitli yöntemler kullanılarak toplanabilir. Örneğin bunlar; görüşmeler, odak grup görüşmeleri, gözlem, doküman analizleridir (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Bu çalışmada veri toplamak için nitel araştırmalarda kullanılan görüşme tekniklerinden biri olan yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme, belirli bir araştırma konusu hakkında derinlemesine bilgi toplamak amacıyla iki veya daha fazla kişi arasında sözlü olarak gerçekleşen bir veri toplama tekniği olarak tanımlanmaktadır (Büyüköztürk vd., 2017).

Araştırmanın kavramsal çerçevesinin oluşması için ilk olarak literatür taraması yapılmıştır. Yapılan literatür taraması sonucunda elde edilen bilgiler göz önünde bulundurulmuştur. Hayat boyu öğrenme ve yetişkin eğitimi alanından 1 uzman ve eğitim bilimleri alanından 2 uzman olmak üzere toplamda 3 farklı uzmanın görüşü alınarak araştırmada kullanılacak olan görüşme formu oluşturulmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşme formu için çalışmanın amacına uygun ucu açık sorular geliştirilmiştir. Görüşme formu yaklaşımı, görüşme sırasında sorulan sorular ve konuları kapsamaktadır. Bu yaklaşımda, görüşmeci önceden hazırlanan konuyla ilgili sorular sorar ve daha ayrıntılı bilgi edinmek için ek sorular sorma özgürlüğü vardır. Belirli bir forma dayalı olan bu görüşme yaklaşımı daha sistematiktir. Karşılaştırılabilir bilgi elde etmeyi mümkün kılar. Bu da verilerin düzenlenmesini ve analiz edilmesini kolaylaştırır (Yıldırım ve Şimşek, 2021).

Veri toplama aracı iki farklı bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde araştırmaya katılan Baby Boomers kuşağındaki bireylere demografik sorular sorulmuştur. Bu sorular; cinsiyet, yaş, medeni durum, öğrenim durumu ve meslek olarak belirlenmiştir. İkinci bölümde katılımcılara “Baby Boomers Kuşağının Öğrenme ve Kuşaklararası Öğrenme Durumlarının İncelenmesi” ölçmeyi hedefleyen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu katılımcılara gönüllülük esasına bağlı kalınarak uygulanmıştır. Görüşme için katılımcılardan önceden randevu alınmıştır. Görüşmeler yaklaşık 30 dakika sürmüştür. Verilerin toplanmasında katılımcıların cevapları yüz yüze görüşmelerde ses kaydı altına alınmıştır. Ses kayıtları gizli tutulmuş, bilgisayarda saklanmış ve çalışmada kullanılmak üzere deşifre edilmiştir. EK 2 ve EK 3’ de veri toplama sırasında kullanılan onam formu ile görüşme soruları sunulmuştur.

3.4 Verilerin Analizi

Çalışmada, yarı yapılandırılmış görüşme formlarından elde edilen veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. İçerik analizi ile daha önce belirgin olmayan kategori ve kodları keşfetmek için çeşitli yollarla elde edilen verilerin derinlemesine incelenmesi sağlanır. Bu şekilde, içerik analizi kullanılarak verilerin tanımlanmasıyla verilerin içinde saklı olabilecek gerçeklere ulaşılmaya çalışılır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Bu kapsamda ilk olarak katılımcılarla yapılan görüşmeler yazıya dökülmüştür. Daha sonra elde edilen ham veriler içerik analizi ile analiz edilmiştir. Ardından araştırma soruları da göz önünde bulundurularak katılımcıların verdikleri ortak yanıtlardan kategoriler, kategorilerde belirtilen ortak yanıtlardan da kodlar oluşturulmuştur. Araştırmacı tarafından geliştirilen kategori ve kodlara son şekli verildikten sonra bunlar bir tablo halinde sunulmuştur. Elde edilen verilerin anlamlı ve mantıklı bir biçimde bir araya getirilmesine dikkat edilmiştir. Bu aşamadan sonra düzenlenmiş olan veriler tanımlanmış ve doğrudan alıntılar yapılmıştır. Bu sürecin sonunda bulgular açıklanmış ve anlamlandırılmıştır. Aynı zamanda yorumların daha da güçlendirilmesi adına bulgular arasındaki neden sonuç ilişkileri açıklanmaya çalışılmış ve farklı olgular arasında karşılaştırma yapılmıştır.

3.5 İnandırıcılık ve Teyit Edilebilirlik

Geçerlik ve güvenilirlik kavramları, nicel araştırmalarda veri toplama araçlarında ve araştırma modellerinde kullanılır. Nitel araştırmalarda geçerlilik ve güvenilirlik kavramları nicel araştırmalardan farklı olarak ele alınır. Nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenilirlik kavramları yerine “inandırıcılık” (thrustworthiness) kavramı vurgulanmaktadır. Nitel araştırmanın inandırıcılığını sağlamak için elde edilen veriler detaylı bir şekilde sunulmalı ve araştırmacı sonuçların nasıl elde edildiğini açıklamalıdır. (Yıldırım ve Şimşek, 2021).

Araştırmanın veri toplama aracını yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturmaktadır. Veri toplamak amacıyla katılımcılarla birebir mülakat yapılmıştır. Veri toplarken veri kaybını engellemek amacıyla ses kaydı alınmış, anlaşılmayan veya çelişkiye sürükleyen yerlerin daha ayrıntılı olarak incelenmesi sağlanmıştır. Araştırmacılar tarafından hazırlanan görüşme formu, uygulama öncesinde uzman görüşlerine sunulmuştur. Hazırlanan görüşme formu ile ilgili olarak üç alan uzmanının görüşlerine başvurulmuştur. Uzman görüşlerinden elde edilen veriler doğrultusunda form yeniden incelenmiş ve gerekli düzeltmeler yapılmıştır.

Düzeltilmiş olan görüşme formu örnekleme dâhil olmayan iki Baby Boomers kuşağından birey pilot uygulamaya tabi tutulmuştur. Katılımcılarla yapılan görüşmeler esnasında her bir soru ile ilgili oluşan karışıklığın giderilmesi amacıyla katılımcının düşüncelerini o soru ile ilgili farklı kelimelerle de ifade edilmesi beklenmiştir. Varsa yanlış anlaşılan kısımlar görüşme anında düzeltilmiştir.

Çalışmada elde edilen bulguların inandırıcılığını ve teyit edilebilirliğini arttırmak için takip edilen adımlar şu şekildedir: Katılımcılar tarafından söylenen her görüş kaydedilmiş ve kategori ve kodların objektif bir şekilde açıklanmasına özen gösterilmiştir. Bu çalışmada elde edilen sonuçların diğer araştırmacılar tarafından da teyit edilebilmesini sağlamak amacıyla kategori oluşturma süreci tanımlanmıştır. İnandırıcılığı artırmak için, sonuçları destekleyen ve doğrulayan alıntılara doğrudan yer verilmiştir. Literatürden elde edilen bulgular ile analiz yapılarak elde edilen bulguların ile tutarlılığı da incelenmiş ve bulguların teyit edilebilirliği sağlanmaya çalışılmıştır.

4. BULGULAR

Bu bölümde Baby Boomers kuşağındaki bireylerin öğrenme ve kuşaklararası öğrenme durumlarının incelenmesine yönelik; katılımcılarla yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Oluşturtulan kategoriler ve kodlar tablolarla sunulmuştur.

4.1 Baby Boomers Kuşağının Öğrenme Sürecinde Kaynak Tercihlerine İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan Baby Boomers kuşağındaki bireylerin öğrenme sürecinde kaynak tercihlerine ilişkin görüşlerini almak için “*Eskiden daha çok kullanılan öğrenme kaynaklarında: kitap, gazete ve ansiklopedinin yerini artık televizyon internet ve sosyal medya aldı diyebiliriz. Sizin en çok kullandığının öğrenme kaynağı hangisidir? Neden bu kaynağı kullanmayı tercih ediyorsunuz?*” sorusu yöneltilmiştir. Araştırmaya katılan Baby Boomers kuşağındaki bireylerin öğrenme sürecindeki kaynak tercihlerine ilişkin görüşleri üç farklı kategori olarak belirlenmiştir. Kategori ve kodlara ilişkin bulgular Tablo 4.1.1’de gösterilmiştir.

Tablo 4.1.1: Baby Boomers kuşağının öğrenme sürecinde kaynak tercihlerine ilişkin bulgular

Kategori	Kod	Katılımcı
Eski kaynaklar	Dokunma hissi	K1
	Mutluluk hissi	K4
	Yaş durumu	K5
	Alışkanlık	K5
Yeni kaynaklar	Bilgiye hızlı ve kolay ulaşım	K2, K3, K6, K7, K8, K9, K12,K13, K16
	Maddiyat	K2
	Güncel olması	K3, K10
	Her ortamda bilgiye ulaşılabilmesi	K9
	Faydalı olması	K11
	Sağlık problemleri	K14
Eski ve yeni kaynaklar	Eski ve yeniye karşılaştırma	K15

Tablo 4.1.1 incelendiğinde katılımcıların çoğunluğunun yeni kaynakları kullanmayı tercih ettikleri görülmektedir. Baby Boomers kuşağının öğrenme kaynak tercihlerinin; televizyon,

internet ve sosyal medya gibi yeni kaynaklar olarak ayrıldığı kategoride “bilgiye hızlı ve kolay ulaşım, maddiyat, güncel olması, her ortamda bilgiye ulaşılabilmesi, faydalı olması ve sağlık problemleri” kodları öne çıkmıştır. Bu kodlardan en fazla bilgiye hızlı ve kolay ulaşım kavramının ön plana çıktığı belirlenmiştir. Katılımcıların bilgiye hızlı ve kolay ulaştıkları için yeni kaynakları seçtiklerine dair görüşleri şu şekildedir:

“Şu an benim en çok kullandığım internet oluyor. Daha çabuk bilgiye ulaşmak için onu kullanıyorum. Dediğiniz gibi, önceden ansiklopediler kullanıyorduk. Şu an için ortam uygun değil, kitaplar da pahalı. O yüzden ulaşması zor oluyor. İnternete hemen girdiğinizde, aniden karşımıza çıkabiliyor öğreneceğimiz bilgiler.” (K2, 70, Kadın, Öğretmen)

“Şimdi bizim daha çok ihtiyaç duyduğumuz alan, teknoloji alanı. Bizim yaşımız gereği. Onu da nerden faydalanıyoruz? Genellikle internetten, Google’dan faydalanarak gerekli bilgileri... Mesela ne yabancı geliyor? Bilgisayarla ilgili, işte teknoloji ile ilgili bilgiler bize yabancı geldiği için ben genelde onları Google’dan, internetten faydalanarak öğrenmeye çalışıyorum. Ulaşması daha kolay. Yazıyorsun, hemen karşına çıkıyor merak ettiğin bir konuyu... Dedim ya, daha çok teknoloji ile ilgili zaten bize yabancı geliyor. Yani sizin bildiğinizi biz bilmiyoruz. Hemen yazıyorsun Google’a, karşına çıkıyor. Ama başka türlü olsa, açacaksın Meydanlar Sokağı’nı, oradan “s” ile ilgili nedir? Açacaksın, oradan okuyacaksın falan. Belki şimdi o eski ansiklopedilerde yoktur da... Yeni konular çünkü, yeni sözcükler var.” (K7, 69, Erkek, Öğretmen)

“Daha önce bizim öğrenme metotlarımız: kitaptı, gazeteydi, özellikle ansiklopediydi. Ansiklopedilere erişim de bir hayli zordu. Mutlaka kütüphanelere gitmemiz gerekiyordu. Belli bir süre sonra bütün ansiklopedileri aldım evime. Ama bir müddet sonra, bu senelerde sorarsan, hiçbir tanesinin kapağını açmıyoruz. Değişik yerlerde okullara hediye etmeye çalıştım. Okullar da kabul etmiyor. Çünkü devir internet devri. Bilgiye artık internetten ulaşıyorum. Çünkü erişimi çok kolay.” (K12, 69, Erkek, Öğretmen)

İnternetin ve sosyal medyanın günümüzdeki; araştırma, günlük hayat, sağlık gibi çok farklı alanlarda fayda sağladığı belirten ve ön plana çıkarmak isteyen K11’in görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Şu anda internet kaynağını kullanıyorum. Örneğin başım ağrısa, herhangi bir rahatsızlığımda hemen internete girip araştırıyorum. Ondan sonra sabahleyin de doktora gidiyorum. Mesela, bankadan havaleyi evden yapabiliyorum. O kadar faydaları var. Bir konu varsa, onu araştırıyorum ve oradan okuyorum. Kafama takılan bir şey varsa, hemen onu oradan araştırıp okurum. Efendim, internette Facebook’ta paylaşılan şeyler var. Özel hoşuma giden varsa, hem okurum hem paylaşıyorum, hem de kaydedirim. İnterneti kullanırım.” (K11, 75, Erkek, İşçi)

Yaş ile birlikte artan sağlık sorunları bazı alışkanlıkların önünde bir engel olabilir. Yeni nesil öğrenme kaynakları bazı kişiler için kullanması zor gibi görünse de bazı kişiler için de artan sağlık sorunları sebebiyle engel olunan durumu ortadan kaldırma görevini üstlenir. Bu duruma bir örnek olarak konuşan K14:

“Geçmişte öğrenme kaynakları; kitap, gazete, televizyon idi. Ama onların yerini artık teknoloji aldı. İnternet denilen nesne aldı. Ve de bizim yaşla ilgili olarak, geçmişteki okuma alışkanlığımızı değil de gözlerimizin fiziki durumu kitap okumamızı biraz daha azalttı. Onun için de teknoloji ile internet. Ama geçmişte kitap, gazete, ansiklopedi, daha sonra da televizyon olayı çıktı iletişim olarak. Şu anda teknolojiyi takip ediyoruz. Kitabı artık sağlık sorunlarından dolayı tercih etmiyorum. Gözlerde baya ilerleme oldu. Yakın gözlük kullanıyorum. Bir de bende sarı nokta çıktı. O da izin vermiyor falan. Yani sağlık sorunu nedeniyle okuma alışkanlığımızı biraz askıya alır gibi olduk. Yine ara ara okuyoruz ama eskisi gibi değil.” (K14, 72, Erkek, Memur)

İnternetteki bilgi dolaşımının hızlı ve güncel olması, tercih edilme durumunu artırabilmektedir. Bu sebepten interneti tercih eden katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

“Şimdi Google kullanıyorum. Çünkü en çabuk ve bütün soruların cevabını bulabildiğim bir yer. Haberlerde de atladığım bir yer olduğu zaman hemen Google’a soruyorum o konuda ve bana detaylı bilgi veriyor. Güncel olduğu için. Başka kimseye sormam, belki eşime sorarım tartışma olsun diye o konuyla ilgili.” (K3, 69, Kadın, Öğretmen)

“Valla, güncel olayları tam olarak öğrenmek için ilk önce televizyondan bütün haber kaynaklarını dinlemeye çalışıyorum. Daha sonra sosyal medyaya girerek, sosyal medyadaki

yeni güncel olaylar varsa onları takip etmeye çalışırım. Oradan bilgi edinmeye çalışıyorum. Bu şekilde yani... ” (K10, 70, Erkek, İşçi)

Yeni nesil öğrenme kaynakları ile birlikte bilgiye ortam fark etmeksizin ulaşabilmenin avantajından bahseden K9, şunları söylemiştir:

“Eskiden araştırmak için tabii ya kütüphaneye ya da evde ansiklopedileri olan arkadaşlara gidiyorduk veya onlar bize geliyordu. Şimdi ben telefonu kullanıyorum. Daha hızlı ulaşabiliyorum bilgiye. Bilgiye daha kolay ulaştığım için her an elimin altında. Hani evde olayım, dışarıda olayım, her an elimin altında olduğu için telefonu tercih ediyorum. Tabii, telefonda interneti kullanıyorum. Mesela, gazete alıyorduk eskiden, şimdi köşe yazılarını falan hep oradan takip ediyorum.” (K9, 74, Kadın, Ev Hanımı)

Tablo 4.1.1’de yer alan Baby Boomers kuşağının öğrenme kaynak tercihlerine ilişkin görüşlerine göre oluşan eski kaynaklar kategorisinde “dokunma hissi, mutluluk hissi, yaş durumu ve alışkanlık” kodlarına ulaşılmıştır. Öğrenme kaynağı olarak kitap, gazete ve ansiklopedi gibi eski kaynakları kullanan üç katılımcı olduğu belirlenmiştir. Katılımcılardan dokunma hissinin ön planda olduğunu vurgulayan ve gençlere de kitabı kullanmadıkları için küçük bir sitemde ve tavsiyede bulunan K1’in görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Biz genelde dokunma duygusuna sahibiz. Kitaba dokunabiliyoruz. Şimdiki nesil ise Google’den işlerini hallediyor. Biz kütüphanelerde yetiştik. ‘Kütüphane kurdu’ derlerdi bize. Ödevlerimizi falan hep kütüphanede yapıyorduk. Benim için kitap halen geçerli. Ama şimdiki gençlerin zamanı olmadığından mı ya da vakitlerini başka yönlerde kullandıklarından mı bilemiyorum. Onlar Google’den işlerini hallediyorlar. Ben halen kitap tavsiye ediyorum.” (K1, 70, Kadın, Öğretmen)

Daha eski kaynak olarak nitelendirilen kitabı öğrenme kaynağı olarak tercih eden katılımcılarımızdan K4, bu şekilde kendini mutlu ve meşgul hissettiğini aşağıdaki gibi belirtmiştir:

“Benim en çok kullandığım öğrenme kaynağı kitap. Artı, yanında televizyondaki bilim insanların tartışmaları benim için öğrenme kaynağıdır. Dolayısıyla, günlük hayatta kendimi daha iyi hissetmem adına kendimi bu tip işlere yöneltmiş durumdayım. Kendimi mutlu edecek, meşgul edecek işlerle uğraşmayı seviyorum.” (K4, 69, Erkek, Öğretmen)

Günümüzde internetin ön planda olduğunun farkında olan fakat ilerleyen yaş kaynaklı olarak internetle bağının zayıf olduğunu belirten K5, eski usul öğrenme kaynağı olarak nitelendirdiği kitap ve ansiklopedinin kendisi için bir alışkanlık olduğunu belirtmiştir. K5’in görüşü aşağıdaki gibidir:

“Şimdi, şu anda kitap, gazete, ansiklopedi çok revaçta değil. Bizim yaş itibarıyla elektronik de aramız iyi değil. Biz hala eski usul ansiklopedi ve kitap gibi araçlarla öğrenmeye çalışıyoruz. Çok interneti falan kullanamıyoruz. Daha doğrusu, alışkanlık olsa gerek kitap, ansiklopedi. Sadece işte, çok lazım olduğu zaman mı, ne deyim, bu internetten araştırma işine giremiyoruz. Elektronikte çok aramız iyi değil demek ki...” (K5, 67, Erkek, İşçi)

Eski ve yeni öğrenme kaynaklarını halen daha aktif olarak kullanan insan günümüzde çok fazla. Katılımcılardan K15 eski ve yeni öğrenme kaynaklarındaki bilgileri birbiri ile karşılaştırarak bilginin en doğrusuna ulaşmayı hedeflediğini aşağıdaki görüşüyle vurgulamıştır:

“Televizyon, internet yanında kitap, gazete ve kütüphanelerde araştırmayı seviyorum. Mesela, bir konunun üzerinde arkadaşımın fikir alıyorum. Kendimden daha kültürlü insanların fikirlerine saygı duyuyorum. Kütüphaneye gidip o konunun üzerinde araştırma yapıyorum. O şekilde. Güncel bilgileri edinmek istiyorum. Kütüphaneyi ve televizyonu kullanıp karşılaştırıyorum. Hangisi beni aydınlatırsa ve tatmin ederse...” (K15, 68, Kadın, Ev Hanımı)

4.2 Baby Boomers Kuşağının Öğrenme Sürecinde Karşılaştığı ve Karşılaşabileceği Engellerle İlgili Görüşleri

Araştırmaya katılan Baby Boomers kuşağındaki bireylerin öğrenme sürecinde karşılaştığı veya karşılaşabileceği engeller hakkındaki görüşlerini almak için *“Öğrenme sürecinize engel olabilecek ne gibi durumlar vardır? Siz engel olabilecek bir durum ile karşılaştınız*

mi?” sorusu yöneltmiştir. Araştırmaya katılan Baby Boomers kuşağındaki bireylerin öğrenme sürecindeki herhangi engelle karşılaşma durumları iki kategoride ele alınmıştır. Kategori ve kodlara ilişkin bulgular Tablo 4.2.1’de gösterilmiştir.

Tablo 4.2.1: Baby Boomers kuşağının öğrenme sürecinde karşılaştığı veya karşılaşılabileceği engellere ilişkin bulgular

Kategori	Kod	Katılımcı
Engelle Karşılaştım	Sağlık problemleri	K7, K14
	Uykusuzluk	K8
	Zaman, enerji ve önemseme	K12
	Unutkanlık	K16
Engelle Karşılaşmadım	Sağlık problemleri	K3, K4, K5, K6, K13
	İmkânsızlıklar	K1, K3, K6, K13, K15
	Gürültülü ortam	K9
	Öğreten kişinin tavrı	K11

Tablo 4.2.1 incelendiğinde katılımcıların çoğunluğunun öğrenme sürecinde şimdiye kadar herhangi bir engelle karşılaşmadığını görülmektedir. Ancak katılımcılardan karşılaşılabileceği engellerin de neler olabileceği dair düşünceleri alınmıştır. Sağlık problemlerinin en büyük engellerden biri olabileceği konusunda katılımcılar çoğunluk sağlanmıştır. Katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir:

“... Sağlık durumum öğrenme sürecime engel olabilir. Çocuklarımın veya eşimin herhangi bir olumsuz durumu, öğrenme sürecime etkisi olabilir. Dolayısıyla, yakın aile bireylerimin herhangi bir olumsuz durumu benim öğrenme sürecimi etkileyebilir. Yani, ben kendimi öğrenme sürecinde herhangi bir engelle karşılaşmadım. Engelleri aşmak için elimden gelen çabayı gösteriyorum.” (K4, 69, Erkek, Öğretmen)

“Engel olacak bir durum yok şu anda, yani. Yeterince gözümüz görüyor, kulağımız duyuyor. Yani, okuma işine devam ediyoruz. Biz kitap, gazete gibi şeylerin içinde büyüdük zaten bu yaşımıza kadar. O alışkanlığı devam ettiriyoruz. Ettirdiğimizde daha iyi diye düşünüyorum. İşin kolayına kaçmıyoruz. Artık yaştan verdiği görme kaybı, işitme kaybı gibi şeyleri engel durumu olarak sayabiliriz. Olursa, bunlar olur.” (K5, 67, Erkek, İşçi)

“En büyük engel olabilecek problem sağlık sorunudur. Sağlık sorunu olursa, öğrenme imkânımız olmaz. Ben kendim olarak herhangi bir engel ile karşılaşmadım. O zaman bizim zamanımızda belki de Safranbolu'da bir kütüphane yoktu. Şimdi herhangi bir engel yok. Sağlık sorunu olursa ulaşamayız, ancak sağlık sorunları olsa bile ulaşamayacağı tek şey. Maddi durumu iyi olmayan bazı aileler veya bazı bölgeler sosyal medyaya ve internete hala erişemiyor. Bunları çoğu zaman sosyal medyadan takip ediyoruz. Mesela, ben bir öğretmen olarak diyorum, bir okul müdürü olarak izliyorum işte. Çocuklar pandemi döneminde bir dağın tepesine gidiyor. İnternet orada çekiyor. Oradan ulaşıyor bir çocuk şimdi. Sağlık durumu iyi olmasa oraya ulaşamaz, oraya çıkamaz veya gidemez. Diğer arkadaşlar geliyor. Bu bir engeldir. Ha! Ben böyle bir şeyle karşılaştım mı? Karşılaşmadım.” (K13, 68, Erkek, Öğretmen)

Baby Boomers kuşağının en çok üstünde durduğu diğer bir engel ise imkânsızlıklar olmuştur. Sağlık problemi olmayan bir insanın da imkânsızlıklar nedeniyle öğrenmeden mahrum kalabileceğini örneklerle açıklayan ve yine imkânsızlık olarak açıklayabileceğimiz kaynak sıkıntılarına vurgu yapan bazı katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Ben hiçbir engelle karşılaşmadım. Yalnız, tabii ki, ben arkadaşlarla konuştuğum zaman, öğretim hayatlarında çevre etkiliyor. Maddi durumlar etkiliyor. Etkileyen şeyler var, yok değil. Az buçuk bizi de etkilemiştir. Ama ben hiç öyle fazla bir şeyle engellenmedim. Yani, çocuklarım da, eşim de, annem de, babam da hep bana destek oldular.” (K1, 70, Kadın, Öğretmen)

“Hayır, karşılaşmadım. Yalnız, kaynak bulmakta zorluk çekenler olabilir. Mesela, kendim bulamazsam, arkadaş ve dosttan fayda sağlarım. Bilgisine ve kültürüne güvendiğim kişilerden benim için faydalı olan bilgileri alırım. Ama kırsal bölgedeki birisi kütüphaneye gidemez, internet olayı yoktur, bilgisayar olayı yoktur. Yani, bu tür insanlar da zorluk çekebilir.” (K15, 68, Kadın, Ev Hanımı)

İleri yaşta insanların daha sessiz ve sakin ortamları tercih ettiği bilinmektedir. Bu durumun kendisine engel olabileceği hakkındaki görüşlerini belirten K9 şu şekilde söylemiştir:

“Karşılaştım diyemem, de daha çok gürültü... Sessiz, sakin ortamları çok seviyoruz. Kitap okurken bile sabahın erken saatlerini daha çok tercih ediyorum. Daha sessiz, daha güzel,

daha nezh. Kuş sesleri içinde daha güzel geliyor bana. Biraz gürültü, dikkatimizi dağıtabiliyor.” (K9, 74, Kadın, Ev Hanımı)

Öğrenme sürecindeki bilgi alışverişi yapılan kişinin tutum ve davranışları öğrenme sürecine engel olabilmektedir. Bu durum hakkındaki görüşleri K11 şöyle dile getirmiştir:

“Engel durumla karşılaşmadım. Eğer öğreten kişinin tavrı bana karşı kötü olursa, konumu ona anlatmam. O bana engel olabilir.” (K11, 75, Erkek, İşçi)

Tablo 4.2.1 incelendiğinde öğrenme sürecinde herhangi bir engel ile karşılaşan beş katılımcının olduğu görülmektedir. İlerleyen yaş ile birlikte artan sağlık problemlerinden biri olan göz problemini engel olarak öne süren K7’nin görüşü şu şekildedir:

“Mesela, ben kitap okurum. Gözlükle okuyorum. Uzun süre okursam, gözlerim sulanıyor. Yani bu bana bir engel. Ama bilgisayardan pratik buluyorum, internetten Google’ı açıp. Oradan daha az okuyorum ve daha çabuk ulaşıyorum bilgiye. Engel, gözlerim durumu benim için.” (K7, 69, Erkek, Öğretmen)

Yaş ile ilgili olmadığını belirtse de yine ilerleyen yaş ile birlikte sık karşılaşılabilen bir durum olan uyku problemini yaşayan K8 şunları söylemiştir:

“Dikkatimi dağıtacak şeylerde tekrar okuma ihtiyacı duyuyorum, dikkatimi dağıttığı zaman. Fazla okuma şansım yok, uykum geliyor benim. Bu yaşım ile ilgili bir şey değil. Ben ortaokul ve lise yıllarında okurken de, okuma kısımları benim uykumu getirirdi. Bundan başka bir engelim yok. Daha yaşım gereği oluşacak engellerim, çok şükür, yok diye düşünüyorum.” (K8, 68, Kadın, Mühendis)

Sağlık sorunlarından farklı olarak yaşlanmanın getirmiş olduğu bazı durumları özetler nitelikte konuşan K12; daha genç yaşlardaki hayatın durumu ile şimdiki yaşlarındaki hayat durumunun çelişkilerine dikkat çekerek; zaman, enerji ve önemsemeyi ön plana çıkarmıştır. K12’nin görüşleri aşağıdaki gibidir:

“İlk etapta zaman olmaması... Daha önce aktif çalışırken zaman bulamıyorduk. Şimdi zamanımız bol ama enerjimiz yok. Bazen enerjimiz oluyor, o zaman da önemsemiyoruz. Yani,

zorluklar bunlar. Zaman olmaması, zaman olduğu zaman enerji bulamıyorsunuz. Çünkü yaşı vermiş olduğu belli bir sıkıntı var. Bazen de insan önemsemiyor; yani öğrensem ne olacak, artık yaşı belli bir yere geldi diyorsunuz. Yani, öğrenmeye engel ben üç tane sebep görüyorum.” (K12, 69, Erkek, Öğretmen)

İlerleyen yaş ile birlikte azalan zihinsel yetkinlikler bazı problemlere yol açabilmektedir. Bunlardan biri de unutkanlıktır. Öğrenme sürecinde unutkanlık engeliyle karşılaşan katılımcının görüşü şu şekildedir:

“Engel olabilecek durum daha çok kendimden oluyor. Öğrendiklerimi çabuk untabiliyorum. Ondan sonra streten herhalde, dikkat dağınıklığından. Başka engel yok aslında, ama teknolojiyi de çok iyi kullanamıyoruz. Ondan da kaynaklanıyor öğrenme zorluğu. Yani, genelde öğrenmek için çabalıyorum.” (K16, 77, Kadın, Öğretmen)

4.3 Baby Boomers Kuşağının Öğrenme Sürecinde Cinsiyet Tercihlerine İlişkin Görüşleri

Baby Boomers kuşağının öğrenme sürecinde bilgi aldığı kişinin cinsiyetinin öğrenme sürecinde bir etkisi olup olmadığını ortaya koymak üzere katılımcılara “Öğrenme sürecinizde bilgi aldığınız kişinin cinsiyetinin sizin için bir etkisi var mı? Neden var/yok?” sorusu yöneltilmiştir. Alınan cevaplara göre bir kategori oluşturulmuş ve bu kategori, kodlar ile birlikte Tablo 4.3.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.3.1: Baby Boomers kuşağının öğrenme sürecindeki cinsiyetin etkisine ilişkin bulgular

Kategori	Kod	Katılımcı
Cinsiyetin etkisi yoktur	Pozitif ayırım	K3
	Öğrenmenin niceliği ve niteliği	K4
	Karşıdakine insan olarak bakılması	K5, K9, K14
	Asıl önemli olanın bilgi olması	K2, K6, K7, K10, K11, K13,
		K15
	Bilginin doğruluğu	K8
	Kişiliğin önemi	K1, K12
	Eşitlik	K16

Tablo 4.3.1 incelendiğinde katılımcıların tümü öğrenme süreci ile öğrendikleri kişinin cinsiyeti ile ilgili bir bağ kurmamaktadır. Katılımcıların çoğunluğunun cinsiyetten çok asıl önemli olanın sahip olunan bilgi olduğu düşüncesini savunduğu görülmektedir. Bu düşünceye sahip olan bazı katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Hiç bir etkisi olmaz. Bayan olsun, erkek olsun, hiç fark etmez. Önemli olan, onlardan alacağım bilgi ve benim vereceğim bilginin özü...” (K10, 70, Erkek, İşçi)

“Bence hiçbir etkisi yoktur. Çünkü neden? Ben bilgiyi öğrenmek için erkek mi, kadın mı bakmıyorum. Ama bunu kim biliyormuş? Şu bayan. Ben ona müracaat ederim, istediğimi anlatırım, ondan o bilgiyi almaya çalışırım. Bu erkek de olabilir, ama bayana gittin terslediyse, bu sefer bir erkek tercih ederim, bulurum, erkekten öğrenirim. Onun için illa ben erkekten öğreneceğim, bayandan öğreneceğim diye bir kaidem yok. Neticeye ulaşmak için danışırım.” (K11, 75, Erkek, İşçi)

“Hayır, asla yoktur. Bilgi bilgidir. Daima akıllı cevaplarla beni tatmin eden erkek mi, bayan mı, hiç fark etmez. Benim için önemli olan onun fikirleridir. Beni aydınlatmasıdır, konuşmasıdır, cevabı düzgün vermesidir. Hiç fark etmez.” (K15, 68, Kadın, Ev Hanımı)

Bir diğer katılımcı K8, cinsiyeti hiç önemsemediğini ve yalnızca aldığı bilgini doğruluğuna dikkat çektiğini aşağıdaki gibi açıklamıştır:

“Hayır, hiç, hiç, hiç, hiç. Cinsiyet beni hiç etkilemez. Evet, yani doğru bilgileri alacağım kişinin bayan ya da erkek olması fark etmez. Ancak, doğru bilgi alacağımdan emin olmak isterim. Doğru cevap almayı tercih ederim.” (K8, 68, Kadın, Mühendis)

Bir diğer öne çıkan kod ise bilgi alışverişi yapılan kişiye cinsiyet gözüyle değil yalnızca insan gözüyle bakılması gerektiği olmuştur. Katılımcıların düşünceleri şu şekildedir:

“Yok, ben bu tür yaklaşımları hoş bulmuyorum. Erkek mi, kadın mı, bizim için fark etmez. Biz Atatürk çocuğuyuz. Bizim için fark etmiyor. Bize yeter ki güzel bilgi versin, aydınlatsın bizi. Biz karşı cins olarak bakmıyoruz, insan olarak bakıyorum karşımdaki kişiye.” (K9, 74, Kadın, Ev Hanımı)

“Cinsiyetin yoktur. Ben insanı insan olarak görürüm. Yani gençtir, yaşlıdır. Öğrenmenin yaşı da olmaz, cinsiyeti de olmaz. Onun için fikir alışverişlerine açığım. Yani, benden küçük de olabilir, büyük de olabilir. Kadın da olabilir, erkek de olabilir. Bir de öğrenme derya deniz. Bilgi öyle okyanus gibi bir şey; biz de orada damlayız. Yani, öğrenmenin sınırı yok. Öğrenmeye hep ağız veya ağız. ” (K14, 72, Erkek, Memur)

Ülkemizdeki kadın ve erkek eşitliğinin, eğitim ve öğretim de olduğunu söyleyen K16’nın ve yine öğrenmenin kaynağının cinsiyet açısından hiçbir bahsin olmadığını öne süren K4’ü görüşleri sırasıyla verilmiştir:

“Bence hiç cinsiyet önemliliği yok. Çünkü kadın-erkek eşitliği her zaman ülkemizde var. Okurken ayrı okullarda okumuyoruz; aynı okullarda okuyoruz. Eğitimimizde bir fark yok. Onun için, ben eğitim aldığım veya öğrenmek istediğim kişinin cinsiyetine bakmıyorum.” (K16, 77, Kadın, Öğretmen)

“Yani, bu yaşta emekli bir öğretmen olarak öğrenme sürecinde benim cinsiyetle ilgili bir tercihim yoktur. Çünkü öğrenme evrensel bir davranıştır. Benim etkilendiğim kişi erkek de olabilir, bayan da olabilir. Dolayısıyla, benim için öğrenmenin kaynağı önemli değildir. Öğrenmenin niteliği ve niceliği önemlidir. İster kadın olsun, ister erkek olsun.” (K4, 69, Erkek, Öğretmen)

Ve son olarak cinsiyetin öğrenmede önemi olmadığını vurgulayan fakat herkesten farklı olarak kadınların öğrenmesine ve kadınların öğretmesine karşı pozitif bir ayrım yapan emekli öğretmen K3, öğretmenlik yıllarında kız öğrencilerin belli imkânlardan faydalanması için nasıl fedakârlıklarda bulunduğunu anlatmıştır. Yine kadın ve erkekten öğrenmenin hiçbir farkı olmadığını belirten K3, erkeklerin ileride iyi bir öğretici olmasını kız çocukların iyi bir eğitim alarak çocuklarına faydalı olmasına ve o faydanın topluma yansımalarına ilişkin görüşleri aşağıdaki gibi bildirmiştir:

“Hiç cinsiyet ayrımı yapmam, yapmamam gerekir. Yok. Bir kadından da öğrenirim, bir erkekten de öğrenebilirim. Bir erkek çocuğundan da bir şeyler öğrenebilirim veya öğretebilirim. Ama kız çocuklarının yeri farklı, benim için eskiden beri. 1984 senesinde bir öğrencimle karşılaştım. Ben Bulak Geliniyim. O zaman 24-26 yaşında falanım. Rest çekmişim: ‘Niye kızını okutmadan küçük yaşta evlendiriyorsun?’ diye. Onun için kız

çocukları... Okulda idareciyken soruşturma geçiriyordum. Evimi onlara açıyordum, adres gösteriyordum. Adreslerim uymuyordu. Herkes adresine uygun okullarda okuyacak. Başarılı öğrencileri, kız öğrencileri hiç tereddüt etmeden adresimi verip evimde gösterip kaydediyorduk. Kız öğrenci her zaman okuyacak, çünkü bir evlat yetiştirecek, toplumu düzeltecek. Erkek çocuğu da okusun. Eğitim çok önemli, ama evlat yetiştireceği için kızlar bizim geleceğimiz.” (K3, 69, Kadın, Öğretmen)

Öğrenme sürecinde cinsiyetten çok sahip olunan kişiliğin önemli olduğunu vurgulayan katılımcılardan K12’nin görüşü şu şekildedir:

“Önemi yok. Önemli olan karşınızdaki kişinin konuşması ve vücut dili. Sizi bir şekilde etkilerse, onu dinliyorsunuz. Ama sizi etkileyemezse, iki cümlesini dinliyorsunuz; ondan sonra bir bakıyorsunuz, hiçbir şey anlamamışsınız. Yani, kişilik cinsiyetten daha önemli.” (K12, 69, Erkek, Öğretmen)

4.4 Baby Boomers Kuşağının Öğrenme Sürecinde Bilgi Alışverişi Yaptığı Kişinin Tutum ve Davranışlarının Öğrenme Sürecine Etkisine İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan Baby Boomers kuşağındaki bireylerin öğrenme sürecinde bilgi alışverişi yaptığı kişinin tutum ve davranışlarının öğrenme sürecine etkisi hakkındaki görüşlerini almak için “*Öğrenme sürecinde, bilgi alışverişi yaptığınız kişinin tutum ve davranışları öğrenme sürecinizi etkiler mi? Nasıl?*” sorusu yöneltilmiştir. Alınan cevaplara göre iki kategori oluşturulmuş ve bu kategoriler kodlar ile birlikte Tablo 4.4.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.4.1: Baby Boomers kuşağının öğrenme sürecinde bilgi alışverişi yaptığı kişinin tutum ve davranışlarının öğrenme sürecine etkisine ilişkin bulgular

Kategori	Kod	Katılımcı
Olumlu tutum ve davranış etkiler	Güven	K2
	Olumlu yaklaşım	K4, K6, K7, K9, K13, K15, K16
	Konuya hâkimiyet	K12
Olumsuz tutum ve davranış etkiler	Sıkıcı tavır	K1
	Öğrenme sürecinin sonlanması	K3, K5, K8, K10, K14
	Öğretenin kendini üstün görmesi	K11

Tablo 4.4.1 incelendiğinde Baby Boomers kuşağındaki bireylerin tümü bilgi alışverişi yaptığı kişinin tutum ve davranışlarından öğrenme sürecinde olumlu veya olumsuz

etkilendiği görülmektedir. Katılımcıların tutum ve davranışlarda en çok bilgi alışverişi yapılan kişinin olumlu yaklaşması gerektiğine dikkat çekmişlerdir. Bu duruma ilişkin katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Kişinin tutum ve davranışları gerçekten önemli öğrenme sürecinde. Çünkü karşılıklı iletişimde mutlaka olumlu öğrenme süreçlerinin olması gerekir. Tezat yani zıt öğrenme süreçleri olursa, bilgi alışverişinde sıkıntılar yaşanabilir. Dolayısıyla, bilgi alışverişi yaptığım kişinin tutum ve davranışları, bana yaklaşımı, ses tonu, jest ve mimikleri, benim öğrenme sürecinde etkilendiğim en önemli davranışlardır. Dolayısıyla ben de karşımdaki kişiye bu davranışlarda kendimi dikkate alarak öğrenme sürecimi sürdürebilirim.” (K4, 69, Erkek, Öğretmen)

“Evet, etkiler. Bana olumlu davranırsa, konuşmaları ve hareketleri beni de olumlu yönde etkiler. Daha iyi öğrenirim. Ama bana davranışları negatifse, beni rahatsız ediyorsa, ondan bilgi alamam. Yani doğru şeyleri söylese de, ben o an rahatsız olurum.” (K6, 65, Kadın, Gazeteci)

“Karşımdaki kişinin enerjisi, güler yüzü, bana bakışı beni etkiliyor tabii ki. Ben ona bilgi verebilmeliyim, o da bana bilgi verebilmeli. Bilgi alışverişi içinde olabilmeliyiz. Karşımdaki kişiden de ben bir şeyler alabilmeliyim, ona da bir şeyler verebilmeliyim. Yani, genel görünüşü, güler yüzlü oluşu ve tatlı dilli oluşu olumlu yönde beni etkiler. Böyle asık suratlı olduğu zaman falan, birazcık itici gelir bize.” (K9, 74, Kadın, Ev Hanımı)

“Biraz davranışlar etkileyebilir. Şöyle; konuya içinde olmazsa, ciddi olarak cevap vermezse, agresif tavırları ve sinirli tavırları olursa, beni rahatsız eder. Yani, karşımdaki insanın bana sorduğum sorunun cevabını istediğim gibi vermesi gerek. Ama agresif bir şekilde anlatırsa, sinirli bir şekilde anlatırsa tabii ki memnun olmam.” (K15, 68, Kadın, Ev Hanımı)

Katılımcılardan bazıları ise olumsuz tutum ve davranışlarda öğrenme sürecini sonlandırabileceklerini dile getirmişlerdir. Katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Etkiler. Düzgün anlatırsa, öğreterek anlatırsa, pozitif olursa daha çok öğrenirim. Ama sinirli şekilde veya böyle ‘Dıt! Dıt!’ yaparsa, herhâlde kapanıp öğrenmemeyi de tercih ederim.” (K3, 69, Kadın, Öğretmen)

“Etkiler tabii. Karşınızdaki kişi seni nazarı itibara alıyor mu, almıyor mu, ona bakarsınız yani ister istemez. Gözünüze o kontağı kurarsınız, karşınızla o etkileşim meydana gelir. Bir olumsuzluk görüyorsan, zaten konuyu kısa kesip ayrılırsın oradan, daha fazla uzatmadan. O elektriği almam lazım.” (K5, 67, Erkek, İşçi)

“Valla, beni etkiler. Bana vereceği cevaplar tatmin edici ve doyurucu olmalı. Kendini benden üstün gören kişilerle bilgi alışverişi yapmamaya çalışırım.” (K10, 70, Erkek, İşçi)

“Etkiler. Şöyle; emri vaki olursa, kırıcı bir şey olursa, ondan bırak öğrenmeyi, görüşmemeyi yeğlersin. Yani, karşılıklı bir sevgi ve saygı olması gerekir; öğrenmenin dışında, insan olarak da, insani yönden de. Tabii, bu öğrenmeyi de etkiler. Eğer karşıdaki kişi sana gereken saygıyı göstermiyorsa, ‘öğrenmeyim, daha iyi’ dersin. Yani, etkiler kısacası. Sebepler de dediğim gibi, sevgi, saygı, güler yüz, tatlı dil. Oturup kalkmasını ve ağzından çıkan sözlerin düzgün olmasını duyması gerekir. O, iki taraf için de geçerli yalnız; öğretenin de, öğrenenin de. Yani, karşılıklı saygının ön plana geldiği.” (K14, 72, Erkek, Memur)

Bilgi alışverişi yaptığı kişinin kendisini sıkıp eğitimden uzaklaştırabileceğini ve cevaplarını korkarak verebileceğini belirten K1 ayrıca bilgi alışverişi yaptığı kişinin olumlu davranması konusunda aşağıdaki gibi öneride bulunmuştur:

“Etkiler tabii ki. Eğer karşıdaki kişi beni sıkarsa, ben ona cevap verirken bile tedirgin cevap veririm. Beni sıkmamalı karşıdaki kişi. Bir de, yani, olumlu davranmalı bana. O bana, ben ona. Karşılıklı böyle şeyler tabii.” (K1, 70, Kadın, Öğretmen)

Öğrenme sürecindeki karşılıklı güvenin önemli olduğuna vurgu yapan K2’nin ve konuya hâkim olmanın önemli olduğunu söyleyen K12’nin görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Evet, etkiler bence. Karşıdaki bilgi veren kişinin bana güven vermesi gerek. Benimle o karşıdaki kişinin o konu hakkında doğru bilgiler mi veriyor? Aktardığı bilgiler benim için doğru mu? Çünkü o kadar çok bilgi kirliliği var ki toplumumuzda. Kendi bilgi süzgecimden geçiririm; o konuları doğruluğuna inanırsam alırım o bilgileri.” (K2, 65, Kadın, Öğretmen)

“Yani, etkilememesi mutlaka mümkün değil. Konuyu anlatan kişi, bir kere konuya hâkim olacak ve bildiğini size bir şekilde aktarabilecek. Öğrettiği ve anlattığı şeyleri de çeşitli

örneklerle destekleyecek. Örnek olmadan anlatılan şeylerin hiçbir manası kalmaz." (K12, 65, Erkek, Öğretmen)

K11, öğrenme sürecinde ev ve okul gibi farklı ortamlarda yaşadığı, bilgi alışverişi yaptığı kişideki kendini üstün görme halinin öğrenme sürecini nasıl etkilediğini örneklendirerek anlatmıştır:

"Öğrenme sürecinde ben bilgisayarı hiç bilmiyordum. Torunum vardı. Affedersiniz, bana bilgisayarı bıraktı, kendisi tuvalete gitti. 3 yaşındaydı. Geldi, 'Dede, bal yaptın mı?' dedi. 'Kızım, ben bilmiyorum,' dedim. 'Sen de hiçbir şey bilmiyorsun,' dedi. Bunun üzerine ben halk eğitime bilgisayar kursuna gittim. Ama oradaki hocalarla biraz çelişki yaşadım çünkü bildiğini okuyor. Benim ihtiyacım olmayan şeyleri bana dikte ediyordu. Örnek vereyim: 'Ya bilgisayarı kim buldu? Efendim, koca binaymış da.' Hocam dedim, 'Ben bir yere iş başı yapmayacağım. Bir yere imtihana girmeyeceğim. Sen bana şunun kullanmasını öğret. Bana bu yetiyor.' 'Yahu öyle ama işte!' Arkadaşlar da destek verdiler. Konuya girmedi. Hepimiz yaşıyız. Ben gibi insanlar var. Bana ne bunun buluşundan? Ben bunun kullanmasını öğreneyim, yeter. Biraz daha fazla öğrenebilirdim ama beni başka yerlere çekti. Ezberciliğe götürdü. Megabayt, gigabayt... E bunlardan bana ne? Ben kafamda onu tutamam. Hocayla olan ilişkim böyle geçti. Bu bana engel teşkil etti ve ben sinirlendim o zaman." (K11, 75, Erkek, İşçi)

4.5 Baby Boomers Kuşağının Kendisinden Küçük Kuşaklar İle Öğrenme Durumları Arasındaki Farklara İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan Baby Boomers kuşağındaki bireylerin kendisinden kuşak olarak küçük kişiler ile öğrenme durumları arasındaki farkları ortaya koymak üzere görüşlerini almak için *"Sizlerden yaşça küçük kuşaklar ile sizin kuşağınızın bir şey öğrenme durumları arasında fark var mıdır? Varsa bu farklar nelerdir?"* sorusu yönetilmiştir. Alınan cevaplara göre üç kategori oluşturulmuş ve bu kategoriler kodlar ile birlikte Tablo 4.5.1'de sunulmuştur.

Tablo 4.5.1: Baby Boomers kuşağının kendisinden küçük kuşaklar ile öğrenme durumları arasındaki farklara ilişkin bulgular

Kategori	Kod	Katılımcı
Öğrenme durumları arasında kendisinden küçük kuşaklar lehine fark vardır	İmkânlar Yeniliklere uyum sağlama İnternet İyi eğitilmiş olma	K1, K3, K4, K13, K15 K2, K10, K11 K5, K6, K9, K13 K14, K16
Öğrenme durumları arasında kendisinden küçük kuşaklar aleyhine fark vardır	Okuma alışkanlığı Ekran bağımlılığı Sorumsuzluk	K7 K7, K12 K16
Öğrenme durumları arasında fark yoktur	Öğrenme isteği	K8

Tablo 4.5.1 incelendiğinde katılımcıların büyük çoğunluğu kendisinden küçük kuşaklarla öğrenme durumları arasında genç kuşakların lehine farklar olduğu görüşündedir. Birden fazla katılımcının imkânların farklılığını ön plana çıkardığı görülmektedir. Bu konu hakkında ortak görüş bildiren bazı katılımcıların söyledikleri şu şekildedir:

“Tabii ki. Şimdiki imkânlarla önceki imkânlar çok farklı, çok farklı. Mesela bize hep ödev verildiğinde, öyle kütüphanemiz yoktu evimizde. Ben kitapçıya giderdim. Kitapçı tanıdıktı; bana o gece o kitabı, ansiklopediyi verirdi. O gece dersimi yapardım. Ertesi gün ona verirdim. Şimdi Google denen şeyde her şey var. İmkânlar yani çok önemli. Bizim zamanımızla şimdiki zaman çok farklı.” (K1, 70, Kadın, Öğretmen)

“Şimdi bizim zamanımızda üniversiteye girerken soruların uzayda hazırlanıp geldiğini zannediyordum. Yani test kitabı yoktu. Sadece İzmir ve Ankara’da özel kurslar vardı; duyuyorduk. Ben sınavdan çıkıp babama nasıl geçtiğini söylediğimde, 'Valla dedim, ya çok güzel bir yer kazanacağım ya da kazanamayacağım. İkisinden biri,' dedim. Gazi Üniversitesi’ne de üçüncü girişimde, üçüncü puanla yerleştim. Şimdikilerin ise internet, test kitabı, dersane, öğretmen gibi her türlü imkânı var ama öğrenme istekleri yok. Geçen gün kızım, 'Test kitabı alıyordu annemler,' diyor. 'Yapmış olmak için çözüyordum,' diyor. 'Kendime özümseliyordum,' diyor. Ama biz, öğrendiğimiz bilgileri kendimize ait olarak öğreniyorduk. Onun için şimdikilerde yüzeysel bir öğrenme var.” (K3, 69, Kadın, Öğretmen)

“Şimdiki kuşak öğrenmeyi daha hızlı ve etkili bir şekilde yapabiliyor, çünkü imkânlar çok daha gelişmiş durumda. Başta internet, bizim zamanımızda böyle bir şey yoktu. Araştırma yapmak için de çok fazla zaman ve imkânımız yoktu. Şimdi sosyal medyayı iyi kullanıyorlar ve buna hayran kalıyorum. Bizim zamanımızda bilgisayar bile yeni çıkmıştı; biz güneyde nasıl olur, falan diye bakardık. Ama yeni genç kuşaklar bu teknolojilere çok çabuk adapte olabiliyorlar. Aramızda böyle büyük bir fark var.” (K13, 68, Erkek, Öğretmen)

“Küçük yaşlardaki çocuklar şimdi bizden çoğu konuda daha bilgili ve kültürlü olabiliyor. Ancak biz de kendi geçmişimizde yaşadığımız felsefenin içinde, bildiğimiz şeyleri onlar bilmiyor; onların öğrendiği konuları biz bilmiyoruz. Akıllı telefonlar ve internet, onların doğduğu ortamda var, bu yüzden rahatlıkla kullanabiliyorlar. Okuldaki derslerden bahsediyorlar, bizlerin görmediği konular var. Ders ortamları da değişmiş durumda. Biz ise çocukken saklambaç, körebe, birdirbir gibi oyunlarla vakit geçirirdik; onlar ise daha çok televizyon ve bilgisayarla meşgul oluyorlar. Ben torunlarıma, ‘Biz büyük dersaneler görmedik, özel ders almadık, sobalı evlerde oturduk ve tek odada ders çalıştık. Sizin odalarınız ayrı, dersanelere gidiyorsunuz. Öğrenme ve çalışma kapasiteleriniz bizden çok daha geniş’ diyorum. Biz ise daha dar ortamlarda yetiştik.” (K15, 68, Kadın, Ev Hanımı)

Yeni nesil öğrenme kaynaklarından en çok kullanılan internet kullanım farkı dolaylı ve dolaysız yoldan en büyük diğer farklardan biri olarak görülmüştür. İnternet farkını ön plana çıkaran katılımcıların görüşleri aşağıda belirtilmiştir:

“Tabii ki var. Bizden küçük olanlar elektronik ve internetle daha fazla haşır neşir. Biz hala o teknolojiye çok uyum sağlamadık gibi düşünüyorum. Tabii ki benim yaşında olup da bu duruma uyum sağlayan birçok arkadaşım da var; internetle içli dışlı olanlar var. Mesela benim telefonumda yalnızca WhatsApp var, başka bir uygulama kullanmıyorum ve aslında kullanamıyorum da. Bizim telefonlarımızda ‘alo’ demek yeterli oluyor.” (K5, 67, Erkek, İşçi)

“Öğrenme durumumuz farklı. Onlar daha çok internete yönelik bilgi edinirken, kitap veya gazete gibi şeyler yok. Ayrıca, büyüklerden bilgi almayı veya tecrübeyi dikkate almıyorlar gibi görünüyorlar. Onlar öyle...” (K6, 65, Kadın, Gazeteci)

İlerleyen yaş ile birlikte ortaya çıkan problemlerden bir tanesi de yeniliklere uyum sağlamaktır. Yeniliklere uyum sağlamayı ilerleyen yaş ile ilişkilendiren katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

“... Biraz yaş olaylarında yenilikleri uyum sağlaması biraz zor oluyor. Fark olarak bu ama uyum sağlasak daha iyi bence. Çünkü bilgiler daha güzel alınıyor onlardan.” (K2, 65, Kadın, Öğretmen)

“Fark şöyle: Bizim algılamamızla onların algılaması bir değil. Ben icabında bir şeyi 3-4 sefer anlattığımda anlayıp kabullenirim. Ama gençler, örneğin torunlarım, bir kere anlatsam hemen öğrenip ezberliyorlar. Aramızdaki fark bu. Neden? Çünkü bu, gençlik ve ihtiyarlık farkı.” (K11, 75, Erkek, İşçi)

Ekran bağımlılığının okuma alışkanlığı ve bazı öğrenme durumlarının önüne geçtiğini savunan katılımcıların fikirleri aşağıdaki gibidir:

“Bizim çağımızda biz çok okurduk. Şimdi ki gençlik ben görüyorum çok okumuyor. Daha çok şeye takılıyor işte; telefondur, internettir, bilgisayardır, bilgisayarda oyunlardır... Ben devamlı okurdum mesela. Akşam olunca televizyon varken bile biz akşam gece 11’e kadar mesela 9’da başladık. Eskiden siyasi kitaplar vardı, romanlar vardı. Okurduk, okumadan yatmazdık. Şimdi bakıyorum benim çocukları dâhil, karşılarında ekran... Ekran bağımlısı oldular. Küçük çocuklar bilgisayar olmasa bile bu sefer de televizyon. Şimdi ki çocuklar ekran bağımlısı oldu yani. Yetersiz görüyorum okuma yönünden çocukları. Yeni nesil Z kuşağını okuma yönünden yetersiz görüyorum. Yani onlar okuma deyince benim aklıma ders kitapları gelmiyor. Zaten onu mecbur okuyor sınıfı geçmek ve için not almak için. Okuma not almak için yapılan bir faaliyet değil ki!” (K7, 69, Erkek, Öğretmen)

“Çok fark var. Biz; okuyarak, yaşayarak, yazarak, çizerek öğrendik. Şimdiki kuşak sadece ekrana bakarak, izleyerek öğrenmeye çalışıyor. Yani ben öğretmenlik yaptığım için biliyorum; şimdiki öğrencilerin dikkatinin ancak 5 dakika çekebiliyorsunuz. O 5 dakikadan sonra bir şeyler anlattığınız zaman, çocuk dinlemek istemiyor. Çünkü niye? Elinde telefona ve ekrana alışmış. Yani önünde sürekli bir şeylerin akmasını istiyor şu anda genç. Sürekli bir şey anlattığımız zaman, anlattığınızın çoğu boşa gidiyor.” (K12, 69, Erkek, Öğretmen)

Katılımcılardan K16 genç kuşaklardan hem lehine hem de aleyhine olarak nitelendirilebilecek farkları aşağıdaki gibi dile getirmiştir:

“Fark var. Yeni kuşağın eğitimi çok iyi; onlar daha iyi eğitim alıyorlar. Ama biz de kendimizi yetiştirmeye çalışıyoruz. Sorumsuz olabiliyorlar bir de yeni kuşak.” (K16, 77, Kadın, Öğretmen)

Tablo 4.5.1 incelendiğinde yalnızca bir katılımcı küçük ve büyük kuşakların öğrenme durumları arasında birbirlerinden farkları olmadığını savunmuştur. Kişinin içinden gelen istek doğrultusunda öğrenme sürecinin şekillendiğini vurgulayan K8’in görüşü şu şekildedir:

“O kişiden kişiye değişebiliyor. Sizin kuşak, bizim kuşak diye düşünmüyorum. Sizin kuşakta da düzgün eğitenler var, bizim kuşaktaki gibi. Bizde de vardı, boş gidip gelen deyim artık. Ben kuşak farkı olarak görmüyorum; kişinin kendi içinden diye düşünüyorum. Eğitim öğretim şart; içten gelen istekle doğru orantılı.” (K8, 68, Kadın, Mühendis)

4.6 Baby Boomers Kuşağının Öğrenme Sürecinde Ortam Tercihlerine İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan Baby Boomers kuşağındaki bireylerin öğrenme sürecinde ortam tercihlerine ilişkin görüşlerini almak için *“Kuşaklararası Öğrenme; ev, okul, iş ve çevrede gerçekleşmektedir. Siz hangi ortam veya ortamları tercih ediyorsunuz? Bu ortam ve ortamları tercih etmeniz sebebi nedir?”* sorusu yöneltilmiştir. Araştırmaya katılan Baby Boomers kuşağındaki bireylerin öğrenme sürecindeki ortam tercihlerine ilişkin görüşleri üç kategoride incelenmiştir. Kategori ve kodlara ilişkin bulgular Tablo 4.6.1’de gösterilmiştir.

Tablo 4.6.1: Baby Boomers kuşağının öğrenme sürecindeki ortam tercihlerine ilişkin bulgular

Kategori	Kod	Katılımcı
Ev	Değerinin bilinmesi	K1
	Sessiz ve sakin olması	K13
Eğitim ve yaşam merkezleri	Sosyalleşme	K2
	Sunulan imkânlar	K8
	Birlikte öğrenme	K11

Tablo 4.6.1: (devam ediyor)

Sosyal ortam	Sağlıklı ve mutlu hissetme	K4
	Arkadaşlığın olması	K10
	Samimi olması	K15
	Gençlerin olması	K16
Tüm ortamlar	Çeşitli faydalar	K3, K6, K7, K9, K12, K14
	Sessizliğin yeterli olması	K5

Tablo 4.6.1 incelendiğinde Baby Boomers kuşağının kuşaklararası öğrenmedeki ortam tercihlerinden en az tercih edilenin ev ortamı olduğu görülmektedir. Ev ortamını tercih eden katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Şimdi, evde, sizin de evinizde öyle, benim evimde de kimin sözü geçiyor? Genelde annelerin sözü geçer, değil mi? Yani ev imkânı daha farklı. Ama ben öğretmenim. Sınıfımda da benim sözüm geçiyordu. Ve yanlış yapmayarak çalışarak hep güzel şeyler öğretmeye çalıştım. Ev imkânı farklı... Ama hiç tanımadığınız bir ortamda ne sen beni tanıyorsun ne de ben seni tanıyorum. Ne ben senin değerini bilebilirim ne de sen benim değerimi bilebilirsin. Değerimin bilindiği yerde olmak isterim.” (K1, 70, Kadın, Öğretmen)

“Ben sessizliği ve sakinliği seven bir insanım. Böyle sessiz, sakin bir ortamda çalışacaksın. Kendine odaklayabilirsen öğrenmen daha iyi olur. Ben genelde işte evde... Genelde öğrenmek için bazen okumak için kütüphaneyi kullanır mıyım? Kullanmam. Çok zaman gitmek için imkânım artık bu saatten sonra yok. Değişik alanlar da isterim. Mesela konferansları severim. İmkânım olduğunda gitmeye çalışırım. Yani böyle öğrenmeyi seviyorum. Ama ev her zaman benim için bir numara.” (K13, 68, Erkek, Öğretmen)

Öğrenme sürecindeki ortamlardan biri olan okul, Baby Boomers kuşağı ile yapılan bu çalışma sonucunda kategoriler içinde eğitim ve yaşam merkezleri olarak gösterilmiştir. Bunun sebebi ilerleyen yaş ile birlikte yaşlı bireylerin artık okul olarak benimsediği yerlerin halk eğitim merkezleri veya sağlıklı yaşam merkezleri olduğu görülmüştür. Öğrenme sürecinde eğitim ve yaşam merkezlerini tercih eden bazı katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

“Şu an için ben kalabalık ortamları seviyorum. Sosyalleşmek açısından. Biliyorsunuz, biz artık böyle kendi içimize kapandık. Biraz yaşın verdiği herhâlde bir etken mi deyim ya da toplumun insanlara karşı verdiği değerler açısından mı? Eve kapanıyoruz. Karşı komşu karşısındaki ‘günaydın’ demeyi bile esirgiliyor. Yani bilemiyorum. Eskiden bir mahallede herkes birbirini tanırdı. Komşuluk vardı, arkadaşlık vardı. Biz sosyal ortamı sağlamaya çalışıyoruz. Aktif Yaş Alma Merkezi yüzünden ben bu yaz Antalya’ya bile gitmedim. Gördüm oradaki ortamın çok güzel olduğunu, eşimi de razı ettim ve burada kaldık. Çok mutluyum.” (K2, 65, Kadın, Öğretmen)

“Emekli oluncaya kadar birçok eğitim kurumu olarak ilkokul, ortaokul, lise, üniversite... Daha sonra iş hayatı boyunca, daha başarılı olduğunu düşündüğümüz kişilerden bilgi alarak eğitimimizi ilerlettik. Emekli olduktan sonra da sosyal çevreler var; Halk Eğitim Merkezi, Aktif Yaş Alma Merkezi gibi buralara gidiyoruz. Oturduğum çevrede bize sağlanan imkânlardan faydalanıyoruz. Daha başka yerlere gitme şansımız yok. Bunun da tercihi belki biraz daha bir şeyler öğreniriz, çevre ediniriz. Arkadaş çevresi, gezme-dolaşma... Sosyal faaliyetleri artırma amacıyla katılıyorum ben.” (K8, 68, Kadın, Mühendis)

“Kitapla veya bilgisayarla olmayan şey bilgidir. Öğrenmek istediğin konu üzerinde bilgi veren bir topluluk varsa, ben o topluluğa katılırım. Oradan öğrenmek isterim, yani. Herkesle beraber orada bir şeyler öğrenmek isterim. O hocanın daha sıcak öğretmesi de çok önemli. Az önce bahsettiğim gibi, bir şeyleri dikte etmeyecek. Her ağzından çıkanı daha kolay kabullenirim. Kendim çelişkiye düşmeden onu toplulukta dinlerim. Ancak, çelişkiye düşersem sinirlenir ve giderim. Toplulukta, çevrede genel bilgi dağıtılıyorsa, ben oraya giderim.” (K11, 75, Erkek, İşçi)

Kuşaklararası öğrenmede yine ön plana çıkan ortamlardan iş ve çevre, , Baby Boomers kuşağı ile yapılan bu çalışma sonucunda kategoriler içinde sosyal ortamlar olarak gösterilmiştir. Bunun sebebi ise ileri yaştaki bireylerin ev ve okul dışındaki ortamları bir sosyalleşme aracı olarak benimsemesidir. Sosyal ortamları tercih eden ve bu sosyal ortamları neden tercih ettiğini açıklayan bazı katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

“Kuşaklararası öğrenme; ev, okul, iş ve çevrede etkileşimli olduğumuz kişilerle bizim öğrenme kaynaklarımız olmaktadır. Benim en çok evde öğrenme kaynaklarım var; kitap, gazete gibi. Onun dışında sosyal ortamları sevdiğim için çeşitli sosyal aktiviteler de benim

öğrenmemi ve sağlığını ya da mutlu olmamı etkileyen öğrenme ortamları sayılabilir. Dolayısıyla bu tip ortamları seviyorum. Topluluklarla birlikte hareket etmeyi seviyorum. Bu yüzden benim için önemli bir kaynak olduğunu biliyorum.” (K4, 69, Erkek, Öğretmen)

“Genelde kendi ortamlarımda arkadaşlarımla devamlı buluşarak, sessiz ve gürültü olmayan ortamlarda ciddi bilgi alışverişi yapmaya çalışıyoruz. Onlardan bilgi alıyorum, onlara bilgi veriyorum ve o şekilde devam ediyoruz.” (K10, 70, Erkek, İşçi)

“Kültürlü bir insanla oturup sessiz bir ortamda, küçük veya büyük olması hiç önemli değil. Dışarıda, parkta, pastanede oturup sessiz ortamlarda, samimiyet çerçevesinde onlardan öğrenmeyi tercih ediyorum. Ev de olabilir mesela ama dışarıda olmayı yeğliyorum. Bana verilecek bilgilerin çok değerli olması gerek.” (K15, 68, Kadın, Ev Hanımı)

Aynı zamanda sosyal ortamlarda bulunan genç sayısının fazlalığına dikkat çeken ve onlardan öğrenebileceği çok şey olduğunu vurgulayan K16:

“Valla evde de öğreniyorum. Ama daha çok çevrede, okulda veya sosyal toplumlarda öğrenmek daha önemli benim için. Orada danışabileceğim, orada öğrenebileceğim gençler var. Daha çok çevreden de öğreniyorum. Daha fazla bilgiler öğrenebiliyorum.” (K16, 77, Kadın, Öğretmen)

Tablo 4.6.1 incelendiğinde kuşaklararası öğrenme ortamlarından; ev, okul, iş ve çevrenin hepsini de tercih eden toplamda yedi katılımcı olduğu görülmektedir. Katılımcılardan alınan görüşler neticesinde hepsinin ortak noktasının bütün bu ortamların çeşitli faydaları olduğunu söylemeleridir. Katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Öğrenmenin yaşı yoktur. Evde, okulda, işyerinde ve çevrede öğrenilir. Tırnak kesmenin, gece tırnak kesmenin günah olduğunu evde öğreniyorsun, ama bunun vücudun tırnağı eritemediğini öğretmen sana okulda anlatıyor. Eskiden günah yoluyla bazı şeyleri yasaklamışlar, ama bugün bilim yoluyla neye neden olduğunu biliyoruz. Kuran’ın Türkçe’sini okuyoruz, ne demek istediğini anlıyoruz. Onun için okulda da oluyor, iş yerinde de etikliği öğreniyorsun. Ast üst ilişkisini orada öğreniyorsun. Ama şu an o yok. Bizim dönemimizdeki ast üst ilişkisi yok. Çevrede sürekli öğrenme halindeyiz. Bir yaya geçidinden

geçmeyi bile öğrenmek ayrı. Yani bunlar hep çevrede olan şeyler. Bu saydığın her yerde kuşaklararası öğrenme devam ediyor.” (K3, 69, Kadın, Öğretmen)

“Öğrenme için herhangi bir ortama gerek yok. Her türlü ortamda farklı farklı şeyler öğreniyorum. Sınırım yok.” (K6, 65, Kadın, Gazeteci)

“Bu ortamların hepsinde farklı bilgiler elde etme imkânımız oluyor. Ama akademik, teknik olarak güncel veya basit bilgiler olarak. Bilgiye dayanıyor yani bu şekilde. Her ortamdan farklı şeyler öğreniyorum.” (K9, 74, Kadın, Ev Hanımı)

“İlk eğitim evde başlar zaten. Daha sonra okul, daha sonra sosyal hayat. Bu işyeri olabilir, arkadaş ortamı olabilir. Birkaç kategoriye ayırmak gerekirse, her birinin ayrı bir yeri vardır. İş yerindeyse, işle ilgili kendini daha ilerletmek için o işi bilenden işi öğrenirsin. Evde zaten temel aileden aldığı bir eğitim var. Okulda da okulla ilgili eğitim vardır. Yani birkaç kategoriye ayrılabilir ve hepsinin bana yararı dokunmuştur.” (K14, 72, Erkek, Memur)

Öğrenme sürecinde sessiz ortamın kendisi için yeterli olduğunu, diğer türlü hangi ortam olursa olsun kendisi için fark etmediğini söyleyen K5 şu şekilde görüşünü belirtmiştir:

“Belli bir ortam yok tabii. Öğrenme ve öğretme olayı daha çok baş başa olsun. Ne bileyim, sessiz bir ortamda olsun. Karşımdakinin sorduğu soruyu anlamak isterim. Artık bizde algılama zorluğu da olabilir bundan sonra. Yani sessiz bir ortam olmasını tercih ederim, gerisi önemli değil.” (K5, 67, Erkek, İşçi)

4.7 Baby Boomers Kuşağının Öğrenme Sürecinde Kuşak Tercihlerine İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan Baby Boomers kuşağındaki bireylerin öğrenme sürecinde kuşak tercihlerine ilişkin görüşlerini almak için “Bir şeyler öğrenmek istediğinizde kendinizden büyük bir kuşağa mı yoksa daha küçük bir kuşağa mı başvurursunuz? Neden?” sorusu yöneltilmiştir. Araştırmaya katılan Baby Boomers kuşağındaki bireylerin öğrenme sürecindeki kaynak tercihlerine ilişkin görüşleri üç farklı kategori olarak belirlenmiştir. Kategori ve kodlara ilişkin bulgular Tablo 4.7.1’de gösterilmiştir.

Tablo 4.7.1: Baby Boomers kuşağının öğrenme sürecindeki kuşak tercihlerine ilişkin bulgular

Kategori	Kod	Katılımcı
Büyük kuşaktan öğrenme	Tecrübenin olması	K12
	Kuşak çatışması	K12
Küçük kuşaktan öğrenme	Büyük kuşağın sayısının az olması	K8
	Bilgisizlik	K8
	Büyük kuşağın hastalıkları	K11
	Teknoloji bilgisi	K16
	Eğitim farkı	K16
Büyük ve küçük kuşaktan öğrenme	Tecrübenin olması	K1, K2, K3, K6, K7, K9
	Gençlerin bilgisi	K1, K2, K7 K9
	İnternet	K1, K6
	Mutluluk hissi	K4
	Bilginin önemi	K5, K10, K14
	Değişkenlik göstermesi	K13
	Bilginin güvenilirliği	K15

Tablo 4.7.1. incelendiğinde her iki kuşaktan öğrenmeyi tercih eden katılımcıların çoğunlukta olduğu görülmektedir. Bu tercihe dikkat çeken toplamda on iki katılımcı olmuştur. Katılımcılar genellikle bu tercihin sebebi olarak büyüklerin tecrübesinden ve gençlerin bilgisinden bahsetmişlerdir. Katılımcıların bazılarının görüşleri aşağıda belirtilmiştir:

“Valla bunun ikisi de olabilir. Tecrübeye dayanıyorsa büyükten ama yeni yeni her şey çıkıyor. Mesela biz internette çok zayıfız. Bize hocalarımız mesela kurslar açtı. Telefon kursları... Yani şimdiki çocuklar, 3 yaşındakiler bile biliyor bunları artık. Biz yeni yeni öğreniyoruz. Her iki kuşağa da ihtiyaç var. Büyüklerin tecrübelerinden, gençlerin de bilgilerinden faydalanmamız lazım.” (K1, 70, Kadın, Öğretmen)

“Bazen büyüklerden tecrübeli olan insanların tecrübelerinden faydalaniyorum. Ama gençlerin bilgisinden de faydalaniyorum. Çünkü onlar daha çok gelişime açık olduğu için. Örneğin, bizim çocukluk zamanımızda cep telefonlarımız yoktu. Biz yeni yeni öğreniyoruz. Bilgisayar da öyleydi. Ama gençlerden öğrenince, onlar da büyük mutluluk duyuyorlar. ‘Babaanneme öğrettim ben bunu’ diyorlar. Seviniyorlar. Ben de onları alabilirsem daha çok seviniyorum. Mesela onlar bana evlerinde bir şeyler yazıyorlar. Onları hemen kopyalayıp

yapıştırıp gönderebiliyorum. Yani bu tür iletişimler güzel oluyor.” (K2, 65, Kadın, Öğretmen)

“İkisine de başvururum. Büyüklerden tecrübe, küçüklerden yani gençlerden deyim, gençlerden daha geniş bir görüş açısı alıyorum ama bu herkes için geçerli değil. Belirli bir seviyeye gelmiş olan gençleri tercih ediyorum. Eğitimi ve seviyesi çok önemli.” (K3, 69, Kadın, Öğretmen)

“Öğrenmek istediğim şeye bağlı. Eski tarihle ilgili bir şeyse, mesela ben daha çok eski kuşağa başvururum. Ama teknoloji ile ilgili bir konuysa, gençlerin bilebileceği bir şeyse, onu da gençlerden öğrenmeyi yeğlerim.” (K7, 69, Erkek, Öğretmen)

“Ben her ikisini de tercih ediyorum. Işık Ablam var, 93 yaşında. Çok bilgili bir kadın. Onun her şeyini dinlemek, deneyimlerinden faydalanmak istiyorum. Gençlerden de faydalanmak istiyorum çünkü bizim erişemediğimiz şeylere erişiyorlar. Dinliyorum, kendime göre yorum yapıyorum, kendime göre olanı alıyorum. Her iki jenerasyonu da dinlemeyi tercih ediyorum çünkü büyükler çok az kaldı. O kalanları da yakalayıp faydalanmak gerekiyor.” (K9, 74, Kadın, Ev Hanımı)

Baby Boomers kuşağı bazı katılımcılarının öğrenme sürecinde büyük kuşaklardan veya küçük kuşaklardan öğrenmenin hiçbir farkı olmadığını, önemli olanın bilgi olduğunu vurguladığı görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Hiç fark etmez, büyük küçük... Önemli olan fikirlerin ve bilgilerin beni aydınlatması. Yani küçük olmuş, büyük olmuş hiç fark etmiyor benim için. Ama önemli olan bilginin tarzı ve güncel olması. Beni aydınlatmaları önemli olan.” (K10, 70, Erkek, İşçi)

“Bunda büyük küçük aramam ben. Kim biliyorsa, kim daha yakınsa, hangisiyle daha iyi anlaşabiliyorsam, onunla görüşmeyi daha yeğlerim. Yani bu büyük de olabilir, küçük de olabilir. Büyük küçük ayırt etmem. Bilgi kimdeyse ona giderim. Kimden neyi öğrenebiliyorsam, saygı çerçevesinde ona ben açıklamasam da içimde ona karşı sevgim ve saygım da olur. Ona da o şekilde davranırım. Yani büyüğü küçüğü yok öğrenmenin.” (K14, 72, Erkek, Memur)

Öğrenme sürecinde bilgi alışverişi sürecindeki kuşak tercihlerinin; zamana, mekâna ve kişiye göre değişkenlik gösterdiğini belirten K13'ün görüşleri şu şekildedir:

“Şimdi bu durum ve zamana göre değişir. İlk zamanlarda, mesela bir şeyi öğrenmek istediğimde, şu andaki zamanda; kendi akranlarım. Eğer teknolojiyle ilgiliyse bunu daha yeni nesilden öğrenmek isterim. Çünkü yeni nesil şu andaki teknolojiyi iyi kullandığı için, sosyal medyayı iyi kullandığı için ve bilgileri de iyi olduğu için onlardan bazı şeyleri öğrenmek isterim. Ancak mesela benim bir öğretmen olarak hep şunu ön planda tuttum: Benden önceki öğretmen arkadaşlarım nasıl yöntemler kullanmış, nasıl davranışlarda bulunmuş, nasıl hareketlerde bulunmuş, eğitim öğretim için nasıl planlar yapmışlar, hep onlardan dinledim, hep onları dinledim, onların planlarını inceledim, defterlerini anladım, inceledim. Hep o şekilde derse girdim. Büyük kuşağı, yani kendim o zaman genç kuşak olduğum için kendimden büyüklere hep başvurdum. Çünkü onlar bilgili, tecrübeli. Şimdi okullar bazında da bazı şeyler farklı. Yani geçmişten günümüze bakarsak okullar bazında bazı şeyler farklı. Önceden bazı okullar varmış da oradan, yani bizden önceki kuşaklarda, oradan çıkan öğretmenler bir köyün her şeyiymiş. Ama bu zamana kalktı şimdi. Ha, şimdi gençlikten de alacağımız bilgiler vardır, yaşlı taraftan da alacağımız bilgiler vardır. Her ikisi de vardır. Duruma göre, zamana göre, kişiye göre ve konuya göre değişir.” (K13, 68, Erkek, Öğretmen)

Öğreneceği bilgiyi aktaran kişinin mensup olduğu kuşaktan çok verdiği bilginin güvenilirliğine dikkat çeken K15'in görüşleri ise şu şekildedir:

“... Akıllı insan her zaman akıllıdır ve öğretir. Onun bilgisine ve bana aktaracağı bilgilere güvendiysen, küçük veya büyük olması hiç önemli değil. Bizden küçükler bize çok şey öğretebiliyor. Atalarımız ne demiş? ‘Akıl yaşta değil baştadır’ demiş. O yüzden küçük veya büyük olması hiç önemli değil. İlla ki düzgün ve doğru dürüst bir şekilde bilgisine güvendiğim konularda doğru cevap vermesi önemlidir.” (K15, 68, Kadın, Ev Hanımı)

Tablo 4.7.1 incelendiğinde bir şeyler öğrenmek istenildiğinde kendisinden kuşakça küçük kişilere başvuran katılımcı sayısı ise üçte sınırlı kaldığı görülmektedir. Bu katılımcıların görüşleri aşağıda belirtilmiştir:

“Valla büyük kuşak pek kaldı diyemeyeceğim. Benden büyük kuşak kalmadı. Küçük kuşaklara da internet ve telefon gibi konularda sorun yaşadığımda, bu nasıl olacak veya alışveriş gibi durumlarda küçük kuşaklardan faydalaniyorum. Büyüklerde zaten bilen yok. Başka türlü de Google’a bakıyorum, oradan yararlanıp öğrenip yapmaya çalışıyorum.” (K8, 68, Kadın, Mühendis)

“Yaşım 75 olduğu için daha büyüklerin zaten yarısı gitti, yarısı da kafayı yedi, bunadı. Onlardan artık öğrenecek bir şey kalmamış. Zaten çoğu da camide. Onlar fazla bir şey bilmezler. Ben genç kuşağa dönerim. Yani genç kuşak yeni bilgi sahibi, genç beyin... Her şey kafada sabittir.” (K11, 75, Erkek, İşçi)

“Kendimden küçük kuşaklara başvuruyorum. Çünkü onlar teknolojiyi çok iyi biliyorlar. Onlardan öğrenmeye çalışıyorum zorlandığım zamanlarda. Onlar da güzel öğretiyorlar. Fikirleri çok çeşitli onların. Teknolojileri çok çeşitli. Onlar bizden daha iyi eğitilmişler. Onun için onlardan öğrenmeye gayret ediyorum.” (K16, 77, Kadın, Öğretmen)

Tablo 4.7.1 incelendiğinde kendisinden kuşakça büyük kişilerden öğrenmeyi tercih eden yalnızca bir kişinin olduğu görülmektedir. Büyük kuşaklardan öğrenme tercihinin tecrübeye ve kuşak çatışmasına bağlayan K12’nin görüşü şu şekildedir:

“Genellikle büyük kuşağa başvuruyorum. Çünkü yaşanmışlık çok önemli. Büyük kuşak belli tecrübeler edinmiş, belli yollardan geçmiş. Küçük kuşakla zaten kuşak çatışması var. Anlaşamıyorsunuz. Onun için kendimden büyük kuşağı örnek almakta ve bir şeyler öğrenmekte fayda görüyorum.” (K12, 69, Erkek, Öğretmen)

4.8 Baby Boomers Kuşağının Kendisinden Küçük Kuşaklardan Öğrendiği Ortamlarda Beğendiği Yönlere İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan Baby Boomers kuşağındaki bireylerin kendisinden küçük kuşaklardan öğrendiği ortamlarda beğendikleri yönlere ilişkin görüşlerini almak için *“Kendinizden kuşak olarak küçük kişilerden öğrendiğiniz ortamlarda, beğendiğiniz yönler nelerdir?”* sorusu yöneltilmiştir. Araştırmaya katılan Baby Boomers kuşağındaki bireylerin kendisinden küçük kuşaklardan öğrendiği ortamlarda beğendikleri yönlere ilişkin görüşleri iki farklı kategori olarak belirlenmiştir. Kategori ve kodlara ilişkin bulgular Tablo 4.8.1’de gösterilmiştir.

Tablo 4.8.1: Baby Boomers kuşağının kendisinden küçük kuşaklardan öğrendiği ortamlarda beğendiği yönler ile ilişkin bulgular

Kategori	Kod	Katılımcı
Eğitimsel beğeniler	Eğitimli olmaları	K3, K10, K16
	Pratik olmaları	K7, K8
	Teknolojiye kolay uyum sağlamaları	K12, K16
	Yönlendirme yapmaları	K15
	Aktif olmaları	K16
Kişisel beğeniler	Özgür olmaları	K1, K2, K6, K13
	Sevgi ve saygı ortamı	K4
	Zorlayıcı olmayan tavır	K5
	Enerjik olmaları	K9, K14
	Saygılı davranma	K11

Tablo 4.8.1 incelendiğinde kendisinden daha genç kuşaklarda eğitimsel olarak beğendikleri yönleri dile getirilen katılımcılardan kendisinden genç kuşakların eğitimli olmalarını beğendiklerini ifade eden katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Beğendiğim yönleri eğitimli olanlar. Araştırıyorlar, öğrenmek için mücadele ediyorlar. Eskiye de öğreniyorlar. Bizim tecrübelerimizden bilgilerimizden de faydalanmayı istiyorlar veya tercih ediyorlar. Onları daha çok destekliyoruz. Ama ‘Allah kabul etsin’ gibi yapanları da biz de boş veriyoruz.” (K3, 69, Kadın, Öğretmen)

“Çok daha aktif oluyorlar. Teknolojiyi çok iyi kullanıyorlar. Bizden daha sabırlı değiller ama daha eğitimliler. Bunun için beğendiğim çok yönleri var. İletişimleri çok iyi. Bizim iletişimimiz biraz daha zayıfladı gibi geliyor bana. Onların iletişimleri çok daha iyi. Kuşaklar arasında bakış açıları var. Onlar bizi biraz dar görüşlü olarak görebiliyorlar. Ama biz onları daha eğitimli diye daha çok beğeniyorum ben yeni kuşağı. Yeni kuşaktan da bir şeyler öğrenmeye çalışıyorum. Yani artık onların bizim tavsiyelerimize değil, bizim onların eğitimlerinden faydalanmamıza çok ihtiyacımız var.” (K16, 77, Kadın, Öğretmen)

Genç kuşakların pratik olmalarına vurgu yapan K7’nin görüşleri şu şekildedir:

“Gençler daha pratik. Daha kısa cevaplarla, uzatmadan öğretebiliyorlar. Biz biraz daha kavramsal açılım yaparak anlatıyoruz. Onlar hemen kısa bir şekilde anlatıp geçiyor. Biz ise biraz daha derine inerek anlatmaya çalışıyoruz. Tarihi örnekler falan vererek konuya giriyoruz. Onlar daha yüzeysel anlatıyor ve belki de bizi gereksiz bilgilere boğmuyorlar.” (K7, 69, Erkek, Öğretmen)

Teknoloji, ileri yaştaki bireylerin en çok zorlandığı ama en çok da merak ettiği alanlardan biri olduğu görülmektedir. Teknoloji alanında yetkin genç kuşakları görmek Baby Boomers kuşağından bazı katılımcıları da memnun etmektedir. Teknolojiye kolay bir şekilde uyum sağlama konusunda K12’nin görüşü şu şekildedir:

“Şu andaki çocuklar teknolojiye çabuk uyum sağlıyor. Biz o teknolojinin içine doğmadığımız için kolay uyum sağlayamıyoruz. Mesela çoğu zaman torunumla yan yana geldiğimde şu nasıl olacak, bu nasıl olacak diye anlatıyor. Bir gün sonra bakıyorum kafada bir şey kalmamış. Çünkü onlar televizyona, telefona, internete doğmuşlar. Teknolojiye uyum sağlamaları çok kolay. Artık biz ona uyum sağlayamıyoruz. Çocuklardan ve gençlerden öğrendiğim, teknolojiye kolay uyum sağlamaları ve bu konuda yardımcı olmaları benim hoşuma gidiyor.” (K12, 69, Erkek, Öğretmen)

İleri yaştaki bireyler öğrenme süreçlerinde yönlendirmeye ihtiyaç duyabilmektedir. Bu yönlendirme durumu hakkında fikirlerini bildiren K15 aşağıdaki gibi konuşmuştur:

“Mesela onlardan... Akıllı telefonlardan Facebook’a girmesini bilmiyoruz, onları öğrenebiliyoruz. Bilgisayarın tuşuna basmasını öğrenebiliyoruz. Bazen onlar takır takır yabancı dil konuşuyorlar. Ben Fransızca okudum, biraz Fransızca biliyorum, işte torunumdan birazcık İngilizce’ de ‘günaydın’ ve ‘hoşça kal’ demesini öğreniyorum. Daha çok yenilikçi olmaları, bildikleri yeni taze bilgileri bize öğretmeleri... ‘Bak anneanne, dede, biz şunları öğrendik, şu şöyle, bu böyledir’ demelerini. Bizleri yönlendirmelerini çok beğeniyorum. Bilgi yatırımlarını bize aktarmalarını ayrıca...” (K15, 68, Kadın, Ev Hanımı)

Tablo 4.8.1. incelendiğinde Baby Boomers kuşağı katılımcılarının kendisinden kuşak olarak küçük kişilerden öğrendiği ortamlarda kişisel olarak beğendiği yönleri öne çıkaran toplamda dokuz katılımcı olmuştur. Bu katılımcılardan çoğunluğu gençlerin özgür olmalarını beğendiklerini dile getirmişlerdir. Katılımcıların bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Gençler açısından şöyle daha özgürler. Biz o kadar değildik mesela. İstedğimiz her şeyi yapamıyorduk. Yani daha çok böyle ailemize bağımlıydık. Şimdiki gençlerimiz kendi istedikleri işlerde çalışabiliyorlar. Veyahut ki öğrenmek istedikleri konular kendileri ile ilgili her şeyi yapabiliyorlar yani. Gençleri o bakımdan tebrik etmek istiyorum. Bazı tutucu aileler kendi olamadığı bir şeyi çocuklarına yapmak istiyorlar. Eğer o çocuk onu istemezse mutlu olamaz, çalıştığı işte de seçtiği meslekte de.” (K2, 65, Kadın, Öğretmen)

“Onlar bize göre daha aydın. Ama daha rahat ve serbestler. Bilgilerini rahat konuşabiliyorlar. Bazı şeyleri saklamıyorlar...” (K6, 65, Kadın, Gazeteci)

Sevgi ve saygı ortamını beğendiğini dile getiren K4’ün ve saygılı davranılması durumunda mutlu olduğunu belirten K11’in görüşleri sırasıyla aşağıda verilmiştir:

“... Daha çok sevgi ve saygı ortamında buluşuyoruz. Onların bana karşı davranışları, benim onlara karşı yaklaşımım etkileyici olduğu durumlarda birbirimizle güzel iletişimde bulunuyoruz. Dolayısıyla küçük kuşaklarla sohbet etmek, onlardan bir şeyler öğrenmek benim için çok önemli...” (K4, 69, Erkek, Öğretmen)

“O genç delikanlı veya bayan veya kız eğer bana saygı duyarak karşısına alıp da anlatıyorsa, ben o zaman çok mutlu oluyorum” (K11, 75, Erkek, İşçi)

Öğrenme sürecinde bir şeylerin dikte edilmesinden hoşnut olmadığını dile getiren K5:

“Gençlerimiz saygı ve sevgi çerçevesinde bize şunu öğreteceğim diye yüklenmiyorlar. Biz artık öğrenme yetimizi kaybetmediyse soruyoruz veya şaka yollu onlardan alabileceğimiz bilgileri almaya çalışıyoruz. İlla kimse demiyor bize ‘sen şunu öğreneceksin’. Biz istersek öğreniyoruz. Bizi öğrenmeye zorlamamaları hoşuma gidiyor.” (K5, 67, Erkek, İşçi)

Genç kuşağın enerjisinin kendilerini mutlu ettiğini dile getiren katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Onların enerjisini seviyorum. Onlardan fikir almayı seviyorum. Mutlu oluyorum, yeni bilgiler öğrenmek beni mutlu ediyor. Dinlemek, öğrenmenin yaşı yok ki. Hani kaç yaşımızda

olalım, büyük veya küçük, bir şeyler öğrenmemiz gerekiyor. Kendimizi geliştirmemiz gerekiyor. Bazen büyükler bir araya geldiğimizde hastalık gibi konular konuşuyoruz. Bu hoş olabilir ama bazen sıkıcı da olabiliyor. Gençlerle olmak ise hoşumuza gidiyor; enerjileri bizi daha iyi motive ediyor.” (K9, 74, Kadın, Ev Hanımı)

“Gençlerden öğrenmeyi beğeniyorum. Onların yenilikçi olması ve enerjik olması beni öğrenmeye karşı motive ediyor. Ayrıca hala genç kuşakla iletişim kurabildiğimi de hatırlıyorum bu sayede” (K14, 72, Erkek, Memur)

4.9 Baby Boomers Kuşağının Kendisinden Küçük Kuşaklardan Öğrendiği Ortamlarda Eleştirdiği Yönlerle İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan Baby Boomers kuşağındaki bireylerin kendisinden küçük kuşaklardan öğrendiği ortamlarda eleştirdikleri yönlerle ilişkin görüşlerini almak için “*Kendinizden kuşak olarak küçük kişilerden öğrendiğiniz ortamlarda, eleştirdiğiniz yönler nelerdir?*” sorusu yöneltilmiştir. Araştırmaya katılan Baby Boomers kuşağındaki bireylerin kendisinden küçük kuşaklardan öğrendiği ortamlarda eleştirdikleri yönlerle ilişkin görüşleri iki farklı kategori olarak belirlenmiştir. Kategori ve kodlara ilişkin bulgular Tablo 4.9.1’de gösterilmiştir.

Tablo 4.9.1: Baby Boomers kuşağının kendisinden küçük kuşaklardan öğrendiği ortamlarda eleştirdiği yönlerle ilişkin bulgular

Kategori	Kod	Katılımcı
Eğitimsel eleştiriler	Eğitimsizlik	K3
	Tembellik	K3
	Sevgisizlik	K3
	Okuma alışkanlığı	K7
	Sadece ben biliyorum tavrı	K9
	Saygısızlık	K14
	Sesli ortam tercihleri	K15
	Sabırsızlık	K16
Kişisel eleştiriler	Saygısızlık	K2, K6, K10, K11, K13
	Olumlu eleştiri	K4
	Tavır ve davranışlar	K1, K5
	Doyumsuzluk	K12

Tablo 4.9.1 incelendiğinde eleştiriler yine beğeniler gibi eğitimsel eleştiriler ve kişisel eleştiriler olarak kategorilere ayrılmıştır. Eğitimsel eleştirilere bakıldığında “eğitimsizlik, tembellik, sevgisizlik, okuma alışkanlığı, sadece ben biliyorum tavrı, saygısızlık, sesli ortam tercihleri, sabırsızlık” kodları ortaya çıkmıştır. Eğitimsel eleştirilere ilişkin katılımcıların görüşleri aşağıda sunulmuştur:

“Eğitimsizlik bir, gençlerin yorgunluğu iki, isteksizlikleri ve tembellikleri en büyük şikâyetimiz. Yani 'yorgunum, yorgunum...' Şimdiki gençlere, genç öğretmenlere bakıyorum. 'Ay! Çok yorulduk,' diyorlar, 28 kişilik sınıflarda. Genç öğretmenlerden bahsediyorum, yeni mezun olmuş veya stajı bitmiş 3-5 senelikler. Biz 45 kişilik sınıflara ders anlatıyorduk. Soru hazırlama... İki sınıf yazılı yapıyorduk peş peşe. Soruları kendimiz hazırlıyorduk, her sınıf denk olsun eşit olsun diye. Şimdi bakıyorum, internetten akşam tık tık seçiveriyor 5-10 taneyi. Ondan sonra basıyorlar, yapıyorlar. Biz yazıyorduk, çiziyorduk ve yorulmuyorduk. Severecek yapıyorduk. Sevgisizlik de var, sevmek demek zaten iletişim...” (K3, 69, Kadın, Öğretmen)

Kitap okuma alışkanlığını önemli bir yerde tutan K7’nin ve bu durumun tam tersi sayılabilecek bir durum olan her şeyi ben biliyorum tavrından yakınan K9’un görüşleri sırasıyla aşağıdaki gibidir:

“Gençleri kitap okumamaları yönünde eleştiriyorum ve yetersiz görüyorum. O yetersizliği hissediyorum. Mesela okumadıkları için eski kelimeleri bilmiyorlar. Pek çok kelimeyi bilmiyorlar. Ben de bunu gördüğüm için kendime yakın hissetmediğim zamanlar oluyor. Bu konuda eksikler.” (K7, 69, Erkek, Öğretmen)

“Yani bazen çok araştırıyorlar ya, doğru bildiklerini zannediyorlar. Hâlbuki araştırdıkları bilgi doğru değil bence. Birazcık büyüklerini de dinlemeleri gerekiyor bence. Büyüklerin deneyimlerinden de faydalanmaları gerekiyor diye düşünüyorum. Çok bilen çok yanılır derler. Yani o hep biliyoruz havasındalar. Ben onu zaten biliyorum deyip kestirip atıyorlar. O hoş bir şey değil. Birazcık büyüklerini de dinlemeleri gerek diye düşünüyorum.” (K9, 74, Kadın, Ev Hanımı)

Saygısızlık kodu hem eğitimsel hem de kişisel kategorilerde karşımıza çıkmaktadır. Eğitimsel anlamda saygısızlığa eleştiri getiren K14’ün görüşü şu şekildedir:

“Öğrenmeyi beğeniyorum. Ama öğrenirken karşımdaki rencide edecek şekilde: ‘Ben sana bunu söylemedim mi?’ ‘Daha evvel de söylemiştim sen bunu anlamadın mı?’ gibi şeyler demesi beni rencide eder. Yani öğreniyorum derken karşı taraf sana saygısızlık ediyorsa veya seni rencide edecekse. O onun farkında olmayabilir. Genç ve yeni kuşak olduğu için. Belki onun algısı daha açıktır. Bizim belli yaştan sonra algımız da genç kuşağa göre aynı olmuyor. Ama bu tür çatışmalar da olmuyor değil. Öğreniyorum derken her şey güllük gülistanlık olmuyor. Karşı tarafın sana olan tutumuyla da ilgili. Eğer sana ters geliyorsa, ben öğrenmesem de kestirip attığım çok olmuştur.” (K14, 72, Erkek, Memur)

Kendisinden genç kuşaklardan öğrendiği ortamlarda sesten rahatsız olduğunu belirten K15’in ilerleyen yaşı gereği hem sesten rahatsız olduğunu hem de bu durumun adaptasyonunu olumsuz yönde etkilediğini görüşlerinde şu şekilde belirtmiştir:

“Sesli bir yerde bana anlatırsa, ‘Oğlum, kızım şunun sesini birazcık kısar mısın? Duyamıyorum’ derim. Müzik çalarsa veya sesli bir ortam olursa yaşıma gereği bazı şeyleri kavrayamam ve zorluk çekerim. Onun için de bana yaklaşması daha mütevazı ve benim anlayabileceğim bir şekilde, sessiz ve sakin ortamda anlatırsa o zaman beğenirim. Çoğunda kulağında müzik takılı, hem bana anlatıyor hem müzik dinliyor. Bana anlatacak kişinin adapte olması, beni aydınlatması ve tatmin edici cevap vermesi lazım. Ama onun kulağındaki müziğe veya sesli ortama dikkat etmezse, ben onun anlattıklarını anlayamam.” (K15, 68, Kadın, Ev Hanımı)

Öğrenme ortamlarında genç kuşakların sabırsızlığına dikkat çeken K16, ileri yaşı getirmiş olduğu kavrama güçlüğüne değinerek kavrama güçlüğü de genç kuşakların sabırsızlığı ile birleştiğinde öğrenmeyi olumsuz şekilde etkilediğini aşağıdaki görüşleriyle belirtmiştir:

“Biraz sabırsız oluyorlar. Bize öğretirken çok çabuk kavramamızı istiyorlar, ama bunu yapamıyoruz. Sabırsız olmaları yoruyor beni. Biz öğretmenken çocuklara anlamadıkları şeyleri bir iki kere tekrar edip anlatırdık, ama onlar çok çabuk öğrenmemizi istiyorlar. Biz de kuşak olarak biraz daha teknolojiyi az anlıyoruz. Teknoloji konusunda öğrenmem gereken şeyler var ve internetle ilgili zorluk yaşıyorum. Bu yüzden sabırsızlıklarını eleştiriyorum, yoksa saygısız olduklarını düşünmüyorum.” (K16, 77, Kadın, Öğretmen)

Tablo 4.9.1 incelendiğinde kişisel eleştirilere bakıldığında en çok eleştiride bulunan konu saygısızlık olmuştur. Katılımcıların bazılarının saygısızlık konusundaki görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Ben saygı istiyorum mesela karşımdaki insandan. Bazen böyle rastladığımız oluyor. Çok zaman değil de binde bir çıkıyor içinden. Vücut diliyle olsun veyahut telaffuz şekliyle olsun kaba şeyler oluyor. Onları pek hoş karşılamıyorum.” (K2, 65, Kadın, Öğretmen)

“Saygı duymuyorsa, kendisi dikte ediyorsa, bakışıyla bile ‘niye anlamadın’ gibilerinden bakıyorsa, o zaten beni üzüyor. Ben istiyorum ki, ben bir şey sorduğum zaman bana değer verilerek bana anlatsın.” (K11, 75, Erkek, İşçi)

Olumsuz bir eleştiri yapmak yerine eleştiri yapmanın olumlu taraflarına bakmayı tercih eden ve eleştirilerin olumlu eleştiriler olmasının farklılığı arttıracaklarını bunun da çeşitli faydalar sağlayacağını düşünen K4’ün görüşleri şu şekildedir:

“Evet, yani şimdi öğrenmede eleştiriler olabilir. Eleştirisiz ortam, her şeyi kabul etmek anlamına gelir. Mutlaka öğrenmede eleştiri olmalıdır; dolayısıyla küçük kişilerle öğrenme ortamında, kendi bilgimizi öğrendiğimiz durumlarda farklılıklar olur. Dolayısıyla ben buna olumlu yaklaşıyorum. Kişisel olarak olumlu eleştirel getiriyorum. Onun için küçük kişilerin öğrenme ortamları bizden farklı olduğu kadar, bizim de onlara destek olmamız gerektiği inancındayım.” (K4, 69, Erkek, Öğretmen)

Kendisinden genç kuşakların genellikle tavır ve davranışlarına eleştiriler getiren K5’in görüşleri şu şekildedir:

“Tavır ve davranışları bizden küçüklerin, mesela bize ters gelen hareketleri çok yapabiliyorlar. Onu söze dökmeden daha fazla üzerine gidemiyorsun. Daha fazla bir şey soramıyorsun; yani ters cevap alırım diye. Çünkü ters cevap alma ihtimalin var. Biz küçüklüğümüzde babalarımızla, dedelerimizle konuşurken derdik ki ‘ya ne kadar geri kafalı’ falan, şimdi aynı durumda biz varız.” (K5, 67, Erkek, İşçi)

Genç kuşakların doyumsuz olmasına dikkat çeken K12’nin görüşleri şu şekildedir:

“Şu anda kuşak, yeni kuşak çok sabırsız ve çok doyumsuz. Yani bir şey olacak, anında istiyor. ‘Ya arkadaş bir dur bakalım.’ Bir de doyumsuz. Bir oyuna başlıyoruz. Benim küçük torunum, 7 yaşında, ilkokul birinci sınıfa gidiyor. Bir sürü oyuncak var. ‘Dede şununla oynayalım,’ diyor, oynuyoruz. 5 dakika sonra sıkılıyor. ‘Dede şunu da oynayalım.’ Ya bunun tadını daha almadın. Yok. Bir de kendi dediğim dedik diyorlar. Hep onların istediği olacak. O istediği de olmazsa sıkıntı yaşıyoruz. Onun için şu anda yeni nesil çok sabırsız ve çok doyumsuz. Bu doyumsuzlukta da bizim de suçumuz var...” (K12, 69, Erkek, Öğretmen)

K8’in araştırma sorusuna cevap vermediği görülmektedir. Katılımcı özel sebeplerden dolayı cevap vermek istemediğini belirtmiştir.

4.10 Baby Boomers Kuşağının Öğrenme Ve Öğretme Tercihlerine İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan Baby Boomers kuşağındaki bireylerin öğretme ve öğrenme tercihlerine ilişkin görüşlerini almak için “Başkalarından öğrenmeyi mi yoksa başkalarının öğrenmelerine yardımcı olmayı mı tercih ediyorsunuz? Neden?” sorusu yöneltilmiştir. Araştırmaya katılan Baby Boomers kuşağındaki bireylerin öğrenme ve öğretme tercihlerine ilişkin görüşleri üç farklı kategori olarak belirlenmiştir. Kategori ve kodlara ilişkin bulgular Tablo 4.10.1’de gösterilmiştir.

Tablo 4.10.1: Baby Boomers kuşağının öğrenme ve öğretme tercihlerine ilişkin bulgular

Kategori	Kod	Katılımcı
Öğrenme tercihi	Saygı ve sevgi	K1
	Yaş gereği	K8
Öğretme tercihi	İhtiyaç hali	K5
	Faydalı olma hissi	K7
	Bilgiyi çoğaltma	K11
Öğrenme ve öğretme tercihi	Karşılıklı bilgi alışverişi	K2, K3, K4, K6, K9, K10, K12, K13, K15
	Karşılıklı iletişim	K4, K10, K14
	Tekrarlamak	K16

Tablo 4.10.1 incelendiğinde başkalarından öğrenme ve başkalarına öğretme arasında ayrım yapmayan her ikisini de tercih eden toplamda on bir katılımcı olduğu ve çoğunluğu oluşturduğu görülmektedir. Katılımcıların en çok bilgi alışverişi yapmanın öneminden

bahsettiği ve bu sebeple öğrenmenin ve öğretmenin birbirinden ayrılmaması gerektiğini savunduğu görülmektedir. Bilgi alışverişi ile ilgili katılımcıların bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

“Yine diyorum: Öğrenmenin yaşı yok. Öğretmenin de yaşı yok. Ne öğrenirsem, iyi bir şey öğrendiğim zaman hemen etrafıma öğretmeye çalışıyorum. Mesela, iyi bir yemek tarifi gördüm; klasik bir börek veya ne bileyim, ilgimi çeken bir şey, hemen arkadaşlarımla, çevremle paylaşıyorum. Onlar da benimle paylaşıyorlar, ben de öğrenmiş oluyorum. Yani hem öğretiyorum hem de öğreniyorum. İkisi de çok zevkli. Mesela, dışçı olan bir öğrencim bana geliyor, yazlıkta. İşte adres verdim; bana canlı konum attı. Canlı konuma tıkladım ve bir baktım, takip edebiliyorum onu oradan. O gün bugündür ben de canlı konum atıyorum herkese. Mesela, yola çıkarken. Artık kızım ve oğlum da şey yapıyor: “Niye canlı konum atmadın, takip edemiyoruz?” diyor. İşte gençlerle olmanın faydası bu. Ama gerçekten, benim mesela 20 yaşında da arkadaşım var; hiç kızım yaşındasın, bak işte torunum yaşındasın falan demiyorum. Herkes kendine özgü bir yerededir. Beş parmağın nasıl farklıysa, herkes de farklıdır. Ama 85 yaşında da arkadaşım vardır. Her türlü, herkesten bir şeyler öğrenmeye, alabildikleri kadar da öğretmeye çalışıyorum.” (K3, 69, Kadın, Öğretmen)

“Öğrenmek de güzel, öğretmek de güzel. Bilgiye kendine saklamak da hoş bir şey değil. Bilgi alışverişi yapabilmek çok güzel bir şey. Öğrenmenin zaten yaşı yok. Her yaşta bir şeyler öğrenmeye çalışmamız lazım. Yaşlanalım, paslanmayalım diyorlar ya; yaş alalım ama paslanmayalım. Bilgi alışverişi yapmak, öğrenmek, öğretmek her zaman için güzel bir şey.” (K9, 74, Kadın, Ev Hanımı)

“Bilmediğimi başkasından öğrenmenin çok güzel olduğunu biliyorum. Ben de bildiklerimi başkasına aktarmayı çok severim. Bilgi alışverişi çok güzel bir şeydir. Çünkü öğrenmenin yaşı olmaz. Bildiklerimi de öğretirim; seve seve yardımcı olurum. Bana bilmediğim bir konuyu diyelim sorarsa, ben de biliyorsam, ona detaylı bir şekilde, tatmin edici bir şekilde, anlayacağı bir şekilde anlatırım. Karşımdakinden de benim bilmediğimi anlatmasını beklerim. Yani öğrenmenin yaşı başı olmaz. Yani benim için öğretmekle öğrenmek arasında fark yok; ikisi de çok güzel...” (K15, 68, Kadın, Ev Hanımı)

Öğrenmenin ve öğretmenin karşılıklı iletişime bağlı olduğu söyleyen katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Bildiğim fikirleri aktarmayı bilmediğimi de öğrenmeyi tercih ederim. Öğrenmenin, okumanın yaşı ve zamanı yoktur. Her iki yönde de iletişimle gerçekleştiririm.” (K10, 70, Erkek, İşçi)

“Öğrenmenin yaşı başı da yok. Öğrenme de okyanus gibi; biz orada bir damlayız. Onun için öğrenmemiz gereken çok şey var. En kötü şey, zaten her şeyi biliyorum demektir. Bilmediğini bilmek, her şeyi biliyorum zannetmek, iki taraf için de sıkıntı ve sorun olur. Burada en önemlisi bilmediğini kabullenmektir. Bazı şeyleri bilebilirsin, ama bazı şeyleri de bilemezsin. Veya yabancısındır, ilk defa duyuyorsundur. İlk defa duyduğunda da bunu “eh, ilk defa duyuyorum” demezsin. Böyle bir şey de var. Ama var. Var olan her şeyi sen bilemeyebilirsin. Bilmediğini bilmek güzeldir bence. Yani, her şeyi herkes bilemez; kesin bir branşı vardır veya öyle diyelim, branşında iyidir. Eğitim denilen şey böyle bir şey zaten. Bildiğimi öğretmeye çalışırım. Bilmediklerime de itiraz etmem; bunu ben bilmiyorum, öğrenebilirim derim. Tek yönlü bakmamak gerekir. Bilmediğimin farkında olurum zaten. Onun için orada bunu öğrenmeye çalışırım. Bildiklerimi de karşıya aktarmaya çalışırım. O da ne kadar alır, onu da bilemem. Yani o da almak istemiyorsa, onu da zorlayamazsın. Bu böyle deyip de ısrarcı olduğunda da tepki alırsın; hoş olmayan şeyler oluşabilir. Öğrenme o zaman çöpe gider, yani hoş olmaz.” (K14, 72, Erkek, Memur)

Öğrenmenin ve öğretmenin tekrarlardan geçtiğini ve her ikisini de yapılması gerektiğini vurgulayan K16’nın görüşleri şu şekildedir:

“İkisini de kullanıyorum. Başkalarına eğer bildiğim bir şey varsa öğretmeye çalışırım, ama bilemediklerimi de başkalarından öğrenmeye çalışıyorum. Yani, çünkü öğrenmek için tekrarlamak lazım, okumak lazım; okuduğumuz şeyleri unutmamak için değişik değişik araştırmalar yapmamız lazım. Alıştırmalar yapmamız lazım. Ondan sonra bilemediklerimi başkalarından öğrenmekte hiçbir beis görmüyorum. Yani, kendim de eğer bilebildiğim bir şey varsa gayret ederim öğretmeye.” (K16, 77, Kadın, Öğretmen)

Tablo 4.10.1 incelendiğinde başka bir kategoride ise başkalarının öğrenmelerine yardımcı olmayı tercih eden katılımcı sayısının üç olduğu görülmektedir. İhtiyaç halinde öğretmekten mutluluk duyacağını belirten K5’in, öğrenmeyi de seven fakat insanlara faydalı olduğu

zaman daha mutlu hissettiğini belirten K7'nin ve bilginin öğretmekle çoğaldığını vurgulayan K11'in görüşleri aşağıdaki gibidir:

“İlla öğreteceğim diye bir kaidem yok. Yardım isterlerse, hani bizde o birikim varsa, onu aktarırım ve mutlu olurum yani. İlla ben şunu biliyorum, ben bunu biliyorum, size aktaracağım diye bir çabam olmadı, olmaz da zaten. Öğrenmede ihtiyaç nasıl olduysa, söylerim. Açıklayıcı cevap veririm mutlaka...” (K5, 67, Erkek, İşçi)

“Öğrenmeyi de tercih ederim ama mesleğimiz gereği öğretme olunca daha memnun oluyorum. Birisine bir şey öğretirsek, ondan memnun oluyorum. Faydalı olabildiğim için, herhangi bir şeyde faydalı olabildiğim için ben mutlu oluyorum.” (K7, 69, Erkek, Öğretmen)

“Bilmediğim konuları başkalarından öğrenmek isterim. Ama bildiğim konuyu da genç olsun yaşlı olsun, ben onu içinde tutmam; onu aktarmak isterim. Yani o bilgi kendime saklamam ben. Rahmetli bizim bir müdür vardı. Burada olaylar oldu. Gidecek... Veda yemeğinde dedi ki: “Ben köprü altındaki hamalın vergisiyle Amerika’da tahsilimi yaptım. Herkes bilgisini bir altına verecek, dağıtacak. Yani bunu içinizde saklayıp mezara götürmeyin.” Bilgi öğretilirse çoğalır. Eğer içinizde tutarsanız, sizle beraber ölür gider. O bana örnek olmuştur. Gerçi karakterimde de vardır ama o da ışık tuttu.” (K11, 75, Erkek, İşçi)

Tablo 4.10.1 incelendiğinde iki katılımcının öğrenme tercihini ön planda tuttuğu görülmektedir. Öğrenme tercihini ön planda tutan katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Biz gençliğimizde hep öğrettik, verdik hani. “Öğretmen bir mumdur” derler ya, hep eridik eridik, bir şey kalmadı bizde. Ama şimdi de biz gençlerden öğreniyoruz; çok şey öğreniyoruz gençlerden. Gençlerden ne çok şey öğrendik! Gençlerdeki saygıyı, sevgiyi gördükçe çok gurur duyuyorum vallahi. Yani biz de gençlere saygı duyuyoruz bakın. Yalnız sevgi değil, saygı duyuyoruz. Her ikisi de önemli.” (K1, 70, Kadın, Öğretmen)

“Valla, gençliğimde matematiğim iyidir. Başkalarına matematik öğretmeye gayret ederdim, yardım anlamında. Şimdi öğretme şeyim yok. Öğrenmeyi de, şimdi yaş alma merkezine gelerek, halk eğitime giderek yapıyorum. Halk eğitime gittiğimde de sıfırdan başlama değil, çok şükür. Çocukluğumda biraz ilgi duymuşum mesela, yapmışım. Dikişe gidiyorum şimdi; 15-16 yaşımdan beri annemin de yardımıyla dikiş diken biriyim. Gidiyorum ve zorluk da

çekmiyorum; diğer gelenler kadar zorlanmıyorum mesela. Ben bundan sonraki öğrenimlerimi daha öncekilerin üstüne bir şey koymak şeklinde yapıyorum. Fazla bir geliştirme yok. Yani, vaktiyle çok şükür kendimi iyi yetiştirmişim her konuda diye düşünüyorum. Böbürlenmek gibi olmasın. Şimdi şu da var: Bizim zamanımızdaki matematik ile şimdiki matematik nasıl bilmiyorum da. Şimdi matematik öğrenme şansım yok. Ama gençliğimde yeğenlerime falan, komşularıma matematik çalıştırdım. Şimdi kimse ihtiyaç duymuyor demek ki. Sonra, meslekle ilgili arkadaşların çocukları yetişirken geldiler; onlara yardımcı olmaya çalıştım. Şimdi herkes kendi başının çaresine bakıyor. Şimdi ihtiyaç duyulmuyor.” (K8, 68, Kadın, Mühendis)

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Çalışmanın bu bölümünde bulgularla ilgili tartışmalara, araştırmanın sonuçlarına ve sonuçlarına yönelik geliştirilen önerilere yer verilmiştir. Tartışma ve sonuç tek başlık altında ele alınmıştır. Öneriler kısmı ise ayrı bir başlıkta ele alınıp sunulmuştur.

5.1 Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada, Baby Boomers kuşağının öğrenme ve kuşaklararası öğrenme süreçlerindeki; kaynak tercihleri, engel durumları, cinsiyetin etkisi, tutum ve davranış etkileri, kendisinden küçük kuşaklarda gözlemlediği öğrenme farklılıkları, ortam tercihleri, öğrenme sürecindeki kuşak tercihleri, kendisinden küçük kuşaklarda beğendiği yönler, kendisinden küçük kuşaklarda eleştirdiği yönler ve son olarak öğretme veya öğrenme tercihlerine dair görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Baby Boomers kuşağının eski veya yeni kaynakları tercih etme sebeplerine ilişkin görüşleri incelendiğinde daha çok yeni nesil kaynakları, kaynağa ve bilgiye ulaşımın kolay olması sebebi ile kullanmayı tercih ettiklerine ilişkin sonuçlara ulaşılmıştır. İnternet ve sosyal medyanın yaygın kullanımı ve günlük hayata entegrasyonu birçok olumlu etkinin (hızlı ulaşım, zaman ve mekân kısıtlamalarının ortadan kalkması vb.) yanı sıra yaşam kalitesi üzerinde de olumlu bir etki yaratmıştır (Çömlekçi, 2019). Başka bir sebep ise yeni kaynakların daha güncel olması ve yeniliklere açık olmasıdır. Günümüzde eğitimin her kademesinde öğrenme ve öğretme teknolojiyle gerçekleşiyor. Bilgisayar ve bilgi teknolojileri eğitim, iş, ticaret ve sağlık gibi hayatımızın birçok alanında standartları belirlemiştir (Cepek ve Hnojl, 2005). Hayatlarının her anına teknolojiyi entegre edebileceklerini belirten çoğunluktaki katılımcıların genellikle yaşadığı problemlerin başını sağlık problemleri çekmektedir. İleri yaşta sürekli düşünülen sağlık hali öğrenme kaynak tercihlerine de yansımaktadır. Araştırmaya göre, Avrupa Birliği ülkelerindeki 65-74 yaş arası yaşlıların %81'i e-posta gönderip almak, %72'si haber okumak, %60'ı sağlık bilgileri aramak, %54'ü internet bankacılığı yapmak, %37'si video içeriği izlemek, %35'i sesli-görüntülü arama yapmak ve %34'ü Facebook ve Twitter gibi sosyal ağlara katılmak için internet kullanıyor (Eurostat, 2019). Diğer başka bir sebep olan yeni öğrenme kaynaklarından daha çok fayda sağladıklarına ilişkin sonuçlar literatürdeki başka

araştırmalarla da desteklenmektedir. İleri yaştaki insanlar, kullanıcı olmasalar bile, dijital teknolojinin bağımsızlıkları ve refahları için faydaları olabileceğinin farkındadırlar (Damodaran ve Olphert, 2015).

Araştırma sonucunda Baby Boomers kuşağının eski kaynakları kullanmaya devam eden veya eski kaynakların kullanmasını tavsiye eden katılımcı sayısı az sayıyla sınırlı kalmıştır. İleri yaştaki insanların eski alışkanlıklarından kolay vazgeçememeleri, dokunma hissiyatının kendilerini iyi hissettirdiği gibi sebepler bildirmişlerdir. İleri yaştaki bireylerin; alışkanlık ve rahatlıkları, teknolojik zorluklar yaşaması, güvenilirlik ve doğruluk ihtiyacı, görsel ve duysal tercihleri, bağımsızlık ve kontrol istekleri onları halen daha eski kaynakları kullanmaya itebilmektedir. Yaşa özgü genel özellikler olsa da, tüm insanların bireysel özelliklerine karşılık gelen farklılıkları vardır. Yaşlı insanların yaşamlarındaki dinamizm yerini durağanlığa bırakmıştır. Bu nedenle düşüncelerini, davranışlarını ve alışkanlıklarını değiştirmekte zorlanırlar ve yenilikler onlar için bazen tedirgin edici, bazen de korkutucu olur. Yaşlılıkta düşünceler genellikle "benmerkezcidir" ve bu bazen egoizm olarak da adlandırılır (Türküm, 2019). Yaşlıların dijital teknoloji kullanımı her geçen gün artsa da bu teknolojiyi gençler kadar aktif kullanamamaktadırlar. Bunun nedeni, dijital teknolojiyi kullanma ve entegre etme konusunda gençlerden farklı yeteneklere, farklı ihtiyaçlara ve farklı endişelere sahip olmalarıdır. Kuşak etkilerinin yanı sıra, dijital teknolojinin benimsenmesini veya kabul edilmesini etkileyen fiziksel, bilişsel, tutumsal ve sosyo-ekonomik faktörler de vardır. Örneğin, yaşlarına bağlı olarak, yaşlı insanlar dijital teknolojiyi ve yeni bir öğrenme sürecini kullanırken fiziksel ve zihinsel zorluklarla karşılaşabilir, teknolojinin faydalarına karşı şüpheci bir tutum sergileyebilir ve maliyet nedeniyle bir ürünü satın almayabilir (Smith, 2014).

Baby Boomers kuşağı mensubu katılımcılarından öğrenme süreçlerinde herhangi bir engelle karşılaşmayan katılımcıların, karşılaşılma ihtimali olan engeller hakkındaki görüşleri incelendiğinde sağlık problemi ön plana çıkarken; kaynak bulmakta sıkıntılar, yaşlanma durumu, öğretmenin tavırları ve gürültünün engel teşkil edebileceğine ilişkin sonuçlara ulaşılmıştır. İleri yaştaki bireyler, öğrenme kapasitelerinin azaldığını düşünerek kendilerine olan güveni yitirebilmektedirler. Öğrenme sürecine başlama ve devam etme konusunda motivasyon eksikliği de yaşanabilmektedir. Yine emekli maaşları ve sabit gelir kaynakları, öğrenme için gereken maddi kaynakları karşılamakta yetersiz kalabilmektedir. Psikolojik olarak yeni şeyler öğrenmeye açık olmayı zorlaştıran yaşlanma ile ilgili kalıplaşmış

düşünceler bulunabilir. Bu engellerin belirlenmeye çalışıldığı Tekin'in (1989) araştırmasında elde edilen bulgulara göre, eğitime katılımı; ilgisizlik ve öğrenmeye karşı olumsuz tutumlar, kalite eksikliği, ailesel etkenler, maliyet, faydasız olma, zaman engelleri, öncelikli olmama, bireysel sorunlar ve sağlık sorunları gibi durumlar belirtilmiştir. Öğrenme ve eğitim faaliyetleri açısından bakıldığında, yaşlıların öğrenemeyeceği veya eğitim faaliyetlerinin yararsız olduğu yönünde yanlış kanılar ve yanlış algılamalar bulunmaktadır. Ancak, öğrenme süreci zihinsel olarak aktif kalma ve öğrenmeyi teşvik eden uyarınları alma becerisiyle bağlantılı olduğundan, uygun koşullar yaratıldığı takdirde tüm yaşlılar öğrenme faaliyetlerine başarıyla katılabilir (Gould vd., 2011). Bu sonuçlar çalışmada elde edilen bazı sonuçlar ile paralellik göstermektedir. Bu engellerin aşılması için çeşitli stratejiler ve destek mekanizmaları geliştirilebilir.

Baby Boomers kuşağının öğrenme sürecindeki engel durumlarını yaşayan katılımcıların görüşleri incelendiğinde yine sağlık probleminin önemli bir engel teşkil ettiği sonucuna ulaşılmıştır. İleri yaştaki bireylerde görülen görme, işitme kaybı ve hareket kısıtlılıkları öğrenme süreçlerini zorlaştırabilmektedir. Kronik hastalıklar ve enerji seviyesindeki düşüklük de öğrenmeyi olumsuz yönde etkileyebilir. Literatürde yer alan bazı çalışmalarda (Komşu ve Uysal, 2021) belirtildiği gibi öğrenme sürecinde olan kişinin kendisi ve ailesiyle ilgili bir sağlık sorunu olduğunda bu durum eğitime engel teşkil ederek öğrenme sürecini sekteye uğratabilmektedir.

Baby Boomers kuşağının öğrenme sürecinde bilgi alışverişi yaptığı kişinin cinsiyetinin öğrenmede hiçbir etkisi olmadığının sonucuna bütün katılımcıların görüşleri doğrultusunda ulaşılmıştır. Öğrenmede cinsiyetin rolü, eğitim sürecinde ve bireylerin öğrenme deneyimlerinde çeşitli şekillerde kendini gösterebilmektedir. Bu çalışmada katılımcılar bilgi alışverişi yaptığı kişinin cinsiyetinden çok o kişinin; donanımlı olmasına ve en nihayetinde insan olmasına önem vermektedir. Bilginin özü doğruysa ve güvenilirse bunu aktaran kişinin cinsiyeti hiçbir önem arz etmektedir. Eğitim ve öğretim evrensel bir hak olarak teşvik edilse de, küreselleşme nedeniyle cinsiyet, sınıf ve ırkla ilgili bazı eşitsizlikler tanınmamaktadır (Jackson, 2011). Yetenek belirlemede önemli bir güncel konu toplumsal cinsiyet eşitliğidir. Çünkü kadınların eşitsizliği ulusların gelişimini yavaşlatmakta ve bazı kalkınma yaklaşımlarının yetersiz olduğunu göstermektedir (Nussbaum, 2012). Her iki cinsiyet için de eğitim seviyesi ile gelecekteki kazançlar ve yaşam standartları arasında doğrudan bir bağlantı vardır. Eğitim sistemleri (örgün ve yaygın) kimlik, statü, gelir ve daha

sağlıklı ve kaliteli bir yaşam gibi fırsatlara erişimin anahtarıdır. Dolayısıyla, eğitimde cinsiyet ayrımcılığı, bir bütün olarak toplumdaki cinsiyet eşitsizliği biçimlerinin hem nedeni hem de sonucudur (UNİCEF, 2003). Literatüre de bakıldığında eğitim ve öğretimdeki cinsiyet eşitsizliği sebepleri, araştırmaya katılan Baby Boomers kuşağı mensubu bireylerin, cinsiyeti önemli bir ayırt edici unsur olarak görmeme sebepleri ile örtüşmektedir.

Sonuç olarak, öğrenme sürecinde her bireyden, cinsiyetine bakılmaksızın, yetenekleri ve ilgi alanları konusunda maksimum düzeyde verim sağlanabilmektedir. Cinsiyet temelli önyargılar ve stereotipler, bireylerin belirli alanlara yönelmelerini veya belirli alanlardan uzak durmalarını teşvik edebilir. Öğrenme ortamlarında cinsiyet farkı gözetmeksizin çeşitliliğin olması, daha kapsayıcı ve zengin bir öğrenme deneyimi sunabilir. Cinsiyet farkı gözetmeden öğrenme süreci gerçekleştiren bireyler, daha özgüvenli ve motivasyonlu olabilirler. Dolayısıyla, öğrenme sürecinde cinsiyetin önemli olmaması; eşitlik, bireysel gelişim, toplumsal ve ekonomik kalkınma gibi birçok açıdan olumlu sonuçlar doğurur. Cinsiyetin öğrenmedeki rolünün, olumlu ve dengeli bir şekilde ele alınması, her bireyin potansiyelini en iyi şekilde ortaya koymasına yardımcı olabilir.

Baby Boomers kuşağının öğrenme sürecinde bilgi alışverişi yaptığı kişinin tutum ve davranışlarının öğrenme sürecine etkisi incelendiğinde tüm katılımcıların tutum ve davranışlardan etkilendiği görülmektedir. Bu etkiler göz önüne alındığında bazı katılımcılar olumlu etkilerden söz ederken bazı katılımcılar olumsuz etkilerden bahsetmiştir. Yani bilgi alışverişi yapılan kişinin tutum ve davranışları, Baby Boomers kuşağının öğrenme süreci üzerinde oldukça önemli bir etkiye sahiptir. Farmosa (2002), geragojinin ilkelerini sıraladığında; öğretmenlerin, disiplin veya ezberci öğrenme yerine, sıcak ve olumlu geribildirim, onay ve teşvikle katılımı teşvik etmesi gerektiğini belirtmiştir. Andragojinin öğrenmeye yönelim ilkesinde ise; yetişkinlerin, yeni bilgi, beceri ve tutumların gerçek hayatlarındaki durumları bağlamında sunulduğunda en iyi şekilde öğrenecekleri vurgulanmıştır (Kaygın, 2020). Bilgi alışverişi yapılan kişinin öğrenme ortamında sergilediği tutum ve davranışla, Baby Boomers kuşağının; öğrenme sürecine devam durumu, motivasyonu, başarısı ve duygusal gelişiminde doğrudan etkili olabilmektedir. Öğretmenler öğrenciler için rehberdir. Öğretmenlerin ilgi ve tutumları, kullandıkları yöntem ve teknikler ile yönetim becerileri, öğrenci performansı ve öğretim üzerinde doğrudan etkiye sahiptir (Erden, 2021). Öğrencilerin öğrenmesini etkileyen en önemli faktör, öğretmenlerin öğrenme ortamlarındaki tutum ve davranışlarıdır (Özdaş, 2019). Öğretmenlerin bilgi alışverişi yaptığı

ortamlarda öğrencilerine karşı tutumları öğrencilerin öğrenme başarısını etkiler. Öğretmenlerin bulunduğu ortama ve öğrencilere yönelik olumlu tutumları öğrenci başarısını artırırken, olumsuz tutumlar öğrencilerin başarısız olmasına yol açabilir (Küçükahmet, 2017). İlgili literatür incelendiğinde araştırma bulguları ile paralellik gösterdiği anlaşılmaktadır. Pozitif ve destekleyici bir tutum, öğrenen kişinin ilgisini ve katılımını arttırmaktadır. Sonuç olarak, aşağılayıcı ve küçümseyici tavırlar öğrenen kişinin özgüvenini zedelerken, kendisine olan güvenini de sarsabilmektedir. İleri yaştaki bireyler sürekli geri bildirim ve destek isteyebilir. Düzenli ve yapıcı geri bildirimler öğrenme sürecinin olumlu ilerlemesini sağlarken yetersiz veya olumsuz geri bildirim, öğrenme sürecindeki hataların anlaşılmasını ve düzeltmeleri zorlaştırabilir. Özetle, bilgi alışverişi yapılan kişinin tutum ve davranışları, öğrenme sürecinin her aşamasında kritik rol oynamaktadır.

Baby Boomers kuşağının kendisinden küçük kuşaklardan öğrenme durumları arasında fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ulaşılan sonuca göre de daha küçük kuşakların; sahip olduğu imkânlar açısından artıları olduğu, yeniliklere uyum sağlama konusundaki esneklikleri, kaynaklara ulaşımındaki avantajları, daha iyi eğitim aldıkları ve gençlik avantajları genç kuşakların lehine farklar olarak karşımıza çıkmaktadır. Literatürde genç kuşakların lehine farkları destekler nitelikte çalışmalar yapılmıştır. Yeni nesiller için internet teknolojilerinin günlük yaşamın önemli bir parçası olduğu açıktır (Somyürek, 2014). Genç kuşağın ihtiyaç duyduğu bilgiye hızlı bir şekilde ulaşabilen, aynı anda birkaç işi birden tamamlayabilen ve iletişim araçlarını diğer kuşaklara göre daha etkin kullanabilen bir kuşak olduğu ifade edilebilir. Zamanın olanaklarına hızla erişebilen ve bunları dinamik bir şekilde kullanabilen bu kuşak, içinde yaşadığı toplumsal yerleşimin geleceğe uzanan köprüsü olarak da anılmaktadır (Sarıbaş vd., 2016).

Bir de genç kuşakların aleyhine olan öğrenme durumları arasındaki farklar da göze çarpmaktadır. Bunlar; okuma alışkanlıklarının olmaması, ekrana bakma alışkanlığı ve de sorumsuz olmaları gibi durumlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Literatür ile karşılaştırıldığında elde edilen verilerin geçmiş çalışmalarla tutarlı olduğu görülmektedir. İnsanların uzun süre ekranlara maruz kalması, bazen ekransız zaman geçirmek istememelerine ve ekran karşısında durmaya karşı koyamamalarına yol açabilir ve bu durum bağımlılığa neden olabilir. Günlük hayatımızın vazgeçilmezi haline gelen teknolojik cihazlar, doğru bağlamda kullanılmadığı takdirde ekran bağımlılığına yol açabilecek bir risk barındırıyor. Bu temelde ekran bağımlılığı, uzun süre boyunca sürekli ekrana bakmayı

gerektiren cihazları kullanma ve ihtiyaç olmadığı halde bu ekranları kullanmayı bırakamama durumu olarak tanımlanabilir (Furuncu ve Öztürk, 2020). Okuma alışkanlığının kazanılması ve sürdürülmesini olumsuz etkileyen en önemli faktörlerden biri de teknolojiye bağımlılıktır. Televizyon ve bilgisayar kullanımı bu teknolojilerin en önemlileridir. Bu konuda bugüne kadar yapılan araştırmaların çoğu, toplumun önemli bir kısmının boş zamanlarının büyük bir bölümünü televizyon karşısında geçirdiğini ortaya koymuştur (Aksaçlıoğlu ve Yılmaz, 2007).

Sonuç olarak, genç kuşaklar ile Baby Boomers kuşağı arasındaki öğrenme durumları arasındaki farklar, çeşitli biyolojik, psikolojik, sosyal ve teknolojik faktörlerden kaynaklanmaktadır. Bu farkları anlamak, her iki kuşağın da öğrenme ihtiyaçlarını ve öğrenme süreçlerini en iyi şekilde desteklemeye yardımcı olabilir. Genç kuşakların beyin gelişimi halen devam ettiği için genellikle yeni bilgileri daha hızlı öğrenir ve hatırlar. Genç kuşaklar teknoloji ile iç içe büyüdükleri için dijital okuryazarlıkları genellikle daha yüksektir. Dolayısıyla, Baby Boomers kuşağındaki bireylerin zengin yaşam deneyimleri ve bilgi birikimi, yeni bilgileri anlamlandırmada ve bağlandırmada yardımcı olabilirken bu farklar her iki grup için de tatmin edici bir öğrenme deneyimi sunabilmektedir.

Kuşaklararası öğrenme sürecinin Baby Boomers kuşağı açısından; evde, eğitim ve yaşam merkezlerinde, sosyal ortamlarda veya ortam fark etmeksizin bütün ortamlarda gerçekleşebileceğine yönelik sonuçlar ortaya çıkmıştır. Her bireyin farklı ortamlarda kendini iyi hissetmesi ve öğrenmeye motive olması, Baumgartner ve arkadaşlarının (2003) yaptığı araştırmada ortaya konmuştur. Yetişkinlerin gönüllü olarak katılabilecekleri öğrenme ortamları yaratmak gerekir. Öğrenme ortamının hem fiziksel hem de psikolojik olarak rahat olması da önemlidir. Öğrenme faaliyetlerinin tamamı veya çoğu yetişkin öğrencilerle birlikte geliştirilmelidir şeklindeki çalışması ile benzerlik arz etmektedir. Fiziksel ortam, araç-gereç, ısı, ışık ve ses açısından fiziksel ortamın özelliklerini ifade eden öğrenme ortamı, öğreneni öğrenmeye yönlendirerek öğrenmeyi kolaylaştırabilir. Ayrıca farklı öğrenme stratejilerinin de kullanımını kolaylaştırabilir (Bacanlı, 2005). Öğrenme ortamı öğrenme için ne kadar elverişli olursa, öğrenen için öğrenme ortamı o kadar keyifli olur ve öğretmen için bilgiyi nitelikli bir şekilde aktarmak o kadar kolay olur (Seven ve Engin, 2008). Daha önce yapılan çalışmalar da gösteriyor ki öğrenme ortamı için herhangi bir sınır ve kural konulamaz. Çünkü öğrenme kişinin kendini iyi hissettiği her ortamda gerçekleşebilmektedir.

Baby Boomers kuşağının tercih ettiği öğrenme ortamları, genellikle onların ihtiyaçlarına, öğrenme stillerine ve yaşam tarzlarına uygun olarak şekillenmiştir. Toplum Merkezleri ve Halk Eğitim Merkezleri, onlar için çeşitli kurslar ve eğitim programları sunar. Bu merkezler genellikle yerel topluluklarla iç içedir ve sosyal etkileşim fırsatı sağlar. Sosyal gruplar, ileri yaştaki bireylerin ortak ilgi alanları etrafında bir araya gelerek bilgi ve deneyim paylaşımlarını sağlar. Sağlık ve zindelik programları, bireyi hem bedensel hem fiziksel olarak desteklerken aynı zamanda kronik hastalık yönetimi gibi konularda eğitimler, ileri yaştakilerin sağlık bilgilerini arttırır. Evde öğrenmeyi tercih etmeleri ise genellikle; fiziksel rahatlık ve güvenlik, esneklik, aile desteği, ekonomik sebepler ve rutinden kopmamak olduğu söylenebilir. Bu sebepler de ileri yaştaki bireylerin evde öğrenmeyi tercih etmelerinde önemli rol oynar. Çünkü evde öğrenme, ileri yaştaki bireylerin ihtiyaçlarına ve yaşam tarzlarına daha uygun, esnek ve erişebilir bir seçenek sunabilmektedir. Sonuç olarak her öğrenme ortamı, farklı avantajlar sunar ve öğrenenlerin bireysel ihtiyaçlarına ve hedeflerine göre daha uygun olabilir. Farklı ortamlar birleştirilerek veya kişisel tercihlere göre seçim yapılarak, öğrenme sürecini daha etkili ve tatmin edici hale getirmek mümkündür.

Baby Boomers kuşağının bir şeyler öğrenmek istediğinde kendisinden büyük veya kendisinden küçük kuşaklara danışmakta hiçbir sakınca görmedikleri, katılımcıların yoğun olarak her iki kuşağa da başvurabilecekleri sonucuna ulaşılmıştır. Görece yaşlı kuşak, bir şeyler öğrenmek istediğinde başvuracağı kişiler veya kaynaklar, öğrenmek istedikleri konuya, mevcut kaynaklara ve kişisel tercihlerine bağlı olarak değişiklik gösterebilmektedir. Genel olarak, ileri yaştaki bireylerin bilgi veya rehberlik arayışında başvurabileceği kaynaklar ve kişilerin yaşlarına göre farklı avantajları ve dezavantajları olabilir. Yapılan bir başka araştırmada bu sonuçla örtüşen Kılınç (2017), öğrenenler arasında çeşitli farklılıklar olduğu ve bunların öğrenme ortamının en önemli unsurları olduğu ifade edilebileceğini açıklamıştır. Öğrenme ortamlarının amacının bu farklılıkların öneminin farkına varılması ve öğrenenlerin özellikleri ile öğrenme ortamında istenilen hedeflere ulaşılması olduğu söylenebilir. Farklı fiziksel özelliklere sahip öğrenenlerin aynı zamanda farklı bireysel özelliklere sahip olduğu gerçeğinin dikkate alınması, öğrenme ortamlarının verimliliğini arttırmak için oldukça önemli görülmektedir görüşünü dile getirmiştir. Her kuşaktan insan farklı değerlere ve bakış açılara sahiptir. Bu farklılıklar bireylerin yaşamlarına da yansır. Bu durumda kuşaklar arasındaki farklılıkları bilmek gerekir (Atak, 2016). Bu farkların öğrenme sürecinde ihtiyaca göre fark yaratacağı bilinmektedir. Kuşaklararası öğrenme, iki

farklı kuşağı zenginleştirebilecek bilgi, düşünce, duygu ve deneyimlerin değiş tokuş edildiği bir ortak öğrenme biçimidir (Pinazo-Hernandis, 2011).

Yapılan araştırmada Baby Boomers kuşağının bir şeyler öğrenmek istediklerinde kendilerinden büyük ve küçük kuşağa başvurma durumlarının şartlara göre değişeceği sonucunda bazı avantaj ve dezavantajlara ulaşılmıştır. Kendisinden küçük kuşaklara başvurdıklarında; teknoloji bilgisinden, güncel bilgilerden faydalanırlarken deneyim eksikliği de hissedilmektedir. Baby Boomers kuşağı kendinden büyük kuşaklara başvurduğunda ise; yaşam deneyimini ön plana çıkarırken, benzer geçmişe sahip olmaları, güven ve saygının ön planda olması avantaj olarak görülmektedir. Yalnız kendisinden büyük kuşakların sayısının çok azalması ve kendisinden büyük kuşakların bilgi eksikliği dezavantaj olarak görülmektedir. Sonuç olarak, Baby Boomers kuşağı, öğrenmek istediği konuya göre hem genç hem de daha büyük kuşaklardan faydalanmaktadır. Her iki grup da farklı perspektifler ve bilgiler sunarak öğrenme sürecini zenginleştirebilir. Dolayısıyla, ileri yaştaki bireyler, ihtiyaçlarına ve öğrenme hedeflerine göre en uygun kaynağı seçerek en iyi sonuçları elde edebilir.

Baby Boomers kuşağının kendisinden küçük kuşaklardan öğrendiği ortamlarda beğendiği yönler olarak eğitimsel ve kişisel beğenilerin ön plana çıktığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Eğitimsel beğeniler ele alındığında genç kuşakların; eğitilmiş olması, pratik olması, teknolojiyi iyi kullanması, karşısındaki kişiyi yönlendirmesi ve aktif olması genç kuşaklarda beğenilen eğitimsel yönler olarak ortaya çıkmıştır. Genç kuşakların teknolojiye olan hâkimiyeti, dijital araçları ve sosyal medyayı etkin kullanabilmeleri Baby Boomers kuşağı tarafından takdir edilmektedir. Teknoloji sayesinde bilgiye hızlı erişim ve etkileşim yetenekleri büyük kuşaklar için etkileyicidir. Günümüz genç kuşakları, daha yüksek eğitim seviyelerine ulaşma eğilimindedir. Akademik başarıları ve bilgiye olan merakları, büyük kuşaklar için önemli bir beğeni kaynağıdır. Ayrıca internete ve dijital kaynaklar sayesinde bilgiye hızlı ve kolay erişebilmeleri, büyük kuşaklar tarafından hayranlıkla izlenmektedir. Yaşlı bireyler; teknolojik zorlukların üstesinden gelmede yardımcı olacak birileri varsa, yani işin nasıl yapılacağını bilen biri tarafından nasıl yapılacağı gösterilirse, kendilerini aşabileceklerini ve mutlu olacaklarını belirtmişlerdir. Ayrıca bu tür gerontechnolojik yardımcılarının kullanımına açık olduklarını ve hayatlarını kolaylaştırdıklarını belirtmişlerdir. Bu ifadeler, yaşlı insanların teknolojiye karşı önyargılı olmadıklarını, aksine olumlu bir tutum içinde olduklarını göstermektedir (Kalınkara vd., 2016). Bu sonuçlar ile çalışmada

bahsedilen ileri yaştaki bireylerin genç kuşaklarda teknoloji kullanımını ve kendilerini yönlendirmelerini beğendikleri sonucu ile paralellik göstermektedir.

Baby Boomers kuşağının kendisinden küçük kuşaklardan öğrendiği ortamlarda diğer bir beğeni şekli olarak kişisel beğeniler öne çıkmıştır. Kişisel beğeniler ele alındığında ise genç kuşakların; özgüvenlerinin yüksek olması, özgürlüklerine düşkün olmaları, öğrenme sırasında zorlayıcı bir tavır sergilememeleri, enerjilerinin yüksek olması, saygıyı ön planda tutmaları ve yenilikçi olmaları Baby Boomers kuşağı tarafından beğeni ile karşılanmaktadır. Genç kuşakların değişime hızlı adapte olabilmeleri ve yeniliklere açık olmaları, ileri yaştaki kuşakların beğendiği özelliklerdendir. Eski alışkanlıklara sıkı sıkıya bağlı olmayan ve esneklik gösteren genç kuşaklar, daha uyumlu ve yenilikçi olarak görülmüşlerdir. Genç kuşakların; enerjik, dinamik ve hareketli olmaları, büyük kuşaklar için ilham verici olmuştur. Aynı zaman genç kuşakların kendi ayakları üstünde durabilme yetenekleri ve bağımsızlıkları, büyük kuşaklar tarafından beğenilmiştir. Kendi kararlarını alabilme ve sorumluluk üstlenme becerileri takdir edilmektedir. Sonuç olarak, bu beğeniler, Baby Boomers kuşağının öğrenme sürecinde kendisinden daha küçük kuşaklarda gördükleri olumlu özelliklerdir ve bu özellikler, toplumun farklı kuşaklar arasında köprüler kurmasına yardımcı olabilir.

Baby Boomers kuşağının kendisinden küçük kuşaklardan öğrendiği ortamlarda eleştirdiği yönler ele alındığında birçok farklı konuda eğitimsel ve kişisel olarak eleştirilere rastlanmıştır. Bu eleştiriler, genellikle farklı yaşam deneyimlerinde, bakış açılarından ve kültürel değişimlerden kaynaklanmaktadır. İlgili literatür incelendiğinde bu eleştirilerin genellikle kuşak çatışmalarından ortaya çıktığı sonucuna ulaşılmıştır. Tarih boyunca bir önceki kuşak her zaman kültürünü ve değerlerini bir sonraki kuşağa aktarmak istemiştir. Ancak, sonraki kuşaklar bazen bu değerleri benimsememiş ya da dünyanın durumuna bağlı olarak tam olarak kabul etmemiştir. Bu da önceki kuşakların eleştirilmesine yol açmaktadır. Hesiod, kendi döneminin gençliğinden şikâyetini şu sözlerle dile getirir; “Günümüzün gençleri öyle umursamaz ki ilerde ülke yönetimini ele alacaklarını düşündükçe umutsuzluğa kapılıyorum. Bizlere büyüklere karşı saygılı olmayı, ağır başlı olmayı öğretmişlerdi. Şimdi ki gençler kuralları boş veriyorlar. Çok duyarsız ve beklemesini bilmiyorlar” (Gür ve Wolff, 2021, s. 293).

Araştırmalar gösteriyor ki kuşaklararasıdaki bu eleştiriler her zaman var olmuş ve günümüzde de daha belirgin hale gelmiştir. İki kuşak arasındaki çatışma, bir bütün olarak toplumu ve bir sonraki kuşağı etkileyen bir çatışmadır (Güngör, 1993). Kuşak çatışmalarının bireysel, sosyal, kültürel, demografik ve ekonomik nedenleri olabilir. Yaş, cinsiyet, eğitim, aile yapısı, kişilik özellikleri, din, kültür ve gelenekler çatışmanın nedenleri arasındadır. Kuşak çatışması esasen bir değerler çatışmasıdır, çünkü farklı kuşaklar farklı değerleri benimseyebilir. Gençler kendi bireysel değerlerini ve kendi değer sistemlerini oluştururlar ve toplumsal ve kültürel değerleri içselleştirirler. Çalışma hayatı ve ekonomik değerler gibi kurumsal değerlerin ise zaman içinde kazanıldığı varsayılmaktadır (Müftüler H. , 2019).

Sonuç olarak Baby Boomers kuşağının küçük kuşaklardan öğrendiği ortamlarda çeşitli durumlardan dolayı eleştiriler olmaktadır. Bu eleştirel genellikle kuşak farklılığından, dolaylı olarak da kuşak çatışmasından ortaya çıkmaktadır. Genç kuşakların, bilgi birikimlerden ve deneyimlerden yoksun olmaları, ileri yaştaki bireyler tarafından önemli bir eksiklik olarak görülebilmektedir. İleri yaştaki bireyler, genç kuşakların bilgiye ve uzmanlığa yeterince saygı göstermediklerini ve kendi bilgi düzeyini abarttıklarını düşünebilmektedirler. Dijital dünyanın hızlı yapısı, genç kuşakların hemen sonuç beklemelerine ve sabırsız olmalarına neden olabilmektedir. İleri yaştaki bireyler, sabır ve zaman alıcı süreçlerin değerine vurgu yaparak bu durumu eleştirmişlerdir. Yani bu eleştireler, Baby Boomers kuşağı ve onlardan daha genç kuşaklar arasındaki farklılıkların ve iletişim kopukluklarının bir yansıması olmuştur. Ancak bu eleştiriler, aynı zamanda kuşaklar arası diyalog ve karşılıklı öğrenme fırsatları da sunmuştur. Dolayısıyla, her iki kuşak da birbirlerinin güçlü ve zayıf yönlerinden faydalanarak ve zayıf yönlerini anlayarak daha uyumlu ve verimli bir öğrenme ortamı yaratabilir.

Baby Boomers kuşağının öğrenme ve öğretme tercihlerine bakıldığında yoğun olarak öğrenmeyi ve öğretmeyi ayırmadan birlikte tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Havighurst (1972), gelişim sürecinde biyolojik, sosyal ve kültürel olguların karşılıklı etkileşiminin etkili olduğunu belirtmektedir. Havighurst, bireyin belirli zaman dilimlerinde başarıyla üstesinden gelmesi gereken belirli görevler olduğunu dile getirmiştir. Ayrıca, ilerleyen yaş ile birlikte; azalan fiziksel güce, bir eşin ölümüne, azalan veya sabit bir gelire uyum sağlamaları ve akranlarıyla yakın ilişkiler geliştirmeleri gerektiğini belirtmektedir (Özer ve Özer, 2006). Bununla birlikte bilgi alışverişinin karşılıklı olması gerektiği, insanlara faydalı olma ve onlardan faydalanmanın önemli olduğu, farklılıkların insana değer kattığı sonucu ortaya

çıkılmaktadır. Kişi öğrenmeyi ve öğretmeyi istediği sürece karşılıklı bilgi alışverişi süreci devam etmesi gerekmektedir. Baby Boomers kuşağının öğrenmeyi mi yoksa öğretmeyi mi tercih ettiği, kişisel tercihlerine, geçmiş deneyimlerine ve bireysel motivasyonlarına bağlı olarak da değişebilmektedir. Öğrenmenin sonucunda; zihinsel sağlık korunur ve bilişsel yetiler güçlendirilebilir, teknolojik gelişmelere uyum sağlayarak günlük yaşamda kolaylıklar sağlanabilir, yeni şeyler öğrenerek kişisel tatmin ve başarı hissi yaşanabilir, yeni insanlarla tanışarak sosyal çevre geliştirilebilir. Öğretmenin sonucunda ise; hayat boyu edinilen tecrübeler başkasına aktarılabilir, bilgi ve yetenekler paylaşılarak topluma katkıda bulunma arzusu devam eder, yaşlı bireyler kendilerini faydalı ve değerli hissederler, sosyal hayata bağlanarak toplumsal hayata katılım artabilir ve bir konuyu öğretmek o konudaki bilgiler pekiştirilebilir. Baby Boomers kuşağının her ikisini tercih etme nedenlerini ise; zihinsel ve duygusal dengeyi korumak, sürekli gelişim içinde olmak, sosyal ağların genişletilmesi ve çeşitlenmesi, hayata aktif katılımı birlikte dinamik bir hayat sürdürülmesi ve karşılıklı faydalar sağlanması olarak sıralayabiliriz.

Araştırmadan elde edilen bulgular ile literatürdeki diğer çalışmalar karşılaştırıldığında belli düzeyde tutarlılık gösterdiği söylenebilir. Yaşlanmanın psikolojik etkileri genellikle hafife alınmakta veya yeterince tanınmamaktadır. Örneğin, hafıza, zekâ, öğrenme isteği ve problem çözme yeteneği gibi özelliklerin yaşla birlikte azaldığı varsayılmaktadır. Ancak araştırmalar bu varsayımları her zaman desteklememektedir (Giddens, 2012). Çalışmamızın da bu varsayımları desteklemediği bulgularla sunulmuştur. Bilgi ve becerilerini diğer kuşaklara aktarmak, karşılıklı mentörlük yoluyla iki kuşak arasındaki etkileşimle de ilgilidir (ENIL, 2012). Yaşlılıkla ilgili farklı kuramlar ele alındığında karşımıza Aktivite (Etkinlik) ve Süreklilik Kuramları çıkmaktadır. Bu kuramların içeriği, ulaştığımız bulguları destekler niteliktedir. Aktivite Kuramı, yaşlı insanların hayattan çekildiklerini ve çevreleriyle ilişkilerini kestikleri düşüncesine karşı bir antitezi savunmaktadır. Süreklilik Kuramı ise yaşlı insanların zaman içinde kaybettikleri rollerin yerine yenilerinin konulmasıyla ilgilidir. Bireyin yeni roller geliştirerek hayata uyum sağlayabileceği ve doyum sağlayabileceği fikrine dayanır ve bireyin tüm gelişim dönemlerinde sorunlarla nasıl başa çıktıysa yaşlılıkta da benzer stratejiler kullanabileceğini savunur (Şanlı, 2012). Her iki kuram da Baby Boomers kuşağının öğrenme ve öğretme tercihleriyle örtüşmektedir. Dolayısıyla Baby Boomers kuşağının hem öğrenmeyi hem de öğretmeyi tercih etmelerinin arkasındaki sebep, öğrenmeye veya öğretmeye motive olma şekilleridir. Bu iki süreç, yaşlı bireylerin hayat kalitelerini artırırken topluma da aktif bir şekilde katılmalarını sağlamaktadır.

5.2 Öneriler

Araştırma bulgularına göre Baby Boomers kuşağının halen öğrenme faaliyetlerinin devam ettiği görülmektedir. Bu öğrenmelerin şekli, bireyin mevcut durumuna göre farklılık gösterdiği ortaya çıkmıştır. Bu farklılıkların normalleşebilmesi için ilköğretimden üniversiteye kadar bütün eğitim kademelerinde; yaşlı, yaşlanma ve yaşlılık konularına değinilmelidir. Yeni nesil iletişim kaynaklarında yaşlanma konusuna dikkat çekilerek herkesin duyarlılığı arttırılabilir. İleri yaştaki bireylerin öğrenme farkındalığını güçlendirmek için tedbirler ve projeler geliştirilmelidir.

Bu araştırmada Baby Boomers kuşağının öğrenme ve kuşaklararası öğrenme deneyimleri incelenmiştir. Gelecek çalışmalarda daha kapsamlı genellemelere ulaşmak için farklı örneklem grupları incelenebilir.

Çalışma yalnızca öğrenme ve kuşaklararası öğrenme sürecini deneyimlemekte olan Baby Boomers kuşağındaki bireyler ile yapılmıştır. Daha sonraki çalışmalarda bu süreçleri deneyimlemeyen bireylerle çalışma yapılarak öğrenme ve kuşaklararası öğrenme sürecine katılımın artması için teşviklerin arttırılması önerilebilir.

Mevcut çalışmanın katılımcılarıyla yalnızca yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak bir görüşme yapılmıştır. Bundan sonraki çalışmalarda katılımcılara araştırma konusunda uygun ölçekler de uygulanarak araştırmanın nicel boyutu veya nicel-nitel boyutlarının ikisi birlikte ele alınabilir. Böylece konu daha kapsamlı bir halde sunulabilir.

Artan yaşlı nüfusu göz önünde bulundurulduğunda, yaşlı eğitiminin önemi dikkat çekmektedir. Bununla birlikte yaşlıların öğrenme süreçlerinde yer alacak kişilerin gerontolojik ve geragojik bakış açıları güçlendirilmesi için çeşitli eğitim planlamaları yapılabilir.

İlgili literatür incelendiğinde, konu hakkında çalışmaların sayısının görece az olduğu anlaşılmıştır. Öğrenciler, lisansüstü düzeyde bu alanda daha fazla araştırma yapmaya teşvik edilebilir.

KAYNAKLAR

- Acıloğlu, İ. (2015). *İş'te Y Kuşağı*. Ankara: Elma Yayınevi.
- Aemmi, S., ve Karimi Moonaghi, H. (2017). Intergenerational learning program: A bridge between generations. *International Journal of Pediatrics*, 5(12), 6731-6739.
- AHA. (2014). *Managing an intergenerational workforce: Strategies for health care transformation*. American Hospital Association: <https://www.aha.org/aharet-guides/2014-01-01-managing-intergenerational-workforce-strategies-health-care> (19.02.2024).
- Aka, B. (2018). Bebek patlaması, X ve Y kuşağı yöneticilerin örgütsel bağlılık düzeylerinin kamu ve özel sektör farklılıklarına göre incelenmesi: Bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 9(20), 118-135.
- Akçay, C. (2011). *Yaşlılık Kavramlar, Kuramlar ve Yaşlılığa Hazırlık*. İstanbul: Kriter Yayınları.
- Akın, G. (2006). *Gerontoloji Her Yönüyle Yaşlılık*. Ankara: Palme Yayıncılık.
- Aksaçoğlu, A., ve Yılmaz, B. (2007). Öğrencilerin televizyon izlemeleri ve bilgisayar kullanmalarının okuma alışkanlıkları üzerine etkisi. *Türk Kütüphaneciliği*, 21(1), 3-28.
- Aksoy, E. (2018). Usta-çırak ilişkisinin "İftarlık Gazoz" filmindeki yansımaları üzerine bir değerlendirme. *Kültür Araştırmaları Dergisi*, 64-69.
- Aksüllü, N. (2002). *Kurumda ve Evde Yaşayan Yaşlı Bireylerin Algılanan Sosyal Destek Faktörleri ile Depresyon Arasındaki İlişi*. (Yüksek Lisans Tezi). Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sivas.
- Alfano, C. (2008). Intergenerational learning in a high school environment. *International Journal of Community Music*, 1(2), 253-266.
- Alkan, C. (2001). *Mesleki ve Teknik Eğitim Esasları*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Altuntuğ, N. (2012). Kuşaktan kuşağa tüketim olgusu ve geleceğin tüketici profili. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4(1), 203-212.
- Arar, T. (2016). *Z Kuşağında Kariyer Geliştirmede Yetenek Yönetimi*. (Yüksek Lisans Tezi). Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale.
- Arıoğlu, S., Ersanlı, K., ve Kalkan, M. (2008). *Psikolojik, Sosyal ve Bedensel Açından Yaşlılık*. Ankara: Pegem Akademi.
- Arpacı, F. (2005). *Farklı Boyutlarıyla Yaşlılık*. Ankara: Eğitim ve Kültür Yayınları.

- Atak, N. (2016). *X-Y-Z Kuşakları ve Kuşaklararası Farklılıkların Yönetimi*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Bacanlı, H. (2005). *Gelişim ve Öğrenme*. Ankara: Nobel Yayın ve Dağıtım.
- Baumgartner, L., Lee, M., Birden, S., ve Flowers, D. (2003). *Adult Learning Theory: a primer. information series*. Retrieved from ERIC database.
- Berkup, S. (2014). Working with generations X and Y in generation Z period: Management of different generations in business life. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 5(19), 218-229.
- Birren, J., ve Schaie, K. (2001). *Handbook of the Psychology of Aging*. Academic Press.
- Bjursell, C. (2015). Advancing the field organizing for intergenerational learning and knowledge sharing. *Journal of Intergenerational Relationships*, 13(4), 285-301.
- Bratianu, C. (2014). Strategies to enhance intergenerational learning in universities. In *Proceedings of the 11th International Conference on Intellectual Capital, Knowledge Management and Organizational Learning*, 83-90.
- Bratianu, C., ve Leon, R. (2015). “Strategies to enhance intergenerational learning and reducing knowledge loss: An empirical study of universities. *Vine*, 45(4), 551-567.
- Brennan, K., ve Clarke, A. (2011). Intergenerational learning in a teacher education context: The jared phenomenon. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*, 39(2), 123-137.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün Ö. E, Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2017). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cabanillas, C. (2011). Intergenerational learning as an opportunity to generate new. *Journal of Intergenerational Relationships*, 9(2), 229-231.
- Canatan, A. (2008). *Sosyal Yönleriyle Yaşlılık*. Ankara: Palme Yayıncılık.
- Cengiz Bilgin, D. (2010). “‘Evet efendimci’ yalakalar CEO’ları kriz körü yaptı”. <https://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/evet-efendimci-yalakalar-ceo-lari-kriz-koru-yapti-13504186> (19.02.2024).
- Cepek, A., ve Hnojıl, J. (2005). *Internet in Education Practical Experience*. FIG: <https://www.fig.net/> (22.06.2024).
- Corrigan, T., Mcnamara, G., ve O'hara, J. (2013). Intergenerational learning: A valuable learning experience for higher education students. *Eurasian Journal of Educational Research*(52), 117-136.
- Crampton, S., ve Hodge, J. (2009). Generation Y : Uncharted territory. *Journal of Business & Economics Research*, 7(4), 1-6.

- Cropley, A. (2002). *Qualitative Research Methods. An Introduction For Students of Psychology and Education*. Riga: Zinatne.
- Çelik, Ç. (2019). *Öğretmenler Arasındaki Kuşaklararası Bilgi Paylaşımı Düzeyleri ile Kuşaklararası Öğrenme Düzeyleri Arasındaki İlişki*. (Yüksek Lisans Tezi). Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Çömlekçi, M. (2019). Sosyal medya dezenformasyon ve haber doğrulama platformlarının pratikleri. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 7(3), 1550.
- Damodaran, L., ve Olphert, W. (2015). *How Are Attitudes and Behaviours to the Ageing Process Changing in Light of New Media And New Technology? How Might These Continue to Evolve by 2025 and 2040?* Foresight, Government Office for Science.
- Danış, M. (2009). Türkiye' de yaşlı nüfusun yalnızlık ve yoksulluk durumları ve sosyal hizmet uygulamaları açısından bazı çıkarımlar. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*, 20(1), 74.
- Dereli, B., ve Toruntay, H. (2015). Örgütlerde kuşakların iş değerleri, motivasyon ve mentorluk kavramlarına dayalı yönetimi. *T.C. İstanbul Ticaret Üniversitesi Dış Ticaret Enstitüsü*, 1-11.
- DSÖ. (2015). *World Report on Ageing and Health*. 260. Genova: World Health Organization.
- DSÖ. (2017). *Monitoring Health for the Sustainable Development Goals*. 116. Genova: World Health Organization.
- DSÖ. (2021). *Ageing and Health*. World Health Organization. [https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/ageing-and-health#:~:text=The%20UN%20Decade%20of%20Healthy%20Ageing%20\(2021%20E2%80%932030\)%20seeks,foster%20the%20abilities%20of%20older](https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/ageing-and-health#:~:text=The%20UN%20Decade%20of%20Healthy%20Ageing%20(2021%20E2%80%932030)%20seeks,foster%20the%20abilities%20of%20older) (16.12.2023).
- DTI. (2012). *Learning for active ageing and intergenerational learning: Final Report*. Danish Technological Institute. DG Education and Culture.
- Duay, D., ve Bryan, V. (2008). Learning in later life: What seniors want in a learning experience. *Educational Gerontology*, 34(12), 1070-1086.
- Duyar, İ. (2008). Yaşlanma, yaşlılık ve antropoloji. R. Mas, T. Işık, M. Karan, T. Beğer, Ş. Akman, & T. Ünal içinde, *Geriatri* (s. 9-19). Ankara: TGV.
- Edge, K. (2014). A review of the empirical generations at work research: Implications for school leaders and future research. *School Leadership & Management*, 34(2), 136-155.
- ENIL. (2012). *Intergenerational learning and active ageing*. European Network for Intergenerational Learning.

- Erden, M. (2021). *Sınıf Yönetimi*. İstanbul: Arkadaş Yayınları.
- Erzeybek, M. (2012). *Yaşlılarda Farklı Egzersiz Yaklaşımlarının Yaşlanmayı Geciktirici Etkilerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi*. (Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Eurostat. (2019). *Ageing Europe-Looking at the Lives of Older People in the EU*. Statistical Books,. [https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/10166544/KS-02-19%E2%80%91EN- \(23.02.2024\).](https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/10166544/KS-02-19%E2%80%91EN- (23.02.2024).)
- Fındık, E. (2013). *Y kuşağında mobbing algısı üzerine bir araştırma*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Furuncu, C., ve Öztürk, E. (2020). Problemlili medya kullanım ölçeği Türkçe formunun geçerlik güvenirlik çalışması: çocuklarda ekran bağımlılığı ölçeği. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 4(3), 535-566.
- Giddens, A. (2012). *Sosyoloji*. (H. Özel, Çev.) İstanbul: Kırmızı Yayınları.
- Gould, E., Sherman, A., Mariano, C., ve Wallace, M. (2011). Attitudes about aging- module- 1. *The John A. Hartford Foundation Institute for Geriatric Nursing*, 1-16.
- Govekar-Okoliš, M. (2010). Characteristics of mentors in intergenerational education. *TANDEMS GO!*, 52.
- Göksel , A., ve Güneş, G. (2017). Kuşaklar arası farklılaşma: x ve y kuşaklarının örgütsel sessizlik davranışı bağlamında analizi. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 19(3), 807-828.
- Gursoy, D., Maier, T., ve Chi, C. (2008). *Generational differences: An examination of work values and generational gaps in the hospitality workforce*. *International Journal of Hospitality Management*.
- Güler, Ç. (1998). Yaşlılıkta tanımlar ve yaşlılık üstüne söylenenler. *Turkish Journal of Geriatrics Geriatri*, 1.
- Güngör, E. (1993). *Değerler Psikolojisi Üzerine Araştırmalar*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Gür, G., ve Wolff, R. (2021). Covid-19 pandemi döneminde Z kuşağı ve holakrasi yönetimi. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 293.
- Hammond, L. (2006). Constructing 21st-century teacher education. *Journal of Teacher Education*, 57(3), 300-314.
- Hart, K. (2006). Generations in the workplace: Finding common ground. *Lab Management*, 26-27.
- Haserot, P. (2011). *How Dramatically Will Gen Y Change the Workplace?* CX Today: <http://www.accountingweb.com/item/106968> (25.02.2024).

- Hershey, D., ve Himmelfarb, C. (2016). *Gerontology and Geriatrics*. Springer.
- Hiçyılmaz, G. (2021). *Kuşak Dostu Okul: Kuşaklararası Alan, Dayanışma ve Bilgi Paylaşımı ile Kuşaklararası Öğrenme Arasındaki İlişki*. (Doktora Tezi). Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Ho, C. (2010). Intergenerational learning (between generation X & Y) in learning families: A narrative inquiry. *International Education Studies*, 3(4), 59-72.
- Hutton, D. (2008). *Older people in emergency crises*. World Health Organization.
- İnce, F. (2018). *Kuşaklar Arası Etkin İletişim ve Davranış*. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Jackson, S. (2011). Lifelong learning and social justice. *International Journal of Lifelong Education*, 30(4), 431-436.
- James, J., Swanberg, J., ve McKechnie, S. (2007). Generational differences in perceptions of older workers' capabilities. *Center on Aging & Work/Workplace Flexibility at Boston College*.
- Jane , B., ve Robbins, J. (2007). Intergenerational learning: grandparents teaching everyday concepts in science and technology 1. *Asia-Pacific Forum on Science Learning and Teaching*, 8(1), 1-18.
- Kalınkara, V. (2016). *Temel Gerontoloji Yaşlılık Bilimi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Kalınkara, V., Başbüyük, G., ve Ay, F. (2016). Yaşlıların geronteknolojik ürünleri kabule yönelik tutumları. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi*, 9(2), 1-19.
- Kane, S. (2019). *The Common Characteristics of Millenial Professionals*. Şubat 25, 2024 tarihinde Lİve About Dotcom: <https://www.liveabout.com/common-characteristics-of-generation-y-professionals-2164683> adresinden alındı
- Kaygın, H. (2020). Geragoji. H. Kaygın, İ. Ulus, ve B. Çukurbaşı içinde, *Hayat Boyu Öğrenme: Teoriler, Araştırmalar ve Eğilimler* (s. 12-14). Ankara: Pegem.
- Kılınç, H. (2017). Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi öğrenenlerinin Anadolium eKampüs öğrenme yönetim sistemine ilişkin görüşlerinin kuşaklar bağlamında incelenmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi AUAd*, 3(3), 104-124.
- Kırdı, N., Akyar, İ., Doğan , N., ve Tangören, M. (2009). *Dün, Bugün ve Yarın Yaşlılık*. Ankara: İksan Yayınları.
- Komşu, U., ve Uysal, M. (2021). Örgün eğitimde ve yetişkin eğitiminde terk sorunu. A. Kızılkaya Namlı içinde, *Eğitim&Bilim* (s. 95-120). İstanbul: Efe Akademi.
- Konak, A., ve Çiğdem, Y. (2005). Yaşlılık olgusu: Sivas Huzurevi örneği. *Cumhuriyet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 29(1), 23-63.

- Krašovec, S., ve Kump, S. (2010). The concept of intergenerational education and learning. *TANDEM GO*, 14.
- Kurt, İ. (2008). *Yetişkin eğitimi*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Küçükahmet, L. (2017). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Nobel yayınları.
- LaBan, M. (2013). A late Y2K phenomenon: responding to the learning preferences of Generation Y—bridging the digital divide by improving generational dialogue. *PM&R*, 5(7), 596-601.
- Lancaster, L., ve Stillman, D. (2002). *When Generations Collide: Who They Are. Why They Clash. How To Solve The Generational Puzzle At Work*. New York: Harper Business.
- Mannheim, K. (1952). The problem of a sociology of knowledge. *Essays on the Sociology of Knowledge*, 134-190.
- Martin, K., Springate, I., ve Atkinson, M. (2010). *Intergenerational Practice: Outcomes and Effectiveness*. National Foundation for Educational Research. The Mere, Upton Park, Slough, Berkshire, SL1 2DQ, UK: LGA Research Report.
- Mendez, E. (2009). *Intergenerational Responsibility and Accountability*. Ottawa, Canada: Royal Roads University.
- Mengi, Z. (2011). *İş Başarısında Kuşak Farkı*. Optimist: <http://www.optimist.com.tr/> (25. 02. 2024).
- Merriam, S., ve Bierema, L. (2013). *Adult Learning: Linking Theory and Practice*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Morgan, D. (1996). *Focus Groups As Qualitative Research*. New York: Sage Publications.
- Müftüler, H. (2018). İstanbul'da yaşlılık ve yaşlılığın yapısal değişimi. *Yıldız Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(1), 58-80.
- Müftüler, H. (2019). Parsons sistem teorisi açısından kuşaklar arası ilişkilerde çatışma ve dayanışma. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 113.
- Neuman, W. (2012). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri: Nicel ve Nitel Yaklaşımlar*. (S. Özge, Çev.) İstanbul: Yayın Odası.
- Newman, S., ve Hatton - Yeo, A. (2008). Intergenerational learning and the contributions of older people. *Ageing Horizons*, 8(10), 31-39.
- Novotný, P., ve Brücknerová, K. (2014). Intergenerational learning among teachers: An interaction perspective. *Studia Paedagogica*, 19(4), 45-79.

- Nussbaum, M. (2012). *Creating Capabilities. The Human Development Approach*. Barcelona: Ediciones Paidos.
- Öçal, Ş. (2017). İnsan hayatının değeri ve yaşlılık sorunu. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(2), 331-338.
- Özdaş, F. (2019). Lise öğrencilerinin akademik başarısını etkileyen öğretmen tutum ve davranışları: Nitel bir analiz. *Turkish Studies-Educational Sciences*, 14(3), 755-772.
- Özdemir, M. (2010). Nitel veri analizi: Sosyal bilimlerde yöntembilim sorunsalı. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 323-343.
- Özer, M., ve Özer, D. (2006). *Çocuklarda Motor Gelişimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Özer, P., Eriş, E., ve Timurcanday Özmen, Ö. (2013). Kuşakların farklılaşan iş değerlerine ilişkin emik bir araştırma. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 123-142.
- Patricio, M., ve Osorio, A. (2016). Intergenerational learning with ICT: A case study. *Studia Paedagogica*, 21(2), 83-99.
- Pinazo-Hernandis, S. (2011). Intergenerational learning: a way to share time, experiences and knowledge. A field to develop. *ournal of İntergenerational Relationships*, 9(1), 115-116.
- Polat, S., ve Yılmaz, Y. (2020). Barriers to intergenerational learning: a case of a workplace in Turkey. *Leadership and Organization Development Journal*, 41(3), 431-447.
- Polat, S., Arslan , Y., Günçavdı, G., Çiçek, H., ve Kazak, E. (2016). *Okullarda Kuşaklararası Öğrenme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Reilly, P. (2012). Understanding and teaching generation Y. *English Teaching Forum*, 50(1), 2-11.
- Ropes, D. (2013). Intergenerational learning in organizations. *European Journal of*, 37(8), 713-727.
- Sarıbaş, Ö., Kömürcü, S., ve Güler, M. (2016). Yavaş şehirlerde yaşayan Z kuşağının çevre ve sürdürülebilir kalkınma algıları: Seferihisar örneği. *Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 107-119.
- Schuetz, J. (2009). *Gergaogy: Instructional Programs For Elders*. Commnication Education.
- Schunk, D. (2012). *Leraning Theories: an Educational Perspective*. Boston: Pearson.
- Selçuk, Z. (1999). *Gelişim ve Öğrenme: Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Seven, M., ve Engin, A. (2008). Öğrenmeyi etkileyen faktörler. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(2), 189-212.
- Smith, A. (2014). *Older Adults and Technology Use*. Pew Research Center: <https://www.pewresearch.org/internet/2014/04/03/older-adults-and-technology-use/> (22.06.2024).
- Somyürek, S. (2014). Öğretim sürecinde Z kuşağının dikkatini çekme: Artırılmış gerçeklik. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 4(1), 65.
- Stillman, D., ve Stillman, J. (2018). *İş'te Z Kuşağı: Genç Kuşaklar İşyerini Nasıl Dönüştürüyor?* (D. Kayıhan, & F. Erduran , Çev.) İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınevi.
- Şanlı, S. (2012). *Başarılı bir yaşlanma için yaşlı yetişkinlerin eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bir araştırma*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Şentürk, Ü. (2018). *Yaşlılık Sosyolojisi: Yaşlılığın Toplumsal Yörüngeleri*. Bursa: Dora Basım Yayın.
- TDK. (2023a). Türk Dil Kurumu: <https://sozluk.gov.tr/> (12.12.2023).
- TDK. (2023b). Türk Dil Kurumu: <https://sozluk.gov.tr/> (18.12.2023).
- Tekin, M. (1989). Yetişkin eğitiminde katılma ile ilgili araştırmalar. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 22(2), 547-564.
- Time. (1951). *People: THE YOUNGER GENERATION*. Time: <https://content.time.com/time/subscriber/article/0,33009,856950-1,00.html> (19.02.2024).
- Tomambay, İ. (2002). Sosyal rehabilitasyon-sosyal geriatri. Y. Kutsal içinde, *Geriatri* (s. 248-259). Ankara: Turgut.
- Topses, G. (2006). *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Toruntay, H. (2011). *Takım Rollerini Çalışması: X Ve Y Kuşağı Üzerinde Karşılaştırmalı Bir Araştırma*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tufan, İ. (2014). *Türkiye'de Yaşlılığın Yapısal Değişimi*. İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.
- TÜİK. (2022). *İstatistiklerle Yaşlılar*. Türkiye İstatistik Kurumu: <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=İstatistiklerle-Yaslılar-2022-49667#:~:text=T%C3%9C%C4%B0K%20Kurumsal&text=Ya%C5%9Fl%C4%B1%20n%C3%BCfus%20olarak%20kabul%20edilen,9%2C9'a%20y%C3%BCkseldi.> (16.12.2023).

- Türküm, A. (2019). Yaşlılık döneminin riskleri ve yaşlılar ile yaşamının zorlukları. N. Özabacı içinde, *Yaşlılarda Çatışma ve Stres Yönetimi II* (s. 19-20). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- UN. (2020). *World Population Ageing 2020 Highlights*. United Nations: https://www.un.org/development/desa/pd/sites/www.un.org.development.desa.pd/files/undesapd-2020_world_population_ageing_highlights.pdf. (16.12.2023).
- UNİCEF. (2003). *Eğitimin Toplumsal Cinsiyet Açısından İncelenmesi*. Ankara: Gender and Education in Turkey.
- URL-1. (2013). <http://yasam.ankara.edu.tr/2013/07/19/ayna-aktif-yasam-icin-nesiller-arasi-etkilesim-modeli-projesi/>, *Ankara Üniversitesi Yaşlılık Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi*, 6 Mayıs 2024.
- URL-2. (2024). <https://tazelenme.com/> *Kuruluş Öyküsü*. Tazelenme Üniversitesi, 6 Mayıs 2024.
- URL-3. (2024). <https://kariyer.akbank.com/CareerDevelopment>, Akbank: *Akbank Kariyer*, 13 Haziran 2024.
- URL-4. (2024). <https://www.anadolugrubu.com.tr/AnadoluVakfi/1/62/mentoring>, Anadolu Grubu: *Anadolu Vakfı Faaliyetlerimiz*, 6 Mayıs 2024.
- Ursula, L. (1994). *Yaşlanmanın Psikolojisi*. İstanbul: Bilimsel ve Teknik Yayınları Çeviri Vakfı.
- Ünal, M. (2017). *Y ve Z Kuşaklarının Yönetimi*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.
- Wermundsen, T. (2007). *Intergenerational learning in Europe policies, programs & initiatives*. Nuremberg: FIM- New Learning.
- Yee, C. (2008). *Intergenerational Learning In Hong Kong: A Narrative Inquiry*. UK: University of Nottingham.
- Yeo, G. (1982). Eldergogy: A specialised approach to education for elders. *Lifelong learning: the adult years*, 4-7.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (12.Baskı b.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yörükoğlu, A. (1989). *Çocuk Ruh Sağlığı*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.
- Yumurtacı, A. (2007). *Nüfusun Yaşlanması ve Avrupa Enerji Piyasalarına Etkileri*. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Zengin, M. (2015). *Televizyonda Yaşlı Temsilleri ve Yaşlılık*. İstanbul: Kriter Yayınevi.

EKLER

EK 1: Sosyal ve beşeri bilimler etik kurul onay belgesi

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu
Onay Belgesi

TOPLANTI SAYISI
9

KARAR SAYISI
1

TOPLANTI TARİHİ
8.07.2024

Protokol No:	2024-SBB-0492
Araştırmanın Başlığı:	Baby Boomers Kuşağının Öğrenme ve Kuşaklararası Öğrenme Durumlarının İncelenmesi
Proje Yürütücüsü:	Birtan KICIRDAR
Başvuru Formunun Geliş Tarihi:	02.06.2024

Başvuru dosyasında etik sorun oluşturabilecek sorular/maddeler, süreçler ya da unsurlar bulunmadığından 08.07.2024 tarihli ve 9 numaralı toplantıda 2024-SBB-0492 numaralı başvuruya araştırma için ETİK KURUL ONAY belgesinin verilmesine karar verilmiştir.

EK 2: Bilgilendirilmiş gönüllü onam formu

BARTIN ÜNİVERSİTESİ SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURULU BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ ONAM FORMU

Tarih:

Bu formun amacı katılmanız rica edilen araştırma ile ilgili olarak sizi bilgilendirmek ve katılmanız ile ilgili izninizi almaktır. Bu kapsamda **“Baby Boomers kuşağının öğrenme ve kuşaklararası öğrenme durumlarının incelenmesi”** başlıklı araştırma **“Birtan KICIRDAR”** tarafından gönüllü katılımcılarla yürütülmektedir. Araştırma sırasında sizden alınacak bilgiler gizli tutulacak ve sadece araştırma amaçlı kullanılacaktır. Araştırma sürecinde konu ile ilgili her türlü soru ve görüşleriniz için aşağıda iletişim bilgisi bulunan araştırmacıyla görüşebilirsiniz. Bu araştırmaya katılmama hakkınız bulunmaktadır. Aynı zamanda çalışmaya katıldıktan sonra çalışmadan çıkabilirsiniz. Bu formu onaylamanız, araştırmaya katılım için onam verdiğiniz anlamına gelecektir.

Araştırmayla İlgili Bilgiler:

Araştırmanın Amacı: Bu araştırma, Baby Boomers kuşağının öğrenme ve kuşaklararası öğrenme durumlarını; kaynak tercihi, engel durumu, cinsiyet etkisi, öğretmenin tutum ve tavrı, öğrenme farkları, ortam tercihi, kuşak tercihi, beğeniler, eleştirel, öğrenme ve öğretme tercihi açısından incelenmesini amaçlamaktadır.

Veri Toplama Süreci ve Zamanı: Araştırmada literatür taraması ve görüşmeden yararlanılacaktır. Görüşmelerin 4 hafta sürmesi beklenmektedir.

Tahmini Görüşme Süresi: 30 dakika

Araştırmada Katılımcılara Yöneltilecek Soru Sayısı: 10

Araştırmanın Yürütüleceği Yer: Karabük İl’inin Safranbolu İlçe’si

Çalışmaya Katılım Onayı

Katılmam beklenen çalışmanın amacını, nedenini, katılmam gereken süreyi ve yeri ile bilgileri okudum ve gönüllü olarak çalışma süresince üzerime düşen sorumlulukları anladım. Araştırma ile ilgili ayrıntılı açıklamalar araştırmacı tarafından tarafıma yapılmıştır. Bu araştırma ile ilgili faydalar ve riskler ile ilgili bilgilendirildim.

Bu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve zorlama altında olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Adı-Soyadı:

İmzası:

EK 3: Yarı yapılandırılmış görüşme formu

I. Demografik Sorular

- Yaş:
- Cinsiyet:
- Medeni Durum:
- Öğrenim Durumu:
- Meslek:

II. Görüşme Soruları

1) Eskiden daha çok kullanılan öğrenme kaynaklarından; kitap, gazete ve ansiklopedinin yerini artık televizyon, internet ve sosyal medya aldı diyebiliriz. Sizin en çok kullandığınız öğrenme kaynağı hangisidir? Neden bu kaynağı kullanmayı tercih ediyorsunuz?
2) Öğrenme sürecinize engel olabilecek ne gibi durumlar vardır? Siz engel olabilecek bir durum ile karşılaştınız mı?
3) Öğrenme sürecinizde bilgi aldığınız kişinin cinsiyetinin sizin için bir etkisi var mı? Neden var/yok?
4) Öğrenme sürecinde, bilgi alışverişi yaptığınız kişinin tutum ve davranışları öğrenme sürecinizi etkiler mi? Nasıl?
5) Sizlerden yaşça küçük kuşaklar ile sizin kuşağınızın bir şey öğrenme durumları arasında fark var mıdır? Varsa bu farklar nelerdir?
6) Kuşaklararası Öğrenme; ev, okul, iş ve çevrede gerçekleşmektedir. Siz hangi ortam veya ortamları tercih ediyorsunuz? Bu ortam ve ortamları tercih etmenizın sebebi nedir?
7) Bir şeyler öğrenmek istediğinizde kendinizden büyük bir kuşağa mı yoksa daha küçük bir kuşağa mı başvurursunuz? Neden?
8) Kendinizden kuşak olarak küçük kişilerden öğrendiğiniz ortamlarda, beğendiğiniz yönler nelerdir?
9) Kendinizden kuşak olarak küçük kişilerden öğrendiğiniz ortamlarda, eleştirdiğiniz yönler nelerdir?
10) Başkalarından öğrenmeyi mi yoksa başkalarının öğrenmelerine yardımcı olmayı mı tercih ediyorsunuz? Neden?

